UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bakalářská práce

2021 **Michaela Vaňková**

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Profil nakladatelství Práh od jeho vzniku až do současnosti

Bakalářská práce

Autor práce: Michaela Vaňková

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 4.4.2021 Michaela Vaňková

Bibliografický záznam

VAŇKOVÁ, Michaela. *Profil nakladatelství Práh od jeho vzniku až do současnosti*. Praha, 2021. 103 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

Rozsah práce: 151 601 znaků

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je představit české nakladatelství Práh, které je mezi dalšími středně velkými nakladatelstvími unikátní tím, že za ním nestojí žádný z velkých nakladatelských domů, naopak dlouho za jeho fungováním stál jediný člověk. Jelikož není možné od sebe oddělit osobu Martina Vopěnky, zakladatele Práhu, a samotné nakladatelství, je úvodní část první kapitoly věnována představení jeho osoby a práce nejenom jako zakladatele a majitele Práhu, ale především jako spisovatele. V další části první kapitoly se práce zabývá situací v oblasti nakladatelské činnosti krátce před a po vzniku Práhu, neboť nakladatelství vzniklo v roce 1991, dva roky po sametové revoluci, kdy v Československu velmi rychle vznikalo a zanikalo nepřeberné množství nakladatelů a nakladatelská činnost u nás procházela divokým obdobím. V dalších částech je již práce vyhrazena samotnému nakladatelství Práh, kdy nejprve popisuje okolnosti vzniku, první roky fungování a také současné fungování. Třetí kapitola práce se zabývá produkcí Práhu, představuje nejdříve edice a poté nejvýznamnější autory. Největší část práce je věnována zhodnocení toho, jak knihy vydané Práhem vnímají vybraná česká média a čtenáři. Práce také rozebírá postavení Práhu na českém knižním trhu a v závěrečné kapitole částečně seznamuje s edičním plánem pro rok 2021 a představuje budoucí směřování nakladatelství.

Abstract

The aim of the bachelor's thesis is to present the Czech publishing house Práh, which is unique among other medium-sized publishing houses in that none of the large publishing houses are behind it, on the contrary, for a long time there was only one person standing behind it. Since it is not possible to separate the person of Martin Vopěnka, the founder of Práh, and the publishing house itself, the introductory part of the first chapter is dedicated to introducing his person and his work not only as the founder and owner of Práh, but especially as a writer. In the next part of the first chapter, the thesis deals with the situation in the field of publishing shortly before and after the establishment of Práh, because the publishing house was established in 1991, two years after the Velvet Revolution, when an inexhaustible number of publishers in Czechoslovakia were founded and disappeared very quickly. It was a wild period for a publishing activity in our country. In other parts, the work is reserved for the Práh publishing house itself, where it first describes the circumstances of its origin, the first years of operation and also the current operation. The third chapter deals with the production of Práh, presents editions and the most important authors. The largest part of the thesis is dedicated

to the evaluation of how books published by Práh are perceived by selected Czech media and also by readers. The thesis also analyzes the position of Práh on the Czech book market and in the final chapter partly introduces the publishing plan for 2021 and also presents the future direction of the publishing house.

Klíčová slova

Nakladatelství Práh, Martin Vopěnka, nakladatelství, knihy, edice, knižní trh

Keywords

Práh publishing house, Martin Vopěnka, publishing house, books, editions, book market

Title/název práce

Profile of the Práh Publishing House from Its Inception to the Present

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu docentu Janu Haladovi za cenné rady a vstřícný přístup při vedení mé bakalářské práce, dále Martinu Vopěnkovi za jeho ochotu a poskytnutí veškerých informací o Práhu a Jakubovi Kadlecovi za pomoc. Především pak chci poděkovat svému bratrovi Lukášovi, bez jehož podpory bych v první řadě ani nedošla do závěrečného ročníku svého studia.

OBSAH

ÚVOD ... 7
1. HISTORIE ... 9
1.1 Profil zakladatele nakladatelství ... 9
1.2 Vznik a počátky nakladatelství ... 14
1.2.1 Situace v oblasti nakladatelské činnosti krátce před vznikem a po vzniku nakladatelství Práh ... 14
1.2.2 Vznik nakladatelství Práh ... 17
1.3 Současný Práh ... 19
2. PRODUKCE ... 21
2.1 Edice a autorské řady ... 21
2.2 Autoři ... 30
3. NAKLADATELSTVÍ V OČÍCH ČTENÁŘŮ A KRITIKŮ ... 42
3.1 Literární ceny udělené knihám vydaným v Práhu ... 43
3.2 Práh ve vybraných českých médiích ... 53
3.3 Knihy vydané Práhem v očích čtenářů ... 61
4. POSTAVENÍ NAKLADATELSTVÍ PRÁH NA ČESKÉM KNIŽNÍM TRHU ... 65
5. VIZE DO BUDOUCNOSTI ... 67
ZÁVĚR ... 69
SUMMARY ... 71
POUŽITÁ LITERATURA ... 73
SEZNAM PŘÍLOH ... 82
PŘÍLOHY ... 83

ÚVOD

Vzpomínám si, bylo mi tehdy asi třináct, když mi moje maminka jednou v létě vynadala za to, že celé prázdniny trávím zavřená sama ve svém pokoji. „Taky bys ty knížky mohla aspoň někdy odložit a jít ven nebo se chvilku bavit s námi," říkala mi tehdy. Jenomže já měla zrovna v pokoji stoh knížek o Harrym Potterovi a v tu chvíli neexistovala žádná činnost, která by mi připadala zajímavější než čtení. Od malička mě knihy dokázaly pohltit tak, že jsem nevnímala čas. I dnes často nedokážu do dvou hodin do rána odložit knihu, i když vím, že až budu za pár hodin vstávat do práce, budu si nadávat. Díky mému vztahu ke knihám tak znamenalo zpracování bakalářské práce na toto téma spojení příjemného s užitečným.

Při výběru nakladatelství, jehož historii a fungování bych chtěla zpracovat, bylo mým původním záměrem zaměřit se na některé z českých dětských nakladatelství, neboť v posledních letech mám kolem sebe spoustu dětí, ať už svých sourozenců nebo přátel, a přirozeně tedy moje kroky v knihkupectvích často vedou do oddělení dětské literatury. Nicméně z toho záměru jsem upustila, protože dětskými nakladatelstvími se již zabývaly jiné bakalářské práce. Moje volba tedy nakonec padla na nakladatelství Práh a částečně jsem si svůj původní úmysl splnila. Na svém imaginárním seznamu mám tolik krásných dětských knih vydaných Práhem, že jimi můžu „své" děti obdarovávat nejmíň do puberty.

Nejsou to však jen krásné dětské knihy, kterými Práh upoutal mou pozornost. Práh má mezi významnými českými nakladatelstvími podobné velikosti výjimečné postavení, je mezi nimi jakýmsi solitérem. V době, kdy je většina podobných nakladatelů pohlcena velkými nakladatelskými domy, stojí Práh na českém knižním trhu samostatně. Neznamená to však, že by jim nestačil. Přestože tělem i duší Práhu je jeden jediný člověk – Martin Vopěnka – dokázalo nakladatelství přečkat divoké období svých začátků v devadesátých letech, první léta jednadvacátého století, kdy ve velkém krachovaly malé distribuce a přežívaly především velké silné společnosti a také loňský rok, kdy celý svět, včetně toho knižního, zasáhla koronavirová krize. Tato bakalářská práce má být v roce, kdy Práh slaví své již třicetileté výročí, nahlédnutím do jeho historie, plné náhod, pokusů a omylů, a také současného fungování, kdy se z něj stalo výjimečné nakladatelství s pevnou pozicí na českém knižním trhu.

Co se týče srovnání mé teze s výslednou prací, domnívám se, že nijak významně jsem z původně vytyčené struktury práce nevybočila. Jako zdroje jsem však nevyužila jedné z avizovaných knih. Jedná se o knihu Aleše Zacha *Stopami pražských nakladatelských domů*, která se pro potřeby mé bakalářské práce ukázala jako nepotřebná, neboť o Práhu se Zach ve své

publikaci ani jednou nezmiňuje a nakladatelské domy, o kterých zde mluví, nejsou s Práhem nijak úzce spjaty, a proto by bylo nadbytečné jim v této práci věnovat pozornost.

1. HISTORIE

1.1 Profil zakladatele nakladatelství

Zakladatelem nakladatelství Práh je Martin Vopěnka. Narodil se 8. září 1963 v Praze do rodiny matematika Martina Vopěnky a Heleny Vopěnkové. Vystudoval Fakultu jadernou a fyzikálně inženýrskou ČVUT, jejíž studium ukončil v roce 1987. Tomuto oboru se však nikdy nechtěl věnovat a fakultu vystudoval pouze na přání svého otce.

Později byl zaměstnán ve Výzkumném ústavu psychiatrickém v Praze, kde pracoval až do roku 1990. Po sametové revoluci však zvítězila touha věnovat se vlastnímu podnikání. Ve hře byla také cestovní či realitní kancelář, avšak shodou okolností zvítězilo nakladatelství. Vopěnka to zdůvodňuje tím, že v době, kdy byl zaměstnán ve Výzkumném ústavu psychiatrickém, chtělo několik tamních psychiatrů založit družstvo, jehož součástí mělo být nakladatelství a Vopěnka byl požádán o jeho vedení. Po půl roce se však ukázalo, že vize družstva je nereálná, nakladatelství už si však Vopěnka ponechal. K jeho profesi nakladatele tedy vedla shoda náhod.[1]

Od roku 2013 je také předsedou Svazu českých knihkupců a nakladatelů. *„Jsem zvoleným dobrovolným (tedy neplaceným) reprezentantem svého oboru. A beru to opravdu jako veřejnou službu. Já přece jen celých těch dvacet pět let*[2] *pracoval jenom na sebe. A s určitým věkem jsem cítil potřebu udělat také něco pro společnost. V tomto případě usilovat o takové podmínky, které umožní knihám plnit jejich společensky prospěšnou funkci. Podtrhnout význam knih ve veřejném prostoru.“*[3]

Od počátku mělo být nakladatelství hlavně způsobem, jak se uživit a mělo především umožnit to, aby se mohl Vopěnka věnovat své primární profesi – profesi spisovatele. Už jako dítě skládal básničky a první povídku napsal v šesti letech. Svou první knihu *Kameny z hor* vydal ještě před založením nakladatelství Práh v roce 1989 v nakladatelství Mladá fronta. Od té doby až do roku 2020 napsal a vydal dvacet dva svých knih.

Sám Vopěnka svou tvorbu dělí na čtyři základní proudy. První je psychologicko-existenciální, druhý označuje jako vize budoucnosti, třetí je pro děti a mládež a čtvrtý non-

[1] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[2] Vyjádření pochází z roku 2017.
[3] KUBÍČEK, Tomáš. Jeden klíč nestačí – rozhovor s Martinem Vopěnkou [online]. *Duha.mzk.cz*. 9. 6. 2017 [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: https://duha.mzk.cz/clanky/jeden-klic-nestaci-rozhovor-s-martinem-vopenkou

fiction.[4] Jako svého nejčastějšího hrdinu uvádí člověka, který se dostane za hranice svého běžného života a podívá se na svět z jiného úhlu.[5] Festival spisovatelů Praha jeho tvorbu člení o něco jednodušeji na dva směry. A to na psychologický, zabývající se tajemstvím lidského nitra, a filosoficko-ekologický, vyznačující se obavou o křehké bohatství přírodního společenství.[6]

V Česku má Vopěnka úspěch především se svými dětskými knížkami. Největšího ohlasu se dočkala trilogie Spící město, jejíž první díl *Spící město* vyšel v roce 2011. Následující rok pak vyšla *Spící spravedlnost* a o rok později *Spící tajemství*. Knihy vypráví o čtyřech sourozencích, kteří se jednoho dne probudí a zjistí, že všichni rodiče usnuli spánkem, ze kterého se neprobouzí. Vzhůru zůstali pouze děti a bezdětní dospělí.[7]

Na motivy prvního dílu trilogie u nás v uplynulém roce 2020 vznikl film pro děti, jehož režisérem je Dan Svátek. *„O předloze Martina Vopěnky se mluví jako o fantasy. Po událostech v době pandemie jsme zjistili, jak jednoduché je, aby se svět ocitl v situaci, která naboural životy nás všech. Co ještě před půlrokem vypadalo nereálně a fantaskně, je vlastně až strašidelně blízko,"* vyjádřil se o Vopěnkově příběhu Dan Svátek.[8] Film byl minulý rok představen v rámci 60. Zlín Film Festivalu a měl by být jedním z premiérových filmů letošního 61. ročníku.[9]

Podle Vopěnkových slov bude v budoucnu pravděpodobně stejným režisérem natočen také druhý díl trilogie Spící spravedlnost.[10]

Kniha *Spící tajemství* byla v roce 2014 nominována na ocenění Zlatá stuha v kategorii Literární část – Beletrie pro mládež.[11] Knihy *Spící spravedlnost* a *Spící tajemství* byly také zařazeny do výběru Nejlepší knihy dětem 2012/2013.[12] Kniha *O duši a dívce* získala Cenu učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství v soutěži Suk – čteme všichni 2016.[13] Rovněž *Biblické příběhy pro nevěřící děti* získaly Cenu učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství

[4] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[5] SOJKOVÁ, Alena. Mám v sobě obezřetnost předků [online]. *Týdeník Rozhlas*. 28. 11. 2011 [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.radioservis-as.cz/archiv11/49_11/49_titul.htm
[6] Festival spisovatelů Praha. Martin Vopěnka [online]. *pwf.cz*. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.pwf.cz/cz/archiv-autoru/martin-vopenka/
[7] Z oficiální anotace ke knize.
[8] SPÁČILOVÁ, Mirka. Když rodiče usnou, děti bojují. Dan Svátek točí fantasy Spící město [online]. *iDnes.cz*. 22. 6. 2020 [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/fantasy-spici-mesto-dan-svatek.A200619_163807_filmvideo_spm
[9] Zlín film festival. Představení dětského dobrodružného fantasy filmu Spící město [online]. *Zlinfest.cz*. 5. 9. 2020 [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.zlinfest.cz/27005n-predstaveni-detskeho-dobrodruzneho-fantasy-filmu-spici-mesto
[10] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[11] Oficiální stránky ocenění Zlatá stuha [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.zlatastuha.cz/cs/archiv
[12] Oficiální stránky literárního projektu Nejlepší knihy dětem [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.nejlepsiknihydetem.cz/file/document/1b2f6f1997945591e8bd33be40d86d58.pdf
[13] Oficiální stránky Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.npmk.cz/sites/default/files/suk/archiv/vysledky_suk_2016.pdf

v soutěži Suk – čteme všichni 2018[14] a byly také zařazeny do výběru Nejlepší knihy dětem 2017/2018.[15] Jeho další knize pro mládež *Nová planeta* pak byla v roce 2016 udělena Zlatá stuha v kategorii Literární část – Beletrie pro mládež.[16]

Ve svých knihách se často vrací k tématu hor, vizí do budoucnosti, úvahám o vývoji společnosti a využívá také svých znalostí nabytých při vysokoškolském studiu. Zabíhá do psychologie, filosofie či ekologie. Napsal také jednu sbírku básní.

Některé z jeho knih vyšly také v angličtině, němčině, italštině, polštině, ruštině, bulharštině, rumunštině, slovenštině, francouzštině a arabštině.[17] Do angličtiny byly přeloženy například knihy *Pátý rozměr* či *Můj bratr Mesiáš*. S úspěchem se v zahraničí setkala především druhá jmenovaná kniha. Britský celostátní deník *The Times* označil knihu *Můj bratr Mesiáš* jako nejlepší sci-fi titul měsíce únor 2021.[18] Paul Burke ve své recenzi knihy na britském literárním portálu *eurolitnetwork.com* uvádí, že: „*Vopěnkova próza je suchá, jeho myšlení originální, provokativní a poutavé. Můj bratr Mesiáš je náročné čtení, ale obohacující.*“[19] Australský magazín *Aurealis* uvádí, že: *„Český autor Martin Vopěnka se ve svém psaní zabývá složitými současnými problémy. Můj bratr Mesiáš není výjimkou – tichý hluboký příběh, který se pomalu pohybuje uváženým tempem a zůstává přesvědčivý. Představuje jemnou a provokativní meditaci o povaze víry a naděje tváří v tvář zoufalství a chaosu.“*[20]

Se svými knihami má úspěch také v Polsku, kde ho významně prosazuje a jeho knihy vydává tamní spisovatel Mariusz Szczygieł.[21,22] Ten o Vopěnkovi řekl: *„Martin Vopěnka je jedním z mých oblíbených českých spisovatelů, protože vůbec není Čech, podobně jako Milan*

---

[14] Oficiální stránky Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.npmk.cz/sites/default/files/suk/2019/vysledky_v_jednotlivych_kategoriich-2018.pdf
[15] Oficiální stránky literárního projektu Nejlepší knihy dětem [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.nejlepsiknihydetem.cz/file/document/b992de44f1f11dd9736a7370fd9ae115.pdf
[16] Oficiální stránky ocenění Zlatá stuha [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.zlatastuha.cz/cs/archiv
[17] Oficiální stránky Martina Vopěnky [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://martinvopenka.com/cz/o-mne/
[18] INGS, Simon. The best science fiction for February 2021 – miracles and messiahs in a frozen future [online]. *thetimes.co.uk.* 13. 2. 2021 [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.thetimes.co.uk/article/the-best-science-fiction-for-february-2021-miracles-and-messiahs-in-a-frozen-future-7h6m7w5nh
[19] BURKE, Paul. #RivetingReviws: Paul Burke reviews MY BROTHER THE MESSIAH by Martin Vopenka [online]. *eurolitnetwork.com.* 19. 2. 2021 [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.eurolitnetwork.com/rivetingreviews-paul-burke-reviews-my-brother-the-messiah-by-martin-vopenka/
[20] Oficiální stránky nakladatelství Barbican Press [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://barbicanpress.com/book/my-brother-the-messiah/
[21] ZLÁMALOVÁ, Erika. Stehlík zpívá polsky. Spisovatel Szczygieł začal vydávat českou literaturu [online]. *iHned.cz*. 6. 5. 2015 [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-63969620-szczygiel-edice-stehlik
[22] BENEŠOVÁ, Hana. V Gottově muzeu stály dámy frontu na Mistrův záchod, říká polský spisovatel a autor Gottlandu Mariusz Szczygieł [online]. *Reflex.cz*. 8. 10. 2019 [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.reflex.cz/clanek/rozhovory/97832/v-gottove-muzeu-staly-damy-frontu-na-mistruv-zachod-rika-polsky-spisovatel-a-autor-gottlandu-mariusz-szczygiel.html

Kundera. V jeho dílech nenajdete ani jednu anekdotu nebo vtip, nechlubí se svým smyslem pro humor. Je prakticky mimo-geografický, moderní spisovatel pro mladé lidi před čtyřicítkou, kteří si uvědomili, že skutečný život je někde jinde. Jeho psaní je pečlivé a precisní, nemá nic společného s Hrabalovými jazykovými orgiemi. Českým spisovatelem je jen náhodou. Klidně by také mohl být Brit.“[23]

Většinu svých posledních knih vydal Vopěnka v nakladatelství Mladá fronta. To však bylo od května loňského roku v insolvenci a v prosinci 2020 ukončilo svou činnost.[24] Smlouvu na vydání několika svých dalších knih Vopěnka nově podepsal s nakladatelstvím Euromedia.

Jeho další knihou připravenou k vydání je román *Smrt v Hamburku*.[25]

Vydané knihy

1989: *Kameny z hor*, Mladá fronta
1992: *Balada o sestupu*, Rozmluvy
1998: *Pohádky Větrných hor*, Knižní klub
1999: *Hotel uprostřed života*, Nakladatelství Lidové noviny
2000: *Antarktida na prahu konce*, Práh
2001: *Laska po sms*, Práh
2002: *Moře smutku za tvým psem*, Prostor
Poznávám život a svět, Práh
2003: *Konec zákona*, Práh
2005: *Moje cesta do ztracena*, Mladá fronta
2009: *Pátý rozměr*, Kniha Zlín
2011: *Spící město*, Fragment
2012: *Spící spravedlnost*, Fragment
2013: *Spící tajemství*, Fragment
2013: *Nebarevné vzpomínky*, Práh
2015: *Nová planeta*, Mladá fronta
2016: *Dům, který opouštíš*, Práh

[23] Oficiální stránky nakladatelství Barbican Press [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://barbicanpress.com/contributor/martin-vopenka/
[24] Česká tisková kancelář. Soud ukončil provoz nakladatelství v insolvenci Mladá fronta [online]. *Ceskenoviny.cz.* 22. 12. 2020 [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/soud-ukoncil-provoz-vydavatelstvi-v-insolvenci-mlada-fronta/1974591
[25] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.

O duší a dívce – Pohádky z hor, Mladá fronta

2017: *Můj bratr Mesiáš*, Mladá fronta

2018: *Biblické příběhy pro nevěřící děti*, Mladá fronta

2019: *Láska v čase bezsmrtnosti*, Mladá fronta

2020: *Přežít civilizaci*, Mladá fronta

Obr. 1 Obálky knih trilogie Spící město[26]

Obr. 2 Obálka knihy Můj bratr Mesiáš[27]

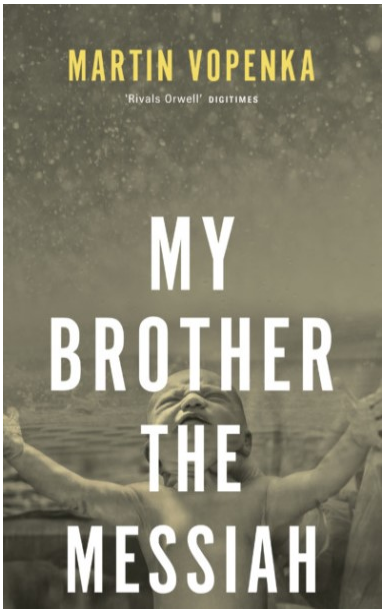

Obr. 3 Obálka anglického vydání knihy Můj bratr Mesiáš[28]

[26] Internetového knihkupectví Kosmas [online]. Dostupné z: https://www.kosmas.cz/
[27] Internetového knihkupectví Kosmas [online]. Dostupné z: https://www.kosmas.cz/
[28] Oficiální stránky nakladatelství Barbican Press [online]. Dostupné z: https://barbicanpress.com/

1.2 Vznik a počátky nakladatelství

1.2.1 Situace v oblasti nakladatelské činnosti krátce před vznikem a po vzniku nakladatelství Práh

Do listopadu 1989 v Česku v podmínkách socialistické knižní kultury působilo celkem padesát sedm nakladatelství, přičemž některá nakladatelství se postupem času slučovala, zanikala anebo vznikala nová. Rozsahem počtu vydávaných titulů byla největší státní nakladatelství, významem pak spíše nakladatelství s velkým čtenářským dosahem, což byl například Odeon, Albatros či Mladá fronta. Menší význam měla nakladatelství dvou tehdy povolených nekomunistických politických stran, tj. Melantrich (nakladatelství Československé strany socialistické) a Vyšehrad (nakladatelství Československé strany lidové). Od roku 1968 u nás působila také řada exilových nakladatelství a spolu s nimi existovala i domácí samizdatová tvorba (např. Petlice, Česká expedice aj.), jejíž činnost později často splynula s edičními programy nově vzniklých nakladatelství po roce 1989.[29]

Listopad 1989 byl pro rozvoj českých nakladatelství zlomový. První tři roky po sametové revoluci se jejich škála závratným způsobem rozšiřovala, takže číslo předlistopadových pětačtyřiceti nakladatelství působilo směšně v porovnání s údaji, které přinášel každý další půlrok. V červnu 1990 bylo nakladatelů přibližně čtyři sta, v prosinci už 1 400 a v červnu 1991 okolo 2 500.[30] O rok později se uvádělo číslo 3 000,[31] jiné zdroje uvádí dokonce závratný počet 4 000 nakladatelů.[32] Ve výroční zprávě Národní knihovny České republiky za rok 1995 je uvedeno 3 232 záznamů nakladatelů.[33] Jde však pouze o průměrná čísla uváděná na základě různých odhadů. Ne všichni nakladatelé totiž byli registrováni, a naopak ne všichni z registrovaných skutečně vydávali knihy.[34]

Zprvu se nakladatelé museli registrovat na Ministerstvu kultury České republiky, od dubna 1991 už to však nebylo nutné a měli pouze povinnost místně přihlásit svou živnost na magistrátu. Direktivní funkce Ministerstva kultury České republiky, které předtím nepřipustilo žádného nového nakladatele po celých dvacet let, přestala fungovat a tento úřad postupně rezignoval na své funkce, nedostávalo se mu peněz a postupem času ztratil v nových podmínkách veškerou autoritu.[35] V roce 1991 vyšel nový zákon o neperiodických publikacích,

[29] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 10-11.
[30] HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace.* Praha: Karolinum, 1993. str. 6.
[31] ŠMEJKALOVÁ, Jiřina. *Kniha. K teorii a praxi knižní kultury.* Brno: Host, 2000. str. 138.
[32] HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace.* Praha: Karolinum, 1993. str. 6.
[33] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 14.
[34] ŠMEJKALOVÁ, Jiřina. *Kniha. K teorii a praxi knižní kultury.* Brno: Host, 2000. str. 138.
[35] HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace.* Praha: Karolinum, 1993. str. 41.

který mimo jiné stanovil technické náležitosti, které musí vydaná kniha splňovat, a také nakladatelské povinnosti.[36]

Do hry o čtenáře tehdy vstoupili lidé ze všech možných oblastí společnosti. Novými nakladatelskými subjekty se stali tiskárny, spisovatelé či publicisté. Do řad nakladatelů přišli také vědci, filosofové, psychologové, ale i studenti a přirozeně i knihkupci, a to zejména v Praze. Stranou nezůstali ani zpěváci, nejrůznější instituce, zemědělská družstva a podniky, vědecké ústavy, vysoké školy, agentury, galerie, muzea, archivy, knihovny, okresní a místní úřady, regiony, cestovní kanceláře, vydavatelství periodik, televize a rozhlas, nově vzniklé politické strany, nejrůznější spolky a fankluby, sportovní kluby s tradicí i nově vzniklé sporty, náboženské společnosti, církve, zejména buddhisté a východní náboženství, církevní řády, ale i řada sekt či věrozvěstů. Začali se také objevovat nakladatelští redaktoři, šéfredaktoři, náměstci či ředitelé, kteří se chtěli osamostatnit, opustili své dřívější podniky a zakládali vlastní nakladatelství. Vznikala rodinná nakladatelství a na domácí trh začaly brzy pronikat také zahraniční nakladatelské domy.[37]

Zajímavou informací je, že z daleka ne všichni noví nakladatelé měli v minulosti zkušenosti s touto profesí či alespoň profesí jí blízkou. Naopak u většiny z nich byly zkušenosti s vydáváním knih nulové. Z výzkumu Jana Halady a sociologa Hynka Jeřábka z roku 1993 plyne, že přes 20 % nových nakladatelů se rekrutovalo z řad nakladatelských pracovníků předchozích nakladatelství a 6 % pocházelo z pracovníků blízkých nakladatelské činnosti. Stejný počet uvedl jako původní povolání profesi knihkupeckou a 15 % pocházelo z řad kulturních pracovníků. Nicméně přes 51 % je možné zařadit do kategorie ostatní. Přirozeně tedy mnoho z těchto nových tváří z knižního trhu dříve či později zmizelo.[38]

Halada tento polistopadový vývoj nakladatelů rozděluje do tří fází. První označuje jako *dobu, kdy je dovoleno všechno*[39], případně ji lze označit také jako dobu *liberalizační*.[40] Ta je časově omezena prvním pololetím roku 1990. Je pro ni typické enormní rozšíření dosavadního trhu, prudký nárůst potištěného papíru, vstup nových nakladatelů a vysoké náklady knih.[41] První soukromé nakladatelství (Paseka), bylo zaregistrováno už v prosinci 1989.[42]

---

[36] ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. str. 384.
[37] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 12-13.
[38] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 14.
[39] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 15.
[40] ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. str. 386.
[41] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 15.
[42] ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. str. 386.

Druhou fází pak je *období nástupu znovuobjevených žánrů*[43] neboli fáze *transformační*.[44] Tento úsek je časově vymezen koncem roku 1990 a následujícím rokem 1991. Vycházely reedice dávno zapomenutých knih, volných autorů, reprinty, a především široké spektrum do té doby ztracených a nyní znovu čtenáři nalezených žánrů. Mnozí nakladatelé tehdy dokázali z vydávané produkce rychle získat velký kapitál. Všichni se vrhali na další témata a autory, obvykle však pro ně byla přednější kvantita před kvalitou.[45]

Třetí fáze je *obdobím přízraku krize odbytu*[46] nebo také fáze *stabilizační*.[47] Ta začala už v roce 1992 a měla dlouhé trvání. Nicméně nikdy tato krize nevyvrcholila ve skutečnou katastrofu. Nebyla to pouze krize některých žánrů a problémů s autory, kteří byli dříve zaručeně vysoko nákladoví, ale krize celého knižního trhu, který byl vším nasycen. Rostly zásoby knih, redukovaly se ediční plány a záměry. Nakladatelé se museli zabývat otázkou, jak přežít a udržet se na trhu.[48]

S příchodem této třetí fáze začaly trvale klesat náklady knih, a naopak počty vydaných titulů od té doby každoročně stoupaly.[49] Začaly vznikat takzvané zbytkové náklady, kdy zbytek byl často větší, než počet prodaných knih.[50] Radost ze svobodného knižního trhu, obrovského počtu titulů a pestrosti žánrů doprovázela hrozba z jeho hluboké krize. Objevila se potíž s tím, že sice není problém sehnat autora a vyrobit knihu, ale titul prodat. Články obchodního řetězce byly podfinancované, stále častěji se vyskytovala špatná platební morálka a nedodržování termínů splatnosti. Největší riziko tak na sebe bral nakladatel.[51]

Důsledkem toho všeho bylo, že se některá velká nakladatelství v druhé polovině 90. let vytratila či zkrachovala. Nemalou řadu existenčních problémů nakladatelům přinášel také například stánkový a pultový prodej, výprodeje tzv. levných knih, porušování autorských práv a pirátská vydání, neexistence čtenářských výzkumů, konkurence televize, internetu, možnosti využívat volného času jinak či postupný růst cen knih.[52]

[43] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 15-16.
[44] ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. str. 388.
[45] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 15-16.
[46] Tamtéž.
[47] ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. str. 390.
[48] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 16.
[49] Tamtéž.
[50] ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. str. 390.
[51] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 16-17.
[52] Tamtéž.

1.2.2 Vznik nakladatelství Práh[53,54]

Nakladatelství Práh založil Martin Vopěnka ve svých dvaceti osmi letech v roce 1991 jako fyzická osoba s kapitálem 10 000 korun. Učinil tak s nulovými zkušenostmi v oboru, a i v podnikání. *„Nové pro mne bylo i to, že se za elektřinu a vodu platí.“* Neměl žádné zaměstnance, od počátku pracoval pouze s externisty a nakladatelství provozoval sám ze svého tehdejšího bytu na sídlišti v pražských Bohnicích.

Byla to dvougarsoniéra v přízemí, ve které se jedna z místností proměnila ve sklad knih. *„Když přijel kamion plný knih (tehdy, na začátku, se knihy vydávaly v obrovských množstvích), celý jsem jej ručně vyskládal dovnitř.“* Poté k němu přijížděli prodejci, často stánkaři, kteří mu v ideální situaci ihned za knihy platili, protože jak sám Vopěnka řekl, pokud mu nezaplatili hned, tak se se svými penězi mohl rovnou rozloučit. Těm zase Vopěnka vynášel knihy ze skladu ven.

Do některých pražských knihkupectví také nosil knihy sám ve svém batohu, případně si najal řidiče s dodávkou, protože tehdy nevlastnil řidičský průkaz, a knihy po prodejnách rozvážel. I od těchto prodejců platbu přebíral ideálně ihned. *„Někde jsem nechával faktury, když byli důvěryhodní.“*

Tyto faktury po nocích sám ručně vypisoval. Až později mu účetní jedné z větších odběratelských firem poradil, že faktury nemusí být tak rozsáhlé a psané v celých větách.

V počátcích neměl Vopěnka ani telefonní linku. Hovory tak chodil vyřizovat s hrstí drobných do telefonní budky. Později linku získal za úplatek 3 000 Kč.

Pro Vopěnku to jako pro nováčka v oboru nebylo jednoduché. Podle jeho slov bylo v prvních letech po převratu těžší knihu vyrobit než prodat. Tiskařské kapacity nestačily, protože se najednou tisklo vše, co v předchozím období vycházet nemohlo. Obrovskou výhodu tak měli ti, kteří v oboru pracovali již dříve a v tiskárnách měli známé. *„Já jsem z počátku jen paběrkoval.“*

Jeho první vydanou knihou byla anglicky psaná brožura o anglicky mluvících zemích *Reading about the English-speaking Countries* od Jany Odehnalové. Byl to zároveň také první bestseller Práhu, jehož se prodaly statisíce. Většina vydaných kusů putovala přímo do škol, jen malá část se prodala skrze distribuci.

K většině z prvních titulů nakladatelství vedly nahodilé známosti a jinak to nebylo ani u této brožury. *„Jedna starší paní se znala s mým otcem a její snacha, která učila angličtinu, se mi*

[53] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[54] Oficiální stránky nakladatelství Práh [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.prah.cz/

ozvala, že má tento sešit k vydání.“ Podobně to bylo i s knihou od Sigmunda Freuda *Totem a tabu*, kdy se Vopěnka náhodně potkal s překladatelem knihy. Vopěnka tedy pro své nakladatelství nevytvořil konkrétní vizi toho, jaké knihy by chtěl vydávat. Žánrové zaměření postupně vykrystalizovalo z počátečních náhodných známostí a setkání.

Klíčovým momentem pro nakladatelství bylo v roce 1994 vydání titulu *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše* spisovatele Johna Graye, který se stal bestsellerem. O knize se Vopěnka dozvěděl díky svému kamarádovi, který strávil půl roku v USA a upozornil jej, že kniha je tam velkým hitem. V této době měl však titul vyjít v nakladatelství Melantrich, jeho ředitelka ale vydání odmítla, příležitosti se tedy chytil Vopěnka a zakoupení titulu se mu bohatě vyplatilo. Díky výnosu z knihy mohl pronajmout skladový prostor mimo garsonku, tu také prodal, přestěhoval se do většího prostoru a Práh se začal usazovat na českém knižním trhu.

Později v nakladatelství vyšla řada dalších Grayových knih. I přestože se jich neprodalo takové množství jako té první, byl jejich prodej hlavním zdrojem příjmů Práhu v devadesátých letech. Nakladatelství tak přežilo i tato divoká léta, kdy řada jiných firem zkrachovala.

Název a logo

Slovo *práh* má symbolizovat nutnost něco překročit. Především překročit nějakou kvalitativní laťku, kterou, jak sám Vopěnka se smíchem řekl, často podlezl.

První logo Práhu vytvořila grafička Olga Ludvíková,[55] která v té době pro nakladatelství vytvářela sazbu. Zmodernizované logo pak pochází z pražského grafického studia ReDesign.

Obr. 4 Původní logo[56]

[55] Z e-mailové korespondence s Martinem Vopěnkou z 12. 4. 2021.
[56] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 269.

Obr. 5 Současné logo[57]

1.3 Současný Práh

Fungování současného Práhu se v mnohém neliší od jeho počátků. Martin Vopěnka po celou dobu byl a stále je jediným vlastníkem nakladatelství a dlouho také pracoval sám bez jakýchkoliv zaměstnanců. Od roku 2000 byla dlouhá léta Vopěnkovi dobrou poradkyní autorka, literární redaktorka a dnes již bývalá Vopěnkova manželka PhDr. Anna Novotná.[58] Od srpna 2016 pak s Vopěnkou pracuje Jakub Kadlec, který do roku 2018 v Práhu pracoval souběžně s magisterským studiem žurnalistiky na Fakultně sociálních věd Univerzity Karlovy. Rozsah jeho kompetencí se postupně rozšiřoval a v současné době je náplní jeho práce, jako vedoucího redaktora, především vyhledávání zajímavých titulů, které následně provází celým procesem výroby, a to od posouzení zaslaných rukopisů, přes koupi licenčních práv, překlad, redakci, grafickou úpravu, sazbu či korekturu. Vopěnka pak především hlídá, aby byl proces výroby ekonomicky udržitelný a má pod kontrolou obchodní záležitosti, ve kterých má rozhodující slovo, a také tvorbu sloganů a podtitulů či nasměrování grafiků při vytváření přebalů knih.[59,60]

Jakub Kadlec také vede marketingovou stránku nakladatelství. Připravuje textové podklady k jednotlivým titulům, zajišťuje inzertní prostor u partnerů a přípravu inzertních materiálů. Značku a konkrétní tituly propaguje i skrze oslovování novinářů s žádostí o rozhovory či recenze titulů. Pro tyto účely Práh využívá také služeb PR agentury Zlaty Biedermannové. Dále má Kadlec na starosti e-shop www.prah.cz a profily nakladatelství na sociálních sítích, konkrétně na Facebooku a Instagramu. Dále připravuje grantové žádosti Práhu, každoroční vyúčtování honorářů pro autory, přihlašuje tituly do literárních soutěží a podobně.[61]

[57] Oficiální stránky nakladatelství Práh [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.prah.cz/
[58] Z e-mailové korespondence s Martinem Vopěnkou z 12. 4. 2021.
[59] Z e-mailové korespondence s Jakubem Kadlecem z 18. 3. 2021.
[60] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[61] Z e-mailové korespondence s Jakubem Kadlecem z 18. 3. 2021.

Všechny ostatní úkony, které se pojí s výrobou knihy, tedy od počátku až do současnosti Práhu zajišťují externisté. V současné době se však jedná o lidi, se kterými nakladatelství spolupracuje dlouhodobě, a to od grafiků, kterých má v současné době pět, přes sazeče, překladatele či redaktory (ti jediní se proměňují častěji). *„Nakladatelství této velikosti vlastně ani nepotřebuje jednu profesi na plný úvazek, bylo by to zbytečné vyhození peněz.“* Nepotřebnost dalších zaměstnanců Vopěnka zdůvodňuje také tím, že díky počítači má mnohem větší produktivitu práce v porovnání s devadesátými lety. Čemuž také odpovídá počet vydaných titulů, kdy v devadesátých letech vydal v průměru čtrnáct knih ročně, od roku 2000 je to pak v průměru dvacet devět knih ročně.[62,63] Práh se tak řadí ke středně velkým nakladatelstvím.[64]

Snad jediným podstatnějším rozdílem je, že faktury si již Vopěnka nevypisuje sám po nocích, ale pro tyto účely pro něj pracuje externí účetní firma.

Nakladatelství Vopěnka řídil vždy z domova, nikdy pro tyto účely nepronajímal kanceláře. V současné době Nakladatelství Práh s.r.o. sídlí v Praze na adrese Smiřického 492/3, Břevnov, Praha 6. Sklad knih se nachází v Hostivicích ležících v okrese Praha-západ. Také jediný zaměstnanec nakladatelství trvale pracuje z domova.

V celé své třicetileté historii Práh ani jeden rok neskončil ve ztrátě a podle Vopěnkových slov je nakladatelství stabilní od vydání bestselleru *Steve Jobs* Waltera Isaacsona v roce 2011. Dokonce i loňský rok 2020, který byl zasažen pandemií koronavirové choroby covid-19, nebyl díky vydání několika silných titulů ztrátový.

Roční obrat Práhu se pohybuje mezi devatenácti až dvaceti miliony korun českých, a to ve velkoobchodních cenách. Tedy vydaných knih se prodá asi za čtyřicet milionů korun ročně. Do reklamy nakladatelství investuje pět až deset procent z tržeb. [65,66]

Od roku 2014 Vopěnka nakladatelství neprovozuje jako fyzická osoba, ale funguje jako společnost s ručením omezeným, nejprve pod názvem Práh plus s.r.o. a po změně názvu v roce 2018 jako Nakladatelství Práh s.r.o.[67]

[62] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22.2.2021.
[63]Oficiální stránky nakladatelství Práh [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.prah.cz/
[64] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 270.
[65] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22.2.2021.
[66] Oficiální stránky nakladatelství Práh [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.prah.cz/
[67] Oficiální Veřejný rejstřík a Sbírka listin Ministerstva spravedlnosti České republiky [online]. [cit. 2. 3. 2021]. Dostupné z: https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=872873&typ=UPLNY

2. PRODUKCE

Nakladatelství nebylo ve svých počátcích nijak specificky žánrově vyhrazeno a jeho zaměření Vopěnka ani nijak neplánoval. Jak sám tvrdí, první vydané knihy byly výsledkem náhodných známostí a setkání.

První vydaná kniha nakladatelství Práh vzešla tedy ze známosti jeho otce s autorčinou tchýní. Šlo o anglickou brožuru Jany Odehnalové *Reading about the English speaking countries*, která si našla odbyt především ve školách. Ve stejném roce nakladatelství vydalo také knihu *Totem a tabu* Sigmunda Freuda, k jejíž vydání se Vopěnka dostal díky setkání s překladatelem knihy Ludvíkem Hoškem.[68] Publikace je srovnávací studií odhalující shodné rysy mezi duševními procesy neurotiků a příslušníky přírodních národů, jíž je možné zařadit mezi psychologickou naučnou literaturu.[69] Dalšími tituly vydanými v prvním roce fungování nakladatelství byly *Následování Krista*, sbírka dvanácti příběhů ze života svatých, spisovatele Svatoslava Gosmana či *Cesta ke špičkovému podniku* autora Stanislava Váchy.

Z této neplánované kombinace žánrů vykrystalizovalo pozdější zaměření nakladatelství. Dnes vydává především vzdělávací a populárně-naučnou literaturu z oblasti historie či psychologie, biografie významných osobností, jazykové učebnice, knihy zaměřené na osobní rozvoj a také literaturu pro děti a mládež, a to jak populárně-naučné knihy, tak pohádky. Práh rovněž vydává cizojazyčné knihy.[70]

2.1 Edice a autorské řady

Edice, ve smyslu vydání souboru publikací, se vyznačují určitými společnými znaky, a to vnějšími i vnitřními. Jde o řadu děl podobného tematického, obsahového i čtenářského zaměření, jejichž souvislost je naznačena také jednotnou grafickou úpravou.[71] Jsou neodmyslitelnou součástí většiny nakladatelství, díky které si čtenáři snadněji všimnou nového titulu, zvláště pokud si navyknou na určitou výtvarnou podobu. Současně jim zařazení knihy do určité edice signalizuje žánr a jistou kvalitu. Tyto tituly tak mohou snadněji nalézt svou cílovou skupinu čtenářů. Zároveň edice pomáhají nakladatelství vymezovat svůj ediční profil, mohou usnadnit vyhledávání nových titulů a také stanovení optimálního nákladu a ceny knihy. V některých případech se také může uplatnit sběratelský efekt čtenářů, kteří koupí knihu jen

[68] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[69] Z oficiální anotace ke knize.
[70] HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007, str. 269-270.
[71] HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace.* Praha: Karolinum, 1993. str. 94.

proto, aby měli kompletní řadu. Úspěšná edice tak napomáhá stabilizaci ekonomiky nakladatelství.[72] Přesto však Vopěnka říká, že vydávání edic se mu příliš neosvědčilo a tvrdí také, že edice se pro knihy nakonec stanou jakýmsi vězením.[73] I tak jich ale v Práhu několik vyšlo.

Z hlediska úspěšnosti se Práhu více osvědčily autorské řady, které můžeme označit za jakousi obdobu edic. Jedná se o řadu knih, jejichž autorem je jeden spisovatel. Tituly autorské řady sdílejí podobné tematické zaměření a také grafickou úpravu.

Mars a Venuše

První a zároveň nejúspěšnější autorskou řadou Práhu je Mars a Venuše, kterou tvoří celkem šestnáct knih amerického autora Johna Graye, vydaných od roku 1994 do roku 2012. Jedná se o řadu populárně-naučných knih, které mají zlepšit porozumění ve vztazích mezi muži a ženami. Vydání prvního titulu, *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*, v roce 1994 bylo pro nakladatelství zlomovým momentem. Kniha, které se vydalo asi sto dvacet tisíc kusů, se stala hitem a následně vydávané knihy Johna Graye byly hlavním zdrojem příjmů Práhu v devadesátých letech. Prodejně nejúspěšnější je první kniha řady, které se i poslední roky stále ještě několik tisíc kusů ročně prodá. Nicméně i dalších titulů se vždy v průměru okolo dvaceti tisíců kusů prodalo.[74]

Tato autorská řada vycházela ve dvou grafických úpravách. Autorem jedné řady obálek je Miloš Novák. Jeho přebaly tvoří černý podklad, ústředním motivem jsou vždy dvě vejce, které doplňuje kombinace modře a růžově, příp. červeně, psaného textu, jako symbolu muže a ženy. Druhou řadu obálek, jejichž poznávacím znamením je jednoduchá kresba v centru obálky a kombinace žluté a červené barvy, vytvořil Jiří Votruba.

Letos také Práh vydá při příležitosti své třicetileté existence nové vydání knihy *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*.[75]

[72] PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele.* Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. str. 147-148.
[73] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[74] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[75] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.

Knihy vydané v autorské řadě Mars a Venuše

1994: *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*

1995: *Co vám matka říci nemohla a otec nevěděl*

1996: *Mars a Venuše v ložnici*

Mars, Venuše a jejich vztahy

1997: *Mars a Venuše se mají rádi*

1998: *Mars a Venuše si spolu začínají*

1999: *Mars a Venuše začínají znovu*

Mars a Venuše Milostný kalendář

2000: *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše a děti jsou z nebe*

2001: *Jak mít, co chceme a chtít, co už máme*

2002: *Praktické zázraky pro Mars a Venuši*

2003: *Mars a Venuše na pracovišti*

2004: *Mars a Venuše s láskou*

2005: *Mars a Venuše dietou a cvičením k cíli*

2008: *Mars a Venuše ve stresu*

2012: *Ohnivá Venuše, studený Mars*

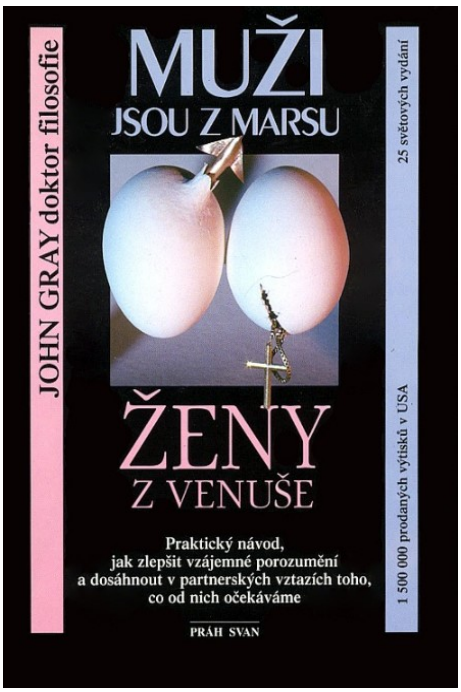

Obr. 6 Obálka Miloše Nováka[76]

Obr. 7 Obálka Jiřího Votruby[77]

[76] Internetová Databáze knih [online]. Dostupné z: http://www.databazeknih.cz/
[77] Internetová Databáze obálek knih [online]. Dostupné z: https://obalkyknih.cz/

Slepičí polévka

Edicí s největším počtem vydaných titulů je Slepičí polévka, ve které od roku 2005 do roku 2020 vyšlo v Práhu celkem dvacet pět titulů. Jedná se o knihy amerických autorů Jacka Canfielda, motivačního řečníka, Victora Marka Hansena a Amy Newmarkové. Knihy jsou vždy souborem krátkých příběhů na konkrétní téma, které jsou určené specifické skupině čtenářů. Tato celosvětově úspěšná edice zahrnuje v originále více než 250 titulů a jen ve Spojených státech amerických a Kanadě se těchto knih prodalo více než 110 milionů výtisků. Knihy byly přeloženy do čtyřiceti tří jazyků a vydávají se ve více než sto zemích světa.[78]

O úpravu obálek se postaralo grafické studio Titty. Obálky si udržovaly jednotnou rozpoznatelnou úpravu, a to od roku 2005 do roku 2014. Od roku 2016 je grafická úprava obálek převzata z amerického originálu, sazbu zhotovilo opět grafické studio Titty. Oběma úpravám se zcela vymykají obálky knih *O andělech mezi námi*, jejíž autorem je Tomáš Řízek, a *Znamení z nebe*.

Knihy vydané v edici Slepičí polévka

2005: *Slepičí polévka pro dědečka a babičku*
Slepičí polévka pro inspiraci ženské duše
2006: *Slepičí minipolévka o kočičí duši*
Slepičí minipolévka o psí duši
Slepičí polévka pro duši na rozcestí
Slepičí polévka pro maminku
Slepičí polévka pro milovníky psů
2007: *Slepičí polévka pro duši osamělého rodiče*
Slepičí polévka pro milovníky koček
2008: *Slepičí polévka pro matku a dceru*
Slepičí polévka pro pracující mámu
2009: *Slepičí polévka pro matku a syna*
Slepičí polévka pro otce a syna
2010: *Slepičí polévka pro lidskou duši: Jaká matka, taková dcera*
2012: *Slepičí polévka pro duši: Myslete pozitivně*

[78] Oficiální stránky původního amerického vydání edice Slepičí polévka [online]. [cit. 22. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.chickensoup.com/about/facts-and-figures?cid=about.facts

2013: *Slepičí polévka pro duši: Co mě naučil pes*

Slepičí polévka pro duši: O andělech mezi námi

2014: *Slepičí polévka pro duši: Sladká šťáva z kyselých citronů*

Slepičí polévka pro duši: Znamení z nebe

2016: *První! Slepičí polévka pro duši: Všechny příběhy z prvního slavného vydání + 20 nových*

2017: *Slepičí polévka pro duši: Opravdová láska*

Slepičí polévka pro duši: O kočkách a lidech

2018: *Slepičí polévka pro duši: Síla pozitivního myšlení*

2019: *Slepičí polévka pro duši: O zkušenosti stáří*

2020: *Slepičí polévka pro duši: Co ten pes zase provedl?*

Obr. 8 Obálka studia Titty[79]

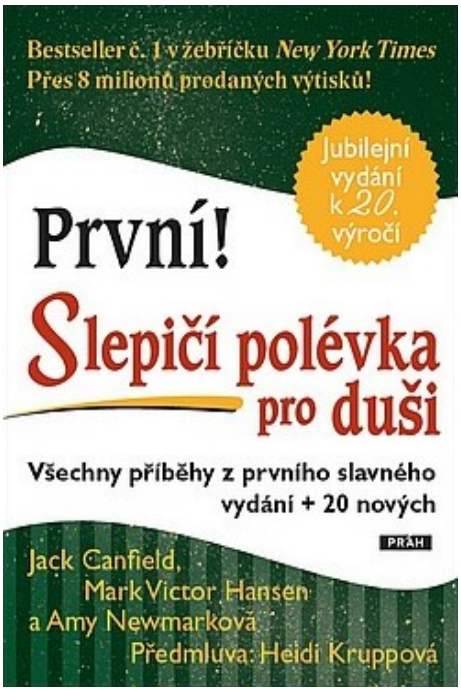

Obr. 9 Převzatá obálka[80]

Největší Češi

Edicí určenou především pro děti a mládež je populárně naučná série Největší Češi, ve které od roku 2005 do roku 2017 vyšlo celkem šest knih. Jedná se o bohatě ilustrovanou edici o největších osobnostech českých dějin. Za výtvarnou i textovou stránkou stojí oceňovaná

[79] Internetový Online-antikvariát [online]. Dostupné z: https://online-antikvariat.cz/
[80] Internetová Databáze knih [online]. Dostupné z: http://www.databazeknih.cz/

česká výtvarnice Renáta Fučíková. Výjimkou je pouze první titul edice, kde se o texty postarala spisovatelka Alena Ježková, která má také na kontě nejedno ocenění za svou tvorbu pro děti a mládež.

Edice je oceněná řadou literárních cen. Hned první kniha *Karel IV.* získala v roce 2006 ocenění Zlatá stuha. Stejně tak následující titul *Tomáš Garrigue Masaryk* získal v roce 2007 Zlatou stuhu v kategorii Literární část – Literatura faktu a uměleckonaučná literatura pro mládež[81] a byla také nominována na cenu Magnesia Litera 2006.[82] Zlatá stuha byla udělena také titulu *Antonín Dvořák* v roce 2013 v kategorii Výtvarná část – Literatura faktu pro děti a mládež. V pořadí pátá kniha edice *Ludmila, Václav a Boleslav* sice v roce 2014 Zlatou stuhu nezískala, ale byla nominována hned ve dvou kategoriích, a to Literární část – Literatura faktu pro děti a mládež a Výtvarná část – Literatura faktu pro děti a mládež. Nominaci v kategorii Literární část – Literatura faktu pro děti a mládež si vysloužil o rok později i titul *Hus a Chelčický*.[83]

Knihy vydané v edici Největší Češi

2005: *Karel IV.*
2006: *Tomáš Garrigue Masaryk*
2008: *Jan Amos Komenský*
2012: *Antonín Dvořák*
2013: *Ludmila, Václav a Boleslav*
2014: *Hus a Chelčický*

Klasická díla české literatury ilustrovaná Miroslavem Huptychem

Další výtvarně velmi kvalitně zpracovanou edicí, je čtveřice klasických děl české literatury, která je doplněna koláženi výtvarníka Miroslava Huptycha. V této edici vyšla od roku 2011 do roku 2013 nejznámější díla autorů Karla Jaromíra Erbena, Karla Hynka Máchy, Boženy Němcové a Jana Amose Komenského.

[81] Oficiální stránky ocenění Zlatá stuha [online]. [cit. 22. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.zlatastuha.cz/cs/archiv
[82] Oficiální stránky Renáty Fučíkové [online]. [cit. 22. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.renatafucikova.cz/bibliografie
[83] Oficiální stránky ocenění Zlatá stuha [online]. [cit. 22. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.zlatastuha.cz/cs/archiv

Kytice obsahuje šedesát koláží vytvořených z dobových materiálů. V *Máji* pak najdeme třicet pět koláží, v *Babičce* čtyřicet osm a *Labyrint světa a ráj srdce* je doplněn padesáti kolážemi.[84] Jednotnou podobu obálek všech titulů navrhlo a graficky upravilo studio ReDesign.

Text *Babičky* do současné češtiny upravila Anna Novotná, *Labyrint světa a ráj srdce* jazykově upravil Lukáš Makovička. *Kytice* vyšla také v trojjazyčném vydání s básněmi v češtině, v ruštině v překladu ruského básníka Nikolaje Nikolajeviče Asejeva, a slovenštině, do níž ji přebásnil slovenský autor Ľubomír Feldek.

Knihy vydané v edici Klasická díla české literatury ilustrovaná Miroslavem Huptychem

2011: Karel Jaromír Erben: *Kytice*
2012: Karel Hynek Mácha: *Máj*
2013: Božena Němcová: *Babička*
Jan Amos Komenský: *Labyrint světa a ráj srdce*

Shakespeare 400

Shakespeare 400 je edicí připravenou v rámci literárního projektu Hogarth Shakespeare, který má být připomínkou čtyřstého výročí úmrtí anglického dramatika Williama Shakespeara v roce 2016. Tituly vydané v této edici jsou převyprávěním jeho klasických příběhů skrze pero předních světových současných autorů. V českém překladu Práh vydal v této edici od roku 2015 do roku 2018 celkem šest titulů. Tento mezinárodní vydavatelský projekt řídí Hogarth UK, značka britského nakladatelství Vintage.[85]

Obálky této edice nemají jednotnou grafickou úpravu. První a čtvrtá kniha mají zcela individuální podobu. Dvojice druhé a třetí knihy, a také páté a šesté knihy, mají jednotnou grafickou podobu, avšak každá dvojice má odlišný vzhled.

První kniha edice *Trhlina v čase* je adaptací na Shakespearovu pozdní hru *Zimní pohádka*, která je mimo jiné známá umístěním Čech na břeh moře. Britská spisovatelka Jeanette Wintersonová přenesla tuto divadelní hru do současného Londýna a do města New Bohemia na americkém jihu.[86]

[84] Oficiální stránky Miroslava Huptycha [online]. [cit. 22. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.huptych.cz/vytvarne-prace/knizni-ilustrace
[85] Knižní klub. Shakespeare 400. *Literarni-kavarna.knizniklub.cz* [online]. 16. 9. 2015 [cit. 23. 3. 2021]. Dostupné z: https://literarni-kavarna.knizniklub.cz/clanek/40912-shakespeare-400.html
[86] Z oficiální anotace ke knize.

Druhý titul anglického spisovatele Howarda Jacobsona nesoucí název *Šajlok, to jsem já* vypráví příběh magnáta Struloviče, který na manchesterském hřbitově potká svého dvojníka – Šajloka – postavu ze Shakespearova dramatu *Kupec benátský*. Autorkou obálky je grafička Mariana Dvořáková.[87]

Kniha *Děvče na ocet* z pera americké spisovatelky Anny Tylerové je adaptací na komedii *Zkrocení zlé ženy*. Příběh se odehrává v současném americkém Baltimoru, kde je hlavní hrdinka tlačena svým otcem ke sňatku s jeho ruským kolegou. Obálka, kterou opět vytvořila Mariana Dvořáková, sdílí stejnou grafickou úpravu s předchozím titulem.

Ve čtvrtém titulu edice kanadská spisovatelka Margaret Atwoodová přetvořila zápletku Shakespearovy tvůrčí závěti *Bouře* do příběhu *Kus temnoty*, ve kterém věhlasný divadelník Felix spřádá pomstu skrze divadelní představení, které jeho nepřátele zasáhne na nejcitlivějším místě.[88] Vzhled obálky, stejně jako u první knihy edice, stojí zcela samostatně mezi ostatními obálkami. Ilustrace pro obálku vytvořila výtvarnice Michaela Kukovičová.

Jak napovídá název pátého titulu, předlohou pro něj bylo norskému spisovateli jedno z nejznámější Shakespearových dramat *Macbeth*. Jo Nesbø, který se proslavil především díky svým detektivkách, děj zasadil do sedmdesátých let a Shakespearova Macbetha přetavil do stejnojmenného inspektora, který se vypořádává se svou drogami prosáklou minulostí.[89] Obálku knihy vytvořila grafička Nikola Klímová.

Předobrazem zatím poslední knihy edice byla Shakespearova tragédie *Othello*. Americká spisovatelka Tracy Chevalierová zasadila svůj příběh *Ten černý vzadu* do amerického prostředí sedmdesátých let, kde se novodobou obdobou postavy Othella stal ghanský chlapec Osei, který mezi vrstevníky zápasí se svou pozicí outsidera.[90] Obálku pro knihu opět vytvořila Nikola Klímová.

Knihy vydané v edici Shakespeare 400

2015: Jeanette Winterson: *Trhlina v čase*
2016: Howard Jacobson: *Šajlok, to jsem já*
2016: Anne Tyler: *Děvče na ocet*
2017: Margaret Atwood: *Kus temnoty*

[87] Z oficiální anotace ke knize.
[88] Z oficiální anotace ke knize.
[89] Z oficiální anotace ke knize.
[90] Z oficiální anotace ke knize.

2018: Jo Nesbø: *Macbeth*

2018: Tracy Chevalier: *Ten černý vzadu*

Anča a Pepík

Autorskou řadou pro nejmenší čtenáře, která ale dokáže upoutat všechny generace, je řada pěti knih autorky Lucie Lomové s názvem *Anča a Pepík*. Jde o souborné vydání komiksového detektivního seriálu, který Lomová tvořila už od roku 1989 a v průběhu 90. let se objevoval v časopise *Čtyřlístek*.[91] Autorkami obálek, pro něž je poznávacím znamením šedý podklad, obrázek hlavních hrdinů ve středu a název ve stejné barvě, jako levý okraj obálky, přičemž pro každý díl je vybrána jiná barva, jsou malířka Ivana Lomová, autorka Lucie Lomová a grafička Zuzana Vojtová.

Knihy vydané v autorské řadě Anča a Pepík

2016: *Anča a Pepík 1*

Anča a Pepík 2

2017: *Anča a Pepík 3*

Anča a Pepík 4

2018: *Anča a Pepík 5*

...nás baví

Další autorskou řadou určenou pro děti je trojice knih redaktorky a publicistky Anny Novotné, ve které dětem přitažlivou formou přibližuje fungování opery, divadla a baletu a představuje nejznámější autory a díla těchto uměleckých oblastí. Knihy připravila ve spolupráci s Národním divadlem, spoluautorkou prvního titulu je operní pěvkyně Jiřina Marková-Krystlíková. Tituly jsou bohatě ilustrovány výtvarníkem Jiřím Votrubou.

Opera nás baví byla v roce 2006 nominována na ocenění Zlatá stuhu. *Divadlo nás baví* v roce 2009 získalo Zlatou stuhu v kategorii Nakladatelský počin a titul *Balet nás baví* získal v roce 2011 Zlatou stuhou v kategorii Výtvarná část – Literatura faktu pro děti a mládež.[92]

[91] Z oficiálních anotací ke knihám edice.
[92] Oficiální stránky ocenění Zlatá stuha [online]. [cit. 23. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.zlatastuha.cz/cs/archiv

Podle prvního dílu autorské řady *Opera nás baví* také vznikl stejnojmenný vzdělávací pořad pro děti na stanici Déčko České televize.[93]

Knihy vydané v autorské řadě …nás baví

2005: *Opera nás baví*
2008: *Divadlo nás baví*
2010: *Balet nás baví*

2.2 Autoři

Knihy vydávané Práhem často pocházejí z pera stálých autorů či autorů, jímž v nakladatelství vyšla už alespoň jedna kniha. Vzhledem k tomu, že počet vydaných titulů se odvíjí pouze od uvážení Vopěnky a nakladatelství nemusí plnit žádné předem nastavené normy, většinu příchozích nabídek od nových autorů Vopěnka odmítá. Není výjimkou, že denně odmítne asi čtyřicet nabídek. Pro nakladatelství této velikosti není problém, když i po dobu dvou měsíců nekoupí žádná práva k novému titulu.[94] Často tedy sází na již ověřená jména.

Renáta Fučíková

Renáta Fučíková je česká výtvarnice, ilustrátorka a autorka knih, která je známá především díky tvorbě historicky zaměřených knih pro děti a mládež. Její knihy jsou oceněné řadou Zlatých stuh a vysloužila si také několik nominací na cenu Magnesia litera. Od roku 1998 je zapsána na Čestné listině Mezinárodního sdružení pro dětskou knihu (IBBY), které je součástí organizace UNESCO a o rok později jí byla udělena první cena na Bienále ilustrací v Teheránu. Za knihu *Staré pověsti české a moravské* (vydáno 2005 v nakladatelství Albatros), na jejíž tvorbě se podílela spolu s Alenou Ježkovou, a později také za knihy *Tomáš Garrigue Masaryk* a *Historie Evropy* získala cenu White Raven od Internationale Jugendbibliothek v Mnichově,[95]

[93] Oficiální stránky kanálu Déčko České televize [online]. [cit. 23. 3. 2021]. Dostupné z: https://decko.ceskatelevize.cz/opera-nas-bavi
[94] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[95] Oficiální stránky Renáty Fučíkové [online]. [cit. 23. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.renatafucikova.cz/bibliografie

což je knihovna specializovaná na literaturu pro děti a mládež, která má ve své sbírce tituly z celého světa a jedná se o největší knihovnu svého druhu na světě.[96]

V Práhu dosud vyšlo třináct autorčiných knih, z nichž některé vyšly také v angličtině či slovenštině. Stojí za úspěšnou a oceňovanou edicí Největší Češi, výtvarně se také podílela na knize Aleny Ježkové *77 pražských legend*, která v Práhu vyšla v roce 2006. Její zatím nejobsáhlejším dílem a největším autorským počinem je titul z roku 2011 *Historie Evropy: Obrazové putování*, který vznikl na popud autorčiny nespokojenosti s českými školními osnovami, když zjistila, že její syn se na prvním stupni základní školy učí pouze české dějiny, a to do nesmírných podrobností, zatímco mu unikají evropské souvislosti.[97]

Seznam autorčiných knih vydaných v Práhu

2005: *Karel IV.*
2006: *Tomáš Garrigue Masaryk*
2008: *Jan Amos Komenský*
2011: *Historie Evropy: Obrazové putování*
2012: *Antonín Dvořák*
2013: *Ludmila, Václav a Boleslav*
2014: *Hus a Chelčický*
2015: *Praha v srdci*
Pravěk a starověk Evropy
Středověk Evropy
2016: *Karel IV. Ilustrovaný život a doba*
2017: *Franz Kafka*
2019: *Historie Čechů v USA*

Alena Ježková

Další významnou českou autorkou spolupracující s Práhem je Alena Ježková. Tato původním zaměřením novinářka a publicistka při tvorbě svých knih často sahá do české

[96] Oficiální stránky Internationale Jugendbibliothek München [online]. [cit. 23. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.ijb.de/en/about-us/the-international-youth-library
[97] Oficiální stránky Renáty Fučíkové [online]. [cit. 23. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.renatafucikova.cz/kniha-3

historie a známá je především svou tvorbou pro děti. Několik titulů vytvořila ve spolupráci s Renátou Fučíkovou. Za svou tvorbu si vysloužila řadu ocenění, mimo jiné Zlatou stuhu či prestižní ocenění White Raven. V roce 2009 byla její kniha *Prahou krátí lev* nominována na cenu Magnesia Litera a v roce 2010 byla zapsána na Čestnou listinu IBBY.[98]

V Práhu doposud vydala devět svých knih, z nichž některé byly vydány také v angličtině, němčině, francouzštině, italštině, španělštině či ruštině.

Seznam autorčiných knih vydaných v Práhu

2005: *Karel IV.*
2006: *77 pražských legend*
2007: *22 Czech Legends*
55 českých legend z hradů, zámků a měst
2008: *House Insignia of Ancient Prague*
Prahou krátí lev
2009: *33 moravských legend*
2012: *České nebe*
2013: *Tichá srdce – kláštery a jejich lidé*

Jiří Janoušek

Jiří Janoušek je bývalý novinář, který v letech 1966 až 1982 působil v týdeníku *Mladý svět* a přispíval také do *Literárních novin* či *Tváře*. Jeho publicistická tvorba byla zaměřena především na rozhovory s populárními domácími i zahraničními osobnostmi z různých oborů a na cestopisné reportáže.[99] Pracoval mimo jiné také ve Filmovém studiu Barrandov a v letech 1984 až 1991 byl generálním ředitelem Československého Filmexportu. Poté svou kariéru zaměřil na oblast reklamy a public relations. V dubnu 2005 byl zvolen výkonným ředitelem Asociace komunikačních agentur,[100] kde působil až do roku 2014.[101]

[98] Oficiální stránky Aleny Ježkové [online]. [cit. 23. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.alenajezkova.cz/zivotopis/
[99] JANOUŠEK, Pavel. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945*. Praha: Brána, 1995. str. 323.
[100] Internetový Slovník české literatury po roce 1945 [online]. [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné z: http://www.slovnikceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=395&hl=ji%C5%99%C3%AD+janou%C5%A1ek
[101] VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. AKA má nové prezidium, Jiří Janoušek odejde z vedení [online]. *MediaGuru.cz.* 24. 4. 2014 [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.mediaguru.cz/clanky/2014/04/aka-ma-nove-prezidium-jiri-janousek-odejde-z-vedeni/

V jeho literární tvorbě najdeme především publicistické knihy. Jeho první knihou vydanou v Práhu je soubor rozhovorů z roku 2012 s významnými osobnostmi z pořadu České televize *Na plovárně*, kterým provázel Marek Eben, po níž o tři roky později následoval druhý díl. Velký úspěch zaznamenala kniha z roku 2018 *Jan Werich za oponou*, která je souborem dvanácti Janouškových rozhovorů s Janem Werichem, doplněných o komentáře lidí jemu blízkých a o fotografie z Werichova rodinného archivu.[102] Kniha se stala bestsellerem, kterého se prodalo více než dvacet tisíc výtisků.[103]

Mezi bestsellery vystřelila velmi rychle po vydání také jeho zatím poslední kniha z roku 2020 *Můj život mezi slzami a smíchem*, ve které herečka Jiřina Bohdalová vypráví o svém životě. Hereččiny biografie se prodalo asi dvacet šest tisíc výtisků, avšak Martin Vopěnka se domnívá, že pokud by loňský rok nebyl zasažen pandemií koronaviru Covid-19, mohl počet prodaných kusů dosáhnout až čtyřiceti tisíc výtisků. Odhaduje, že tím přišel až o milionový zisk. Avšak vzhledem k tomu, že herečka v květnu tohoto roku oslaví devadesáté narozeniny, je pravděpodobné, že dojde k druhé vlně prodeje.[104]

Celkem v Práhu doposud vyšlo pět Janouškových knih.

Seznam autorových knih vydaných v Práhu

2012: *Na plovárně s Markem Ebenem*
2015: *Marek Eben a hosté na Plovárně*
2016: *Byl jsem u toho, když Lendl stoupal na tenisový trůn, Werich uzavíral svou životní pouť a Hušák vsadil SAZKU do hry o arénu*
2018: *Jan Werich za oponou*
2020: *Jiřina Bohdalová – Můj život mezi slzami a smíchem*

Anna Novotná

Anna Novotná je redaktorka a publicistka, bývalá manželka Martina Vopěnky. V Práhu kromě trilogie *Opera nás baví*, *Divadlo nás baví* a *Balet nás baví*, vydala další čtyři knihy. Převyprávěla také příběh Roberta Louise Stevensona *Poklad na ostrově* (vydáno v Práhu 2013) a do současné češtiny upravila *Babičku* Boženy Němcové vydanou Práhem v roce 2013. Kromě

[102] Z oficiální anotace ke knize.
[103] Z e-mailové korespondence s Jakubem Kadlecem z 5. 2. 2021.
[104] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.

toho z angličtiny přeložila titul *Košer sex* židovského duchovního Shmuleye Boteacha (vydáno v Práhu 2003) a ilustrovala dvě knihy spisovatelky Edy Kriseové, a to *Mezi pannou a babou* (vydáno v Práhu 2018) a *Mluvící hora* (vydáno v Práhu 2020).

Seznam autorčiných knih vydaných v Práhu

2005: *Opera nás baví*
2008: *Divadlo nás baví*
2010: *Balet nás baví*
2013: *Kdo jinému jámu kopá…*
2015: *Pražský orloj* (vydáno anglicky, německy, italsky, francouzsky, španělsky, rusky)
2016: *Kdo se směje naposled…*
2016: *Praha v legendách* (vydáno česky, anglicky, německy, italsky, francouzsky, španělsky, rusky)

Martin Komárek

Martin Komárek je novinář, politický komentátor a bývalý politik. Od poloviny 80. let pracoval jako redaktor v *Mladé frontě*, kde s přestávkou po demonstracích v průběhu Palachova týdne v lednu 1989, kdy musel redakci nuceně opustit, působil až do roku 2011. Poté vstoupil do politiky a v roce 2013 byl zvolen do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky z pozice lídra hnutí ANO 2011 za Liberecký kraj. Ve sněmovních volbách v roce 2017 již nekandidoval.[105] Od roku 2019 pracuje na pozici šéfkomentátora *Deníku*.[106] Ve svých knihách, kterých v Práhu doposud vydal sedm, se nejčastěji zabývá domácími politickými tématy.

Seznam autorových knih vydaných v Práhu

2004: *Když už dědku zkapeš?*
2006: *Smradlavý pes*
2009: *Objevy redaktorů Mladá fronta Dnes plus 20 záhad polistopadové historie*

[105] Oficiální stránky projektu Paměť národa [online]. [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.pametnaroda.cz/cs/komarek-martin-20160303-0
[106] VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. VLM: Komárek je novým šéfkomentátorem Deníku [online]. *mediaguru.cz.* 30. 8. 2019 [cit. 25. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.mediaguru.cz/clanky/2019/08/vlm-komarek-je-novym-sefkomentatorem-deniku/

2013: *Poslední slovo Valtra Komárka*

2014: *Moc nemocných*

2017: *Nebezpečné stádo aneb poslanec český a jiné retardované druhy*

2019: *Poslední revoluce*

Dale Carnegie

Ze zahraničních knih mají v Práhu pevnou pozici ty od amerického spisovatele Dalea Carnegieho (zemřel 1955). Ten už od roku 1912 pořádal populární kurzy rozvoje osobnosti a později na toto téma napsal mnoho knih, které se staly celosvětovými bestsellery. Se svými následovníky založil společnost Dale Carnegie & Associates, která dodnes provozuje kurzy a vydává Carnegieho knihy upravené pro současné čtenáře.[107] Přestože uplynulo už několik desítek let od jeho smrti, stále je mnohými považován za mistra v oblasti mezilidských vztahů a komunikace.

První a druhý titul jeho pětidílného cyklu Jak… vydal Práh v roce 2010, poslední v roce 2012. Všechny knihy se vyznačují jednotnou podobou obálky, kterou vytvořila Zora Kolářová. V roce 2017 Práh cyklus obnovil a opět vydal první knihu *Jak rozvíjet vztahy s lidmi, působit na ně a získat si jejich důvěru*, v roce 2019 pak druhou knihu *Jak správně myslet, jednat a mluvit* v nové jednotné grafické úpravě.

V nakladatelství vyšla také jeho kniha *Cesta k vyrovnanému životu* a titul *Tři mistři úspěchu*, který je souborem myšlenek jeho a dvou dalších uznávaných osobností v oblasti osobního rozvoje – Napoleona Hilla a Josepha Murphyho.

Seznam autorových knih vydaných v Práhu

2010: *Jak rozvíjet vztahy s lidmi, působit na ně a získat si jejich důvěru* (2. vydání 2017)
Jak správně myslet, jednat a mluvit (2. vydání 2019)

2011: *Jak překonat starosti a stres*
Jak se stát úspěšnou vůdčí osobností a efektivně se rozhodovat

2012: *Jak vést úspěšný a plnohodnotný život*

2013: *Tři mistři úspěchu*

2014: *Cesta k vyrovnanému životu*

[107] CARNEGIE, Dale & Associates. *Jak rozvíjet vztahy s lidmi, působit na ně a získat si jejich důvěru*. Praha: Práh, 2010. str. 6-7.

Uri Orlev

Uri Orlev je izraelský autor knih pro děti a mládež, který vyrůstal ve varšavském ghettu a ve svých příbězích často zobrazuje téma holocaustu. V překladu Lenky Bukovské zatím vyšly v Práhu čtyři z jeho knih. Hned první vydaná kniha *Ostrov v Ptačí ulici* získala v roce 2014 Zlatou stuhu v kategorii Překladová část – Beletrie pro mládež a zatím poslední vydaný titul *Je těžké být lvem* byl v roce 2019 nominován na Zlatou stuhu v kategorii Překladová část – Beletrie pro děti.[108]

Setkání s ním si velmi cení Martin Vopěnka. *„Je to člověk, který za války žil ve varšavském ghettu, přežil holocaust, a přitom je tak laskavý, pozitivní a veselý a předává dětem triumf dobra. Píše příběhy z té doby, ale nedělá z toho neštěstí nebo tragédii.“*[109]

Seznam autorových knih vydaných v Práhu

2013: *Ostrov v Ptačí ulici*
2014: *Běž, chlapče, běž*
2017: *Domů ze slunečných stepí*
2018: *Je těžké být lvem*

Madeleine Albright

Další velký bestseller od vydání titulu *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše* do Práhu přinesl opět zahraniční autor, resp. autorka. Řeč je o autobiografické knize *Madeleine* české rodačky a bývalé ministryně zahraničí Spojených států amerických Madeleine Albrightové. Ta vyšla v Práhu v překladu Michaela Žantovského v roce 2003. Později nakladatelství vydalo další tři její tituly.

Seznam autorčiných knih vydaných v Práhu

2003: *Madeleine*
2006: *Mocní a všemohoucí*
2008: *Doporučení budoucímu prezidentovi*

[108] Oficiální stránky ocenění Zlatá stuha [online]. [cit. 25. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.zlatastuha.cz/cs/archiv
[109] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.

2010: *Tajná řeč broží*

Walter Isaacson

Že biografie slavných jsou dobrou investicí, se Práhu ověřilo i u vydání hned první knihy Waltera Isaacsona, která byla pro nakladatelství trefou do černého. Český překlad Dany Šimonové a Bronislavy Bartoňové titulu *Steve Jobs* tohoto amerického spisovatele, novináře a tvůrce životopisů významných osobností se u nás v roce 2011 stal velmi úspěšným bestsellerem. Kniha, která je jedinou autobiografií, na níž se Steve Jobs podílel, tehdy zvýšila tržby Práhu o třetinu a od jejího vydání je nakladatelství ekonomicky stabilní.[110]

V následujícím roce vydal Práh titul také jako audioknihu převyprávěnou Martinem Stránským, která v roce 2013 získala ocenění Český bestseller v kategorii Audiokniha.[111] V roce 2015 kniha vyšla v novém vydání.

S úspěchem se setkala i Isaacsonova biografie Leonarda da Vinciho v překladu Tomáše Jeníka, která v roce 2018 získala Cenu čtenářů v soutěži Český bestseller.[112]

Seznam autorových knih vydaných v Práhu

2011: *Steve Jobs* (2. vydání 2015)
2015: *Inovátoři*
2018: *Leonardo da Vinci*
2020: *Vůdcové, myslitelé, hrdinové*

Dan Ariely

Dan Ariely je americký profesor kognitivní psychologie a behaviorální ekonomie. Jeho knihy, ve kterých vysvětluje principy lidského rozhodování, se staly světovými bestsellery.[113] U nás byla úspěšná zejména jeho první kniha v překladu Martina Jaroše *Jak drahé je zdarma?* z roku 2009. O překlad druhé knihy se opět postaral Martin Jaroš, třetí vydanou knihu přeložila

[110] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[111] Oficiální stránky ocenění Český bestseller [online]. [cit. 25. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.ceskybestseller.cz/media/4020/%C4%8Desk%C3%BD-bestseller-2012.pdf
[112] Oficiální stránky ocenění Český bestseller [online]. [cit. 25. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.ceskybestseller.cz/cena-ctenaru/2018/
[113] Z oficiální anotace knihy *Jak drahá je intuice?*

Háta Komňacká. Obálky těchto třech titulů mají stejnou grafickou úpravu, kterou vytvořila Zora Kolářová.

Později v Práhu vyšly další dvě Arielyho knihy, z nichž poslední napsal ve spolupráci s americkým spisovatelem Jeffem Kreislerem.

Seznam autorových knih vydaných v Práhu

2009: *Jak drahé je zdarma?*
2011: *Jak drahá je intuice?*
2012: *Jak drahá je nepoctivost?*
2015: *Iracionálně váš…*
2019: *Peníze a zdravý selský rozum*

Petr Čornej je českým historikem a dalším z autorů, který v Práhu vydal řadu svých knih. V nakladatelství vyšlo šest jeho titulů týkajících se převážně českých dějin, z nichž většina byla přeložena do řady cizích jazyků.[114]

Christopher Peter Andersen je americký novinář, který se specializuje na biografie slavných, z nichž mnoho se stalo bestsellery. Práh vydal celkem šest jeho biografických knih.[115]

Viktor Faktor byl český překladatel, publicista a autor kuchařek. Práh vydal celkem pět jeho kuchařek. První titul *Kaše* z roku 2003 ilustrovala Renáta Fučíková. Poslední titul *Staropražská kuchařka* pak svými koláženi doplnil Miroslav Huptych. Některé z kuchařek vyšly také v cizojazyčných verzích.

Miroslav Huptych

Kromě autorů s Práhem či jeho autory opakovaně spolupracují také někteří významní čeští výtvarníci. Jedním z nich je právě Miroslav Huptych, jehož ilustrace ozdobily osm knih vydaných Práhem.

[114] *Vše podstatné z českých dějin* (1992), *Panovníci svaté říše římské* (1994), *Dějiny českých zemí do roku 2000 ve zkratce* (2000), *Dějiny českých zemí do roku 2004* (2003), *Great Stories in Czech History* (2005), *Stručné dějiny českých zemí* (2015).
[115] *Jack a Jackie Kennedyovi* (1997), *Den, kdy zemřela Diana* (1998), *Jackie po Jackovi* (1998), *George a Laura* (2003), *Mick Jagger* (2013), *William, Kate a malý George* (2013).

Huptych je český básník, výtvarník a arteterapeut. Ilustroval celkem 64 knih, 168 knižních obálek a 30 nástěnných kalendářů.[116] Technikou pro něj typickou jsou koláže, kterým se věnuje už čtyřicet let. Jak sám říká, vyřešil tak problém s tím, že neumí kreslit.[117] Kromě toho také vydal několik svých básnických sbírek a knihu aforismů. Řada jeho básní byla přeložena do cizích jazyků.[118]

První kniha s jeho kolážemi vyšla v Práhu v roce 2010. Titul *Milovníci knížek* je výběrem aforismů světových autorů a myslitelů k tématu psaní a čtení knih. Obsahuje také úvahy, fejetony, epigramy a verše padesáti českých spisovatelů. V titulu najdeme celkem 102 Huptychových fotomontáží.[119]

Poté následovalo vydání čtyřdílné edice klasických českých děl doplněných Huptychovými kolážemi. V roce 2017 vyšel soubor devatenácti pohádek Josefa Kejhy *Sára a toulavý dědeček* v němž najdeme 15 dvoustránkových koláží, 13 jednostránkových koláží a 20 menších ilustrací.[120] O rok později Huptych ilustroval *Staropražskou kuchařku* Viktora Faktora, která vyšla také v dalších pěti jazycích, a obsahuje 27 jeho ilustrací.

Jeho největším knižním počinem je ilustrace knihy Jana Amose Komenského *Labyrint světa a ráj srdce*, která v Práhu vyšla v roce 2019. Tato velkoformátová kniha o velikosti 374x298 mm obsahuje na dvoustranách 54 Huptychových ilustrací. Kniha je uložena v krabici, a kromě běžného vydání bylo připraveno také sto kusů číslované a Huptychem podepsané edice vázané v kůži a doplněné jeho originální signovanou litografií.[121]

V knize je na červenobílých dvoustranách otištěn původní Komenského text z roku 1623 a také verze textu upravená do současného jazyka Lukášem Makovičkou. *„Huptychovy koláže Komenského text opravdu spíše doprovázejí, než „pouze“ ilustrují. Píše-li Komenský v úvodních verších, že Labyrint světa a ráj srdce „jest světlé vymalování“, pak fungují Huptychovy koláže jako vizuální ztvárnění a převyprávění Komenského obrazů. Poutníkovo matení, motání, kolotání a lopotání tak díky Huptychově interpretaci získává novou podobu. Setkání klasického a jazykově archaického textu s digitální koláží nepůsobí skandálně, vizuálně*

[116] Oficiální webové stránky Miroslava Huptycha [online]. [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.huptych.cz/
[117] SLÍVOVÁ, Hana a Markéta KAŇKOVÁ. Fantazie je ráj. Bavilo mě pustit ji na špacír, říká Miroslav Huptych. Jeho koláže zdobí ceněný opus J. A. Komenského [online]. *vltava.rozhlas.cz*. 7. 9. 2020 [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/fantazie-je-raj-bavilo-me-pustit-ji-na-spacir-rika-miroslav-huptych-jeho-kolaze-8289837
[118] Oficiální webové stránky Miroslava Huptycha [online]. [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.huptych.cz/
[119] Z oficiální anotace ke knize.
[120] Oficiální webové stránky Miroslava Huptycha [online]. [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.huptych.cz/vytvarne-prace/knizni-ilustrace/josef-kejha-sara-a-toulavy-dedecek
[121] Oficiální webové stránky Miroslava Huptycha [online]. [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.huptych.cz/vytvarne-prace/knizni-ilustrace/komensky-j-a-labyrint-sveta-a-raj-srdce

opulentní obrazy spíše vracejí čtenářovu pozornost zpět k textu a nutí k jeho opakovanému promýšlení."[122]

Kniha získala cenu Magnesia Litera za Nakladatelský počin roku 2019[123] a *Literární noviny* ji vyhlásily Knihou roku 2019.[124]

Seznam knih s Huptychovými ilustracemi vydaných v Práhu

2010: *Milovníci knížek* (Jiří Žáček)
2011: *Kytice* (Karel Jaromír Erben)
2012: *Máj* (Karel Hynek Mácha)
2013: *Babička* (Božena Němcová)
Labyrint světa a ráj srdce (Jan Amos Komenský)
2017: *Sára a toulavý dědeček* (Josef Kejha)
2018: *Staropražská kuchařka* (Viktor Faktor)
2019: *Labyrint světa a ráj srdce* (Jan Amos Komenský)

Jiří Votruba

Jiří Votruba je český malíř, grafik a ilustrátor. Své obrazy vystavoval v téměř padesáti samostatných výstavách po celém světě a jeho ilustrace najdeme především v knihách pro děti. Věnuje se také grafickému designu a tvorbě obálek knih.[125]

V Práhu se například postaral o grafickou úpravu a ilustrace na obálkách autorské řady Mars a Venuše. Kompletně ilustroval tituly trilogie *Opera nás baví*, *Divadlo nás baví* a *Balet nás baví* autorky Anny Novotné, z nichž jeho ilustrace v knize *Divadlo nás baví* a *Balet nás baví* byly oceněny Zlatou stuhou a *Opera nás baví* byla na Zlatou stuhu nominována.[126] Ilustroval i Novotné další knihy *Kdo jinému jámu kopá…* a *Kdo se směje naposled…* a jiné autorčiny

[122] Z komentáře ke knize na oficiálních stránkách ocenění Magnesia Litera [online]. [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: https://magnesia-litera.cz/#aktualni-rocnik
[123] Oficiální stránky ocenění Magnesia Litera [online]. [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: https://magnesia-litera.cz/
[124] KOPÁČ, Radim. Knihou roku podle Literárních novin je Labyrint světa a ráj srdce Jana Amose Komenského s kolážemi Miroslava Huptycha [online]. *Literarky.cz*. 26. 12. 2019 [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: https://literarky.cz/literatura/661-knihou-roku-podle-literarnich-novin-je-labyrint-sveta-a-raj-srdce-jana-amose-komenskeho-s-kolazemi-miroslava-huptycha
[125] Oficiální stránky Jiřího Votruby [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.votruba.cz/?l=cs&p=bio
[126] Oficiální stránky ocenění Zlatá stuha [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20130604120054/http://www.ibby.cz/index.php/zlata-stuha-historie

tituly vydané v jiných nakladatelstvích. Vytvořil také ilustrace pro Vopěnkovy *Biblické příběhy pro nevěřící děti*, které v roce 2018 vydala Mladá fronta.

Seznam knih s Votrubovými ilustracemi vydaných v Práhu

1994-2012: Obálky ke knihám z autorské řady Mars a Venuše (John Gray)
2005: *Opera nás baví* (Anna Novotná)
2006: *Smradlavý pes* (Martin Komárek)
2008: *Divadlo nás baví* (Anna Novotná)
2009: Ilustrace na obálce *Jak porazit depresi* (Richard Rybolt)
2010: *Balet nás baví* (Anna Novotná)
2013: *Kdo jinému jámu kopá…* (Anna Novotná)
2016: *Kdo se směje naposled…* (Anna Novotná)

3. NAKLADATELSTVÍ V OČÍCH ČTENÁŘŮ A KRITIKŮ

Přestože Práh není specializovaným nakladatelstvím pro děti a mládež, jeho knihy pro tuto skupinu čtenářů sbírají jedno ocenění za druhým. Především pak tituly českých autorů, nicméně dobrou ruku má Práh i při výběru zahraničních titulů k překladu. Kromě textové stránky jsou stejně často oceňované ilustrace, které jsou v dětských knihách podobně důležité jako psané slovo. Knihy pro malé čtenáře jsou velmi dobře hodnocené nejen odborníky, ale také veřejností. Možná mimo jiné proto, že jsou často zpracované způsobem, který chytí za srdce i dospělé a knihy rádi vezmou do ruky i o samotě, nejen když se chystají je předčítat dětem.

Sám Vopěnka, který se netají tím, že nakladatelství pro něj znamená především obživu, přiznává, že dětské knihy jsou jedinou oblastí, ve které chce vydávat jen to nejlepší a nechce slevovat.[127] V rozhovoru pro časopis *Duha* Moravské zemské knihovny v Brně řekl, že: *„Psát pro děti hloupě, povrchně, chladně, to je zločin. Děti si zaslouží plné autorské nasazení. Nemají být odpadkový koš pro autory, kteří si netroufají psát pro dospělé.“*[128]

Naopak knihy pro dospělé pocházející z produkce Práhu mezi vítězi literárních cen najdeme jen výjimečně a ani kritici si je v posledních letech pro své recenze příliš často nevybírají. Pokud ale ano, jsou recenze vesměs kladné. Častou výtkou u titulů zahraničních autorů však bývá nekvalitní překlad, což potvrzuje i to, že dvěma titulům Práhu byla udělena překladatelská anticena Skřipec.

To však není překážka k tomu, aby čtenáři i z těchto knih udělali bestsellery. Například titul *Steve Jobs*, zvýšil tržby nakladatelství o třetinu.[129]

Stejně tak kniha *Mých tisíc životů* byla kasovním úspěchem. Prodejnímu potenciálu této autobiografie herce Jeana-Paula Belmonda ostatní nakladatelé nevěřili a řada z nich vydání odmítla, což Vopěnku překvapilo. Díky tomu však mohl práva na vydání pořídit za poměrně nízkou cenu a jeho předpoklad, že kniha bude mít úspěch, se bleskově potvrdil.[130]

Právě biografie jsou nejprodávanějšími knihami Práhu, což Vopěnka přikládá tomu, že tento druh literatury se velmi snadno propaguje. „*Třeba plakáty v metru na detektivku se vám slejí se všemi ostatními. Všichni píšou, že je to nejlepší, nejkrvavější a nejnapínavější. Ale když tam máte známý obličej – Bohdalovou, Jobse, Belmonda – tak to je okamžitý zásah.“*[131]

---

[127] Největší průšvih je nestabilní daňový systém. *Literární noviny.* Praha: Lidové noviny, 2012, 23(33), V. ISSN 1210-0021.
[128] KUBÍČEK, Tomáš. Jeden klíč nestačí – rozhovor s Martinem Vopěnkou [online]. *Duha.mzk.cz*. 9. 6. 2017 [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: https://duha.mzk.cz/clanky/jeden-klic-nestaci-rozhovor-s-martinem-vopenkou
[129] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[130] Tamtéž.
[131] Tamtéž.

K nejlépe prodávaným biografiím Práhu se řadí *Madeleine* (2003), *Steve Jobs* (2011), *Mých tisíc životů* (2017), *Jan Werich za oponou* (2018) a *Můj život mezi slzami a smíchem* (2020).

Z ostatních žánrů se k bestsellerům vyhouply *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše* (1994), *Poselství od protinožců* (2000) či *Macbeth* (2018).[132]

3.1 Literární ceny udělené knihám vydaným v Práhu

Zlatá stuha

Zlatá stuha je cena každoročně udělovaná tvůrcům nejlepších knih pro děti a mládež vydaných v českém jazyce, jejíž historie sahá až do roku 1992. Vyhlašovatelem ceny je Česká sekce IBBY – Společnost přátel knihy pro mládež. Spolupořadateli jsou Památník národního písemnictví, Klub ilustrátorů dětské knihy, Obec překladatelů a Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. [133,134,135]

Suk – čteme všichni

Suk – čteme všichni na podporu čtenářské gramotnosti je cena za literaturu pro děti a mládež udělovaná od roku 1993 Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského. Cena si klade za cíl ocenit hodnotná literární díla pro děti a mládež a mimořádné počiny školních knihoven. Upozorňuje pedagogickou i ostatní veřejnost na nové tituly a zároveň odráží čtenářské preference dětí. V současné době je vyhlašována ve třech kategoriích, a to Cena dětí v Anketě „Suk – čteme všichni“, Cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství a Počin školních knihoven.[136]

White Raven of IJB München

White Raven je prestižní mezinárodní cena udělovaná Internationale Jugendbibliothek v Mnichově, což je knihovna fungující už od roku 1949 a specializující se na literaturu pro děti a mládež. Ve své sbírce má tituly z celého světa a jedná se o největší knihovnu svého druhu

[132] Z e-mailové korespondence s Jakubem Kadlecem z 5. 2. 2021.
[133] Oficiální stránky ocenění Zlatá stuha [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.zlatastuha.cz/cs/statut-zlate-stuhy
[134] Oficiální stránky české sekce IBBY [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20130604120054/http:/www.ibby.cz/index.php/zlata-stuha-historie
[135] Oficiální stránky ocenění Zlatá stuha [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.zlatastuha.cz/cs/archiv
[136] Oficiální stránky Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.npmk.cz/knihovna/sukova-knihovna/suk-cteme-vsichni

na světě.[137] Knihovna každoročně na Frankfurtském knižním veletrhu publikuje katalog The White Ravens, který je výběrem nejlepších knih pro děti a mládež z celého světa.[138]

Magnesia Litera

Magnesia Litera je od roku 2002 každoročně udělovaná cena, jejímž cílem je podpora a popularizace původních českých i překladových knih. Vyhlašovatelem je občanské sdružení Litera, jejichž členy jsou zástupci Akademie věd ČR, Asociace spisovatelů, Česká sekce IBBY, České centrum PEN klubu, Obec překladatelů, Obec spisovatelů, Nadace Český literární fond, Svaz českých knihkupců a nakladatelů a Svaz knihovníků a informačních pracovníků. Cena se vyhlašuje v devíti kategoriích.[139]

Český bestseller

Český bestseller je od roku 2001 každoročně udílená cena knižním novinkám, které se vždy v uplynulém kalendářním roce staly nejprodávanějšími v rámci internetového obchodu a sítě knihkupectví Knihcentrum.cz. Cena se udílí také audioknihám prodaným prostřednictvím serveru Audioteka.cz. Český bestseller je rozdělen do několika kategorií, které pokrývají hlavní tematické okruhy knižní produkce. Mohou se však měnit s ohledem na trendy knižního trhu v daném kalendářním roce.[140]

Nejkrásnější české knihy

Nejkrásnější české knihy je soutěž, kterou každoročně pořádá Ministerstvo kultury České republiky a Památník národního písemnictví. V soutěži, jejíž historie sahá až do roku 1928[141] se hodnotí knižní design, přičemž je bráno v potaz grafické, ilustrační a polygrafické zpracování knih, které byly vydány v českých nakladatelstvích a vytištěny v českých tiskárnách vždy

[137] Oficiální stránky Internationale Jugendbibliothek München [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z:https://www.ijb.de/en/about-us/the-international-youth-library
[138] Oficiální stránky Internationale Jugendbibliothek München [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.ijb.de/en/reference-library/white-ravens-online
[139] Oficiální stránky ocenění Magnesia Litera [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.magnesia-litera.cz/wp-content/uploads/2019/11/statut-magnesia-litera.pdf
[140] Oficiální stránky ocenění Český bestseller [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.ceskybestseller.cz/#history
[141] Oficiální stránky Památníku národního písemnictví [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/content/fck/files/Dejiny_souteze_v_datech.pdf

za poslední kalendářní rok. Ceny se udělují v sedmi kategoriích, v každé kategorii pak první tři místa, přičemž 1. místo nese název Cena Ministerstva kultury ČR.

Památník národního písemnictví a Uměleckoprůmyslové museum v Praze navíc také udělují cenu grafikovi do 30 let, Památník národního písemnictví uděluje studentským pracím cenu Arna Sáňky a svou cenu uděluje také Spolek českých bibliofilů, Sdružení českých umělců grafiků Hollar, Unie grafického designu a Svaz polygrafických podnikatelů.[142]

Anticena Skřipec

Anticenu Skřipec od roku 1994 každoročně vyhlašuje Obec překladatelů a udílí ji překladovým titulům, vydaných v uplynulých pěti letech, které vykazují závažné nedostatky v převodu z cizího jazyka do češtiny. Knihám vydaným v Práhu byla anticena udělena dvakrát. Kromě toho ale také v roce 2014 vzbudila pozornost poroty kniha *Steve Jobs* autora Walter Isaacsona v překladu Dany Šimonové a Bronislavy Bartoňové z roku 2011. *„V českém textu jsou zásadní nedostatky – vyšinutí z vazby, neshoda mezi podmětem a přísudkem, hrubé gramatické chyby, překladatelské nepřesnosti a omyly obecně, patrná je neznalost příslušné terminologie. Některé chyby byly další redakcí odstraněny, ovšem dotisk z letošního roku se jimi přesto hemží.“*[143] Kniha však nakonec Skřipec nedostala, protože možnost udělit anticenu titulům vydaným v posledních pěti letech byla nová a nebyla ještě všeobecně známá.[144]

Seznam cen a nominací udělených knihám vydaným v Práhu

2020

Zlatá stuha 2020 – Nakladatelský počin: *Historie Čechů v USA*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Magnesia Litera 2020 – Nakladatelský čin: *Labyrint světa a ráj srdce*, autor: Jan Amos Komenský, ilustrátor: Miroslav Huptych

[142] Oficiální stránky Památníku národního písemnictví [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/o-nckr/
[143] Z tiskové zprávy z udílení Anticeny Skřipec za rok 2014 [online]. [cit. 27. 3. 2021]. Dostupné z: http://www.obecprekladatelu.cz/anticena-skripec.htm
[144] Tamtéž.

Nejkrásnější české knihy za rok 2019 – Ceny za vynikající polygrafické zpracování – 3. místo: *Labyrint světa a ráj srdce*, autor: Jan Amos Komenský, ilustrátor: Miroslav Huptych, grafický design: Pavel Růt

Nominace na Nejkrásnější české knihy za rok 2019 – Cena Vojtěcha Preissiga udělovaná Spolkem českých bibliofilů: *Labyrint světa a ráj srdce*, autor: Jan Amos Komenský, ilustrátor: Miroslav Huptych, grafický design: Pavel Růt

2019

Zlatá stuha 2019 – Výtvarná část – Výtvarný počin roku: *Nebojme se bát*, autorka: Jana Marešová, ilustrátorka: Michaela Kukovičová

Nominace na Zlatou stuhu 2019 – Překladová část – Beletrie pro děti: *Je těžké být lvem*, autor: Uri Orlev, překladatelka: Lenka Bukovská

Nominace na Zlatou stuhu 2019 – Překladová část – Beletrie pro děti: *Nevídaná dobrodružství nevšední, ba přímo spektakulární, bezmezně ohromující Svéhlavíny S.*, autor: Finn-Ole Heinrich, překladatelka: Kateřina Klabanová

Český bestseller za rok 2018 – Cena čtenářů: *Leonardo da Vinci*, autor: Walter Isaacson, překladatel: Tomáš Jeník

Nominace na Český bestseller za rok 2018 – Biografie: *Leonardo da Vinci*, autor: Walter Isaacson, překladatel: Tomáš Jeník

Nominace na Český bestseller za rok 2018 – Biografie: *Jan Werich za oponou*, autor: Jiří Janoušek

Nominace na Český bestseller za rok 2018 – Audioknihy: *Macbeth*, autor: Jo Nesbø, překladatelka: Jana Jašová, čte: Václav Neužil

Nominace na Český bestseller za rok 2018 – Překladová beletrie pro dospělé: *Macbeth,* autor: Jo Nesbø, překladatelka: Jana Jašová

Nejkrásnější české knihy za rok 2018 – Učebnice pro školy všech stupňů a ostatní didaktické pomůcky – 3. místo: *Nebojme se bát*, autorka: Jana Marešová, ilustrátorka: Michaela Kukovičová, grafický design: Jan Havel

Kniha roku 2019 podle Literárních novin: *Labyrint světa a ráj srdce*, autor: Jan Amos Komenský, ilustrátor: Miroslav Huptych

2018

Zlatá stuha 2018 – Nakladatelský počin: *Franz Kafka – člověk své i naší doby*, autor: Radek Malý, ilustrátorka: Renáta Fučíková

Suk – čteme všichni – Cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství: *Franz Kafka – člověk své i naší doby*, autor: Radek Malý, ilustrátorka: Renáta Fučíková

White Raven of IJB München – *Franz Kafka – člověk své i naší doby*, autor: Radek Malý, ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Český bestseller za rok 2017 – Biografie: *Mých tisíc životů*, autor: Jean-Paul Belmondo, překladatelka: Kateřina Dejmalová

2017

Nominace na Zlatou stuhu 2017 – Výtvarná část – Výtvarný počin roku: *Malý princ*, autor: Antoine de Saint-Exupéry, ilustrátorka: Věra Jandourková, překladatelka: Zdeňka Stavinohová

8. nejčtenější kniha roku 2016 za základě výsledků ankety dětí Suk – čteme všichni: *Karel IV. Ilustrovaný život a doba*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Anticena Skřipec 2017 – *Mých tisíc životů*, autor: Jean-Paul Belmondo, překladatelka: Kateřina Dejmalová

2016

Nominace na Zlatou stuhu – Literární část (Původní česká a slovenská tvorba) – Literatura faktu pro děti a mládež: *Praha v srdci*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Zlatou stuhu – Komiks pro děti a mládež: *Praha v srdci*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Suk – čteme všichni – Cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství: *Praha v srdci*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Magnesia Litera – Litera za knihu pro děti a mládež: *Praha v srdci*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nejkrásnější české knihy za rok 2015 – Cena svazu polygrafických podnikatelů – 3. místo: *Praha v srdci*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková, grafická úprava: Filip Heyduk

2015

Nominace na Zlatou stuhu 2015 – Literární část (Původní česká a slovenská tvorba) – Literatura faktu pro děti a mládež: *Hus a Chelčický. Příběh jejich doby*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nejkrásnější české knihy za rok 2014 – Cena Sdružení českých umělců grafiků Hollar za ilustrace: *Hus a Chelčický. Příběh jejich doby*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková, grafická úprava: Filip Heyduk

2014

Zlatá stuha 2014 – Překladová část – Beletrie pro mládež: *Ostrov v Ptačí ulici*, autor: Uri Orlev, ilustrátor: Ora Eitan, překladatelka: Lenka Bukovská

Nominace na Zlatou stuhu 2014 – Literární část (Původní česká a slovenská tvorba) – Literatura faktu pro děti a mládež: *Ludmila, Václav a Boleslav*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Zlatou stuhu 2014 – Výtvarná část – Literatura faktu pro děti a mládež: *Ludmila, Václav a Boleslav*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Suk – čteme všichni – Cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství: *Kdo jinému jámu kopá…*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

Suk – čteme všichni – Cena knihovníků Klubu dětských knihoven – SKIP - 3. místo: *Ludmila, Václav a Boleslav*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

2013

Zlatá stuha 2013 – Výtvarná část – Literatura faktu pro děti a mládež: *Antonín Dvořák*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Zlatou stuhu 2013 – Literární část (Původní česká a slovenská tvorba) – Literatura faktu pro děti a mládež: *České nebe*, autorka: Alena Ježková, ilustrátorka: Dora Čančíková

Suk – čteme všichni – Cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství: *Antonín Dvořák*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Suk – čteme všichni – Cena knihovníků Klubu dětských knihoven – SKIP - 3. místo: *Antonín Dvořák*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

13. nejčtenější kniha roku 2012 za základě výsledků ankety dětí Suk – čteme všichni: *Antonín Dvořák*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Český bestseller za rok 2012 – Audiokniha: *Steve Jobs*, autor: Walter Isaacson, překladatelky: Dana Šimonová a Bronislava Bartoňová, čte: Martin Stránský

2012

Zlatá stuha 2012 – Literární část (Původní česká a slovenská tvorba) – Literatura faktu pro děti a mládež: *Historie Evropy – Obrazové putování*, autorky: Renáta Fučíková a Daniela Krolupperová, ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Zlatou stuhu 2012 – Výtvarná část – Literatura faktu pro děti a mládež: *Historie Evropy – Obrazové putování*, autorky: Renáta Fučíková a Daniela Krolupperová, ilustrátorka: Renáta Fučíková

Suk – čteme všichni – Cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství: *Historie Evropy – Obrazové putování*, autorky: Renáta Fučíková a Daniela Krolupperová, ilustrátorka: Renáta Fučíková

Suk – čteme všichni – Cena knihovníků Klubu dětských knihoven – SKIP - 1. místo: *Historie Evropy – Obrazové putování*, autorky: Renáta Fučíková a Daniela Krolupperová, ilustrátorka: Renáta Fučíková

5. nejčtenější kniha roku 2011 za základě výsledků ankety dětí Suk – čteme všichni: *Historie Evropy – Obrazové putování*, autorky: Renáta Fučíková a Daniela Krolupperová, ilustrátorka: Renáta Fučíková

White Raven of IJB München – *Historie Evropy – Obrazové putování*, autorky: Renáta Fučíková a Daniela Krolupperová, ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Magnesia Litera – Litera za knihu pro děti a mládež: *Historie Evropy – Obrazové putování*, autorky: Renáta Fučíková a Daniela Krolupperová, ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Nejkrásnější české knihy za rok 2011 – Literatura pro děti a mládež: *Historie Evropy – Obrazové putování*, autorky: Renáta Fučíková a Daniela Krolupperová, ilustrátorka: Renáta Fučíková

2011

Zlatá stuha 2011 – Výtvarná část – Literatura faktu pro děti a mládež: *Balet nás baví*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

Nominace na Zlatou stuhu 2011 – Literární část – Literatura faktu pro děti a mládež: *Balet nás baví*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

Suk – čteme všichni – Cena ministra školství, mládeže a tělovýchovy: *Balet nás baví*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

Nominace na Nejkrásnější české knihy za rok 2010 – Literatura pro děti a mládež: *Mámo, táto, pojďte si hrát na balón*, autor: Pavel Hrnčíř, ilustrátorka: Michaela Kukovičová

2010

Nominace na Nejkrásnější české knihy za rok 2009 – Vědecká a odborná literatura: *Malostranská beseda a její znovuzrození*, autoři: Kateřina Bečková, Vladislav Dudák, Jan Karásek, Vít Mlázovský a Robert Radosta

Anticena Skřipec 2010 – *Moje německá matka*, autor: Niklas Frank, překladatel: Vlastimil Dominik

2009

Zlatá stuha 2009 – Nakladatelský počin: *Divadlo nás baví*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

Nominace na Zlatou stuhu 2009 – Výtvarná část – Knihy pro začínající čtenáře: *Houbeles Pictus*, autor: Petr Maděra, ilustrátor: Miloš Kopták

Nominace na Zlatou stuhu 2009 – Výtvarná část – Beletrie pro děti a mládež: *Prahou kráčí lev*, autorka: Alena Ježková, ilustrátorka: Michaela Kukovičová

Nominace na Zlatou stuhu 2009 – Výtvarná část – Literatura faktu pro děti a mládež: *Jan Amos Komenský*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Zlatou stuhu 2009 – Výtvarná část – Literatura faktu pro děti a mládež: *Divadlo nás baví*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

Nominace na Zlatou stuhu 2009 – Literární část – Literatura faktu pro děti a mládež: *Divadlo nás baví*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

Suk – čteme všichni – Cena ministra školství, mládeže a tělovýchovy: *Divadlo nás baví*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

Suk – čteme všichni – Cena dětí – 2. místo: *Prahou kráčí lev*, autorka: Alena Ježková, ilustrátorka: Michaela Kukovičová

Suk – čteme všichni – Cena knihovníků Klubu dětských knihoven – SKIP - 3. místo: *Prahou kráčí lev*, autorka: Alena Ježková, ilustrátorka: Michaela Kukovičová

Suk – čteme všichni – Cena ministra školství, mládeže a tělovýchovy: *Jan Amos Komenský*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Suk – čteme všichni – Cena knihovníků Klubu dětských knihoven – SKIP - 2. místo: *Jan Amos Komenský*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Magnesia Litera – Litera za knihu pro děti a mládež: *Prahou kráčí lev*, autorka: Alena Ježková, ilustrátorka: Michaela Kukovičová

Nejkrásnější české knihy za rok 2008 – Literatura pro děti a mládež – 1. místo: *Prahou kráčí lev*, autorka: Alena Ježková, ilustrátorka: Michaela Kukovičová

2008

Suk – čteme všichni – Cena dětí – 1. místo: *55 českých legend z hradů, zámků a tvrzí*, autorka: Alena Ježková, ilustrátorka: Zdenka Krejčová

White Raven of IJB München – *Tomáš Garrigue Masaryk*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

2007

Zlatá stuha 2007 – Literární část – Literatura faktu a uměleckonaučná literatura pro mládež: *Tomáš Garrigue Masaryk*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Zlatou stuhu 2007 – Výtvarná část – Uměleckonaučná literatura a literatura faktu: *77 pražských legend*, autorka: Alena Ježková, ilustrátorka: Renáta Fučíková

Suk – čteme všichni – Cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství: *Tomáš Garrigue Masaryk*, autorka a ilustrátorka: Renáta Fučíková

7. nejčtenější kniha roku 2006 za základě výsledků ankety dětí Suk – čteme všichni: *77 pražských legend*, autorka: Alena Ježková, ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Magnesia Litera – Litera za knihu pro děti a mládež: *Tomáš Garrigue Masaryk*, autorka a ilustrátorka Renáta Fučíková

2006

Zlatá stuha 2006 – Výtvarná část – Literatura faktu a populárně naučná literatura: *Karel IV.*, autorka: Alena Ježková, ilustrátorka: Renáta Fučíková

Nominace na Zlatou stuhu 2006 – Výtvarná část – Literatura faktu a populárně naučná literatura: *Opera nás baví*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

Nominace na Zlatou stuhu 2006 – Literární část – Literatura faktu a uměleckonaučná literatura pro děti: *Opera nás baví*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

Suk – čteme všichni – Cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství: *Opera nás baví*, autorka: Anna Novotná, ilustrátor: Jiří Votruba

3.2 Práh ve vybraných českých médiích

Mladá fronta Dnes

Nejčastěji si knih vydaných Práhem a potažmo také osoby Martina Vopěnka všímají v deníku *Mladá fronta Dnes*. Což je ovšem pochopitelné vzhledem k tomu, že většinu svých posledních knih Vopěnka vydal v nakladatelství Mladá fronta a také proto, že sám Vopěnka příležitostně do deníku přispívá svými polemickými články.

Mladá fronta Dnes například v létě 2011 v rámci rozhovoru s Tonym Blairem upozorňuje na připravované vydání jeho memoárů *Moje cesta*.[145] V listopadu téhož roku pak Klára Kubíčková ve svém článku *Jobsův oficiální životopis: od školních lumpáren k Appelu*, informuje o vydání životopisu Steva Jobse od Waltera Isaacsona.[146]

Ve vydání z 22. listopadu 2011 najdeme recenzi Aleny Slezákové na knihu psychologa Jindřicha Kabáta *Psychologie komunismu*, kterou hodnotí osmdesáti procenty. *„O podobě totalitního režimu v Československu byly popsány tisíce stránek. Psychologie komunismu*

[145] VODIČKA, Milan. Nikdy nepůjdu do důchodu. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2011, 22(156), 11. ISSN 1210-1168.
[146] KUBÍČKOVÁ, Klára. Jobsův oficiální životopis: od školních lumpáren k Applu. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2011, 22(269), 9. ISSN 1210-1168.

(vydalo ji nakladatelství Práh) se v nich neztratí. A čtenář autorovi odpustí i občasná stylistická škobrtnutí.“[147]

V článku z 16. ledna 2012 pak dávají vědět o soutěži Nejkrásnější české knihy a jako jeden z tipů na knihu uvádí titul Renáty Fučíkové *Historie Evropy*.[148] V únoru 2012 v rubrice Krátce upozorňují na připravované vydání audioknihy *Steve Jobs* a dodávají, že bude nejdelší českou audioknihou o délce více než dvacet hodin.[149]

O ní pak ve svých tipech na audioknihy píší také v březnu 2012 a označují ji jako jednu z nejlepších audioknih poslední doby. *„Jeden názor za všechny:, Pět hvězdiček je málo. Skvělá kniha v excelentním přednesu. Martine Stránský, klobouk dolů.‘ Výborně napsaný životopis (Isaacson vedl během dvou let s Jobsem čtyřicet rozhovorů), v téhle verzi navíc jedna z vůbec nejdelších audioknih české historie v geniálním Stránského podání.“*[150]

V článku s názvem *Nesboův Macbeth vyjde i v češtině* z března roku 2015 píší o připravované edici Shakespeare 400. Vopěnka zde říká: *„Projekt Hogart Shakespeare je pro mne vydavatelskou výzvou, jakou jsem právě hledal. Věřím, že jde o ten šťastný případ, kdy vysoká záslužnost a hodnota projektu je doplněna mimořádným prodejním potenciálem.“*[151] Redaktor vyzdvihuje především Nesbøvu adaptaci dramatu *Macbeth*. Jak se později ukázalo, kniha u nás byla nejúspěšnějším titulem edice a stala se také jedním z nejlépe prodávaných bestsellerů Práhu.[152]

V dubnu 2015 deník v článku *Manžel měl dluhy, pak i milenku. Zůstala jsem s dětmi na ulici* seznamuje čtenáře s Martinou Fišarovou. Jednou z žen samoživitelek, jejichž příběhy jsou zaznamenány v knize Daniely Brůhové *Jak přežít první (k)rok*.[153] V květnu pak na tuto knihu ještě jednou krátce upozorňují.[154]

V září 2017 můžeme v *Mladé frontě* najít recenzi knihy Martina Komárka *Nebezpečné stádo aneb poslanec český a jiné retardované druhy*, které Alena Slezáková udělila šedesát pět

[147] SLEZÁKOVÁ, Alena. Přesně tak chutnal strach a jiné pasti komunismu. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2011, 22(272), 11. ISSN 1210-1168.
[148] KUBÍČKOVÁ, Klára. Tipy MF DNES. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2012, 23(13), 10. ISSN 1210-1168.
[149] KUBÍČKOVÁ, Klára. Jobsův životopis namluví Martin Stránský. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2012, 23(47), 9. ISSN 1210-1168.
[150] KUBÍČKOVÁ, Klára. Tipy na audioknihy. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2012, 23(67), 11. ISSN 1210-1168.
[151] BEZR, Ondřej. Nesboův Macbeth vyjde i v češtině. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2015, 26(53), 8. ISSN 1210-1168.
[152] Z e-mailové korespondence s Jakubem Kadlecem z 5. 2. 2021.
[153] KARÁSKOVÁ, Ivana. Manžel měl dluhy, pak i milenku. Zůstala jsem s dětmi na ulici. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2015, 26(87), 4. ISSN 1210-1168.
[154] Kniha. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2015, 26(104), 15. ISSN 1210-1168.

procent.[155] V únoru 2018 píší o knize *Slunce vyšlo* autorky Mariel Hemingwayové[156] a v srpnu téhož roku upozorňují v souvislosti s připomenutím vpádu okupačních vojsk do Československa v srpnu 1968 na autobiografický román Jana Kmenty *Bludiště cti*.[157] V srpnu také píší o titulu Háty Kreisinger Komňacké *Ollo: Země sváru*, který Práh přirovnává k populární *Hře o trůny*.[158] V roce 2019 si všímají kupříkladu dětské knihy *Francesco Tirelli a jeho zmrzlinářství* autorky Tamar Meierové.[159]

Naposled si deník 17. března 2021 všiml nového vydání knihy *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše* Johna Greye, která přešla opětovnou redakcí a byla doplněna novou předmluvou Johna Greye pro české čtenáře.[160]

Hospodářské noviny

Řadu zmínek, reakcí a recenzí, můžeme najít také v *Hospodářských novinách*. Ty se v roce 2010 v rozhovoru s Niklasem Frankem, který tehdy přijel do Prahy představit české překlady svých knih, zmiňují o titulu *Moje německá matka* vydaným Práhem. V témže roce také zveřejňují úryvek z knihy *Ostrov v ptačí ulici* Uriho Orleva[161] a později rozhovor se samotným autorem.[162] Ukázku z jeho další knihy *Běž, chlapče, běž* pak publikují v listopadu 2014.[163]

[155] SLEZÁKOVÁ, Alena. RECENZE: Jak Martin Komárek zúčtoval s nebezpečným poslaneckým stádem [online]. *iDnes.cz*. 9. 9. 2017 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/nebezpecne-stado-aneb-poslanec-cesky-a-jine-retardovane-duhy-komarek-recenze.A170908_121122_literatura_ts

[156] ZAVŘELOVÁ, Monika. Prokletý osud Hemingwayových. V jedné rodině se sešlo sedm sebevražd [online]. *iDnes.cz*. 6. 2. 2018 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/mariel-hemingway-slunce-vyslo-kniha-ernest-hemingway.A180205_125334_filmvideo_kiz

[157] ZAVŘELOVÁ, Monika. Jak vypadal srpen 1968 očima malého kluka? Napoví Bludiště cti [online]. *iDnes.cz*. 21. 8. 2018 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/srpen-1968-jan-kment-bludiste-cti.A180820_171423_literatura_kiz

[158] ZAVŘELOVÁ, Monika. Bude mít Česko vlastní Hru o trůny? Ollo: Země sváru [online]. *iDnes.cz*. 19. 8. 2018 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/hra-o-truny-cesko-ollo-zeme-svaru.A180817_104803_filmvideo_kiz

[159] ZAVŘELOVÁ, Monika. Jak zmrzlinář Tirelli ukrýval za války Židy. Autorka se inspirovala v rodině. [online]. *iDnes.cz*. 26. 11. 2019 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/francesco-tirelli-a-jeho-zmrzlinarstvi-nakladatelstvi-prah-druha-svetova-valka-ukryval.A191126_094451_literatura_kiz

[160] ZAVŘELOVÁ, Monika. Rovnost není stejnost, píše autor knihy Muži jsou z Marsu a ženy z Venuše [online]. *iDnes.cz*. 17. 3. 2021 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z:https://www.idnes.cz/kultura/literatura/john-gray-kniha-muzi-jsou-z-marsu-zeny-z-venuse-nove-vydani.A210316_091425_literatura_kiz

[161] ORLEV, Uri. Uri Orlev: Ostrov v Ptačí ulici [online]. *iHned.cz*. 1. 7. 2013 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-60170870-uri-orlev-ostrov-v-ptaci-ulici

[162] FRIEDMANN, Pierre. I za války se lidé smáli, říká pamětník holokaustu a spisovatel Uri Orlev [online]. *iHned.cz*. 3. 7. 2013 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-60184820-uri-orlev-ostrov-v-ptaci-ulici-rozhovor

[163] ORLEV, Uri. Uri Orlev: Běž, chlapče, běž [online]. *iHned.cz*. 27. 11. 2014 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-63176560-uri-orlev-bez-chlapce-bez

V článku z 15. listopadu 2011 dává redakce vědět o vydání biografie *Steve Jobs* od Waltera Isaacsona, která se tehdy už v předobjednávkách na internetovém obchodě Amazon stala nejprodávanějším titulem všech dob.[164] Už v říjnu exkluzivně publikovali ukázku z knihy.[165]

V únoru a březnu 2012 deník den po dni dává nahlédnou do tehdy nově vydané knihy *Cesta Steva Jobse* Jaye Elliota, který byl Jobsovým blízkým spolupracovníkem, a postupně publikuje několik ukázek.[166] Titul pro děti *Strýček Ludvík v honduraských stepích* od Janneca Leviho se objevuje v knižních tipech ze srpna 2012.[167] V listopadu pak noviny publikují úryvek z knihy *Jsme Anonymous* autorky Parmy Olsonové, která má v Práhu vyjít následující den.[168]

V rubrice Knižní tipy ze září 2013 uvádějí Komenského *Labyrint světa a ráj srdce* s koláženi Miroslava Huptycha. *„Barokní perla přetlumočená do češtiny 21. století má šanci zaujmout soudobé poutníky, zejména ocení-li její strukturu jako z počítačové adventury.“*[169]

Den před jeho vydáním se zabývají titulem *Globální samoobsluha – Jeff Bezos a věk Amazonu* reportéra Brada Stonea. Tuto životopisnou knihu o zakladateli internetového obchodu Amazon podrobně rozebral Luboš Kreč.[170] Ve stejném měsíci také zveřejňují ukázku z knihy *Boží koně ze Sidi Moumen* marockého spisovatele Mahiho Binebina[171] a později rozhovor s ním.[172]

V listopadu téhož roku rozebírají nově vydané životopisy Václava Havla a mezi nimi také ten od Edy Kriseové nesoucí název *Václav Havel, Jediný autorizovaný životopis*. Autor článku titul Kriseové srovnává s životopisy od Daniela Kaisera *(Prezident Václav Havel)* a Michaela Žantovského *(Havel)*. *„Kriseová, Kaiser i Žantovský společně objevují v Havlovi různá patra, ale k jejich výkladu přistupují jinak. Kriseová obdivně, Žantovský citlivě přátelsky, Kaiser až bezohledně, ale zdravě kriticky. Všem třem se Havel neustále vymyká z vytyčeného rámce*

---

[164] EKO. Žovotopis Steva Jobse vychází v češtině [online]. *iHned.cz*. 15. 11. 2011 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-53658080-zivotopis-steva-jobse-vychazi-v-cestine

[165] RED. Exkluzivně z knihy o Stevu Jobsobi. Byl chytrý? Ne. Byl to génius. [online]. *iHned.cz*. 21. 10. 2011 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://byznys.ihned.cz/c1-53311130-byl-chytry-ne-byl-to-genius

[166] RED. Pokud nebudete v sobotu v práci, v neděli už nechoďte! Takový byl Jobs podle nové knihy [online]. *iHned.cz*. 27. 2. 2012 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://byznys.ihned.cz/c1-54862880-pokud-nebudete-v-sobotu-v-praci-v-nedeli-uz-nechodte-takovy-byl-jobs-podle-nove-knihy

[167] ŠEK, MHA. Knižní tipy: Průvodce po Itálii nadchne přemýšlivé turisty s uměřeným rozpočtem [online]. *iHned.cz*. 6. 8. 2012 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-56926000-napric-zanry

[168] OLSONOVÁ, Parma. Jak vypadá propleskнutí od Anonymous [online]. *iHned.cz*. 6. 11. 2012 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-58304350-jak-vypada-propleskнuti-od-anonymous

[169] PAL, ŠEK. Knižní tipy: Kerouac zase vyrazil na cestu, dodnes žije i Komenského adventura [online]. *iHned.cz*. 26. 9. 2013 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-60883960-knizni-tipy-kerouac-na-ceste-komensky-sramkova-svatosova

[170] KREČ, Luboš. Jeff Amazon Bezos [online]. *iHned.cz*. 25. 9. 2014 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-62854010-jeff-amazon-bezos

[171] BINEBINE, Mahi. Mahi Binebine: Boží koně ze Sidi Mooumen [online]. *iHned.cz*. 30. 9. 2014 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-62883180-mahi-binebine-bozi-kone-ze-sidi-moumen

[172] JIRKŮ, Irena. Teroristy vyrábějí mafiáni, ne muslimové, říká spisovatel a malíř Binebine [online]. *iHned.cz*. 10. 10. 2014 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-62917440-mahi-binebine-rozhovor

psaní. Vždy je tu něco navíc, co láká a přitahuje k přemýšlení.“[173] V témže měsíci se v knižních tipech objevuje další kniha Edy Kriseové *Duši, tělo opatruj*.[174]

Také *Hospodářské noviny* v březnu 2015 píší o edici Shakespeare 400.[175] V říjnu pak zveřejňují ukázku z knihy Jeanette Wintersonové *Trhlina v čase*[176] a v březnu následujícího roku ukázku z románu Howarda Jacobsona *Šajlok, to jsem já*.[177] V říjnu 2016 je publikována také ukázka z titulu *Děvče na ocet* Anne Tylerové.[178]

V květnu 2015 informují o anticeně Skřivan, kdy titul *Steve Jobs* jen těsně unikl udělení anticeny za špatný překlad.[179] V březnu 2016 upozorňují na vydání *Deníku Rivky Lipszycové*.[180] V dubnu zveřejňují ukázku[181] a znovu o knize píší také v červenci.[182]

Ve svých knižních tipech z dubna 2016, které vybírali z nominací na cenu Magnesia Litera, uvádí titul Renáty Fučíkové *Praha v srdci*. *„Zařazení v kategorii knih pro děti se zdá být v případě Prahy v srdci poněkud nedostačující. Tato kniha má daleko širší dosah. Necelé dvě stovky příběhů, které se v hlavním městě odehrály v posledních 200 letech, mohou s dobrým svědomím číst také dospělí. I pamětníci se dozvědí leccos nového. … Podstatnou složkou vyznění této výjimečné publikace je její nadprůměrná knihařina a typografie. Černá je na obrázcích skutečně černá, má hloubku a valéry. Ilustrace se s textem pevně prolínají, jedno neokrašluje druhé, příběh města je vyprávěn slovem i obrazem zároveň. Není divu, vždyť autorkou ilustrací je sama Renáta Fučíková.“*[183]

---

[173] FISCHER, Petr. Žantovský, Kaiser a Kriseová popisují Havla jako „vymknutou událost“ [online]. *iHned.cz*. 14. 11. 2014 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-63114140-zantovsky-kaiser-kriseova-havel

[174] PALÁN, Aleš. Knižní tipy: Praha tisícikvětá fotografka v emigraci a průvodce stářím [online]. *iHned.cz*. 7. 11. 2014 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-63070640-knizni-tipy

[175] ČTK. Převyprávěný Shakespeare vyjde i česky, píší ho Atwoodová či Nesbo [online]. *iHned.cz*. 11. 3. 2015 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-63666370-hogart-shakespeare-prah

[176] WINTERSONOVÁ, Jeanette. Jeanette Wintersonová: Trhlina v čase [online]. *iHned.cz*. 6. 10. 2015 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-64709640-jeanette-wintersonova-trhlina-v-case

[177] JACOBSON, Howard. Howard Jacobson: Šajlok, to jsem já [online]. *iHned.cz*. 26. 3. 2016 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-65223640-howard-jacobson-sajlok-to-jsem-ja

[178] TYLEROVÁ, Anne. Anne Tylerová: Děvče na ocet [online]. *iHned.cz*. 23. 10. 2016 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-65488750-anne-tylerova-devce-na-ocet

[179] ČTK. Anticenu za špatný překlad málem dostala kniha o Jobsovi a Národní knihovna [online]. *iHned.cz*. 15. 5. 2015 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-64018020-skripec-narodni-knihovna-jobs-prah

[180] ČTK. V češtině poprvé vychází deník polské židovské dívky z Lodže, tamním ghettem prošlo 200 tisíc lidí [online]. *iHned.cz*. 22. 3. 2016 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-65217670-denik-rivky-lipszycove-prah-lodz-ghetto-kniha

[181] Deník Rivky Lipszycové [online]. *iHned.cz*. 14. 4. 2016 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-65250390-denik-rivky-lipszycove

[182] PALÁN, Aleš. Zápisky mladé Rivky Lipszycové z ghetta v Lodži jsou ukotvené ve víře, končí uprostřed věty [online]. *iHned.cz*. 21. 7. 2016 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-65373600-denik-rivky-lipszycove-kniha-recenze

[183] PALÁN, Aleš. Knižní tipy z Magnesie Litery: Když i dospělým buší srdce až v krku [online]. *iHned.cz*. 8. 4. 2016 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://vikend.ihned.cz/c1-65238940-knizni-tipy-magnesia-litera

V červnu 2016 píší o knize Naděždy Tolokonnikovové, nejznámější členky skupiny Pussy Riot, *Jak udělat revoluci – Zápisky z trestanecké kolonie*[184] a o měsíc později se ke knize ještě ve svém článku vrací redaktor Ondřej Soukup.[185]

Na přelomu let 2016 a 2017 deník zaujal izraelský špionážní román *Limassol* z pera Jišaje Sarida.[186,187]

V červenci 2017 upozorňují na připravované vydání dvou autobiografických knih herce Jeana-Paula Belmonda – psaného životopisu *Mých tisíc životů* a výpravné fotografické publikaci *Belmondo o Belmondovi*, jejichž vydání nakladatelství zajistilo také ve slovenštině. V případě psaného životopisu vyšla i audiokniha, kterou namluvil hercův dabér Jiří Krampol.[188] Kniha se po svém vydání u nás stala bestsellerem. Znovu o knihách deník píše v lednu následujícího roku, kdy se jich prodalo už více než třicet tisíc výtisků.[189] A to i přes to, že knihy vyšly z řadou pravopisných chyb. Jak píše Irena Jirků ve svém článku: *„Kouzlo Belmondo však, jak se ukazuje, stále zaručeně funguje bez výhrad – dokonce i navzdory špatnému českému překladu obou retrospektivních knih. V této souvislosti asi nemá smysl hořekovat nad nedostatečnou prací editorů a obecnou absencí jazykových lektorů v nakladatelstvích.“*[190]

Ve svých knižních typech z května 2018 doporučují román Martina Fendrycha *Šaman*. *„Román o normalitě i jedinečnosti ve společnosti nevyužívá laciné pozlátko ezoteriky. Klade naopak otázky směřující k hledání vlastní zodpovědnosti. Takové, které za člověka nikdo jiný nezodpoví. I kdyby měl dar přímo od Pána Boha.“*[191]

---

[184] ČTK. V českém překladu vyšla kniha nejznámější členky Pussy Riot, četli z ní Kocáb nebo Fištejn [online]. *iHned.cz*. 7. 6. 2016 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-65321410-nadezda-tolokonnikovova-kniha-prah-havlova-knihovna

[185] SOUKUP, Ondřej. Kniha Naděždy Tolokonnikovové ukazuje, jak byly akce Pussy Riot zasazeny do ruské politické tradice [online]. *iHned.cz*. 13. 7. 2016 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-65364060-nadezda-tolokonnikovova-jak-udelat-revoluci-kniha-recenze

[186] KONRÁD, Daniel. Nesmíme Palestincům vždy odpovídat jen silou, říká autor izraelského špionážního románu Sarid [online]. *iHned.cz*. 3. 2. 2017 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-65611020-jisaj-sarid-limassol-izrael-kniha-prah-rozhovor

[187] SARID, Jišaj. Jišaj Sarid: Limassol [online]. *iHned.cz*. 13. 11. 2016 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/knihy/c1-65517650-jisaj-sarid-limassol

[188] ČTK. Nakladatelství Práh vydá dvě knihy o herci Belmondovi, audioknihu namluví jeho dabér Krampol [online]. *iHned.cz*. 9. 7. 2017 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-65793290-prah-belmondo-herec-kniha-vopenka-zivotopis-krampol

[189] JIRKŮ, Irena. Kouzlo značky Belmondo. Herce připomínají nové knihy, již se jich prodalo přes 30 tisíc výtisků [online]. *iHned.cz*. 5. 1. 2018 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://archiv.ihned.cz/c1-66007880-belmondo-o-belmondovi-mych-tisic-zivotu-kniha-prah-recenze

[190] Tamtéž.

[191] PALÁN, Aleš a Irena JIRKŮ. Jarní čtení: Grónské mýty, nacistická kulturní politika v protektorátu nebo návrat do normalizace [online]. *iHned.cz*. 11. 5. 2018 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://vikend.ihned.cz/c1-66133920-jarni-cteni

Redakci *Hospodářských novin* zaujal také román o Benitu Mussolinim, muži, jenž stál u zrodu fašismu.[192] Za knihou *Mussolini, syn XX. století* stojí italský spisovatel a jazykovědec Antonio Scurati. Titul se v Itálii stal bestsellerem, kterého se prodalo více jak půl milionu výtisků. V deníku také vyšel rozhovor s autorem.[193] Práh zatím v roce 2020 vydal první část jeho románové série a k vydání se připravují další tři díly.

V příloze *Hospodářských novin* Víkend také v prosinci roku 2019 vyšel rozsáhlý rozhovor s Martinem Vopěnkou, ve kterém mimo jiné mluvil i o počátcích Práhu.[194]

A2

Méně častěji, než předchozí dva deníky si knih Práhu všímá nezávislý kulturní a kritický čtrnáctideník *A2*. V roce 2007 redakci zaujaly knihy *Zázrak v Andách* autorů Nanda Parrada a Vince Rausea,[195] *Tomáš Garrigue Masaryk* Renáty Fučíkové[196] a *55 českých legend z hradů, zámků a měst* Aleny Ježkové.[197]

V roce 2008 píší o knihách *Historie kanibalismu aneb Ochutnej svého souseda* autorů Daniela Diehla a Marka P. Donnelyho,[198] *Drahý Diego, objímá tě Quiela* Eleny Poniatowské[199] a *Houbeles Pictus* Petra Maděry.[200]

V lednu 2009 píše Jaroslav Provazník o oceňované knize Aleny Ježkové *Prahou kráčí lev* a na adresu Ježkové nešetří kritikou. *„V nové vlně moderních pohádkových próz se často pohybujeme na hranici všedního a fantastického světa. Ježková ale podléhá iluzi,*

[192] SCHMARC, Vít. Dějiny, kterým smrdí nohy. Spisovatel Scurati stvořil obraz Mussoliniho, v němž těžko nevidět ozvěny současných populistů [online]. *iHned.cz*. 18. 12. 2020 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://vikend.ihned.cz/c1-66859540-roman-recenze-italie-fasismus-historie-mussolini-dokument-proza
[193] ČERNOHLÁVKOVÁ, Lucie. Mussolini stvořil populismus a všichni bychom měli pochopit jak, říká autor kontroverzního románu o zakladateli fašismu [online]. *iHned.cz*. 19. 12. 2020 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://zahranicni.ihned.cz/c7-66860620-1-9fb8441a7d5cd66?fbclid=IwAR0EpTBlEDCvWL-vd2DuIIXfDICBNFA6WTpQ7M1-sXwoO5jAp2TRkWF1wXM
[194] JIRKŮ, Irena. Psaní mě musí dostat tam, kde ještě nikdy nikdo nebyl, jinak mě nebaví, tvrdí spisovatel a nakladatel Martin Vopěnka [online]. *iHned.cz*. 13. 12. 2019 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://vikend.ihned.cz/c1-66693520-psani-me-musi-dostat-tam-kde-jeste-nikdo-nebyl-jinak-me-nebavi-tvrdi-spisovatel-a-nakladatel-martin-vopenka
[195] PAULÍK, Jan. Minirecenze [online]. *Advojka.cz*. 28. 2. 2007 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2007/9/minirecenze
[196] Letošní literární kandidáti. Nominace na Magnesii Literu za rok 2006 [online]. *Advojka.cz*. 21. 3. 2007 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2007/12/letosni-literarni-kandidati
[197] WAGNEROVÁ, Magdalena. Minirecenze [online]. *Advojka.cz*. 10. 10. 2007 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2007/41/minirecenze
[198] JÍLEK, Jan. Minirecenze [online]. *Advojka.cz*. 9. 1. 2008 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2008/2/minirecenze
[199] GREGOR, Lukáš. Minirecenze [online]. *Advojka.cz*. 6. 2. 2008 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2008/6/minirecenze
[200] RŮŽIČKA, Jiří G. Minirecenze [online]. *Advojka.cz*. 3. 12. 2008 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2008/49/minirecenze

že v takovémto příběhu je možné cokoliv. Svět, který ve svém textu vytváří, je plný nahodilostí a křečovitě násilných epizod, na které jsou neobratně šroubována poučení o Praze.“ Naopak ale chválí ilustrace. „*Oproti autorce textu se ilustrátorce Michaele Kukovičové v nápaditých kolážích daří zasazovat střípky skutečných pražských památek do barevného snového světa, který má svou osobitou atmosféru.“*[201]

Na začátku roku 2009 pak píše Matěj Kotalík o vzpomínkové knize rozhlasového redaktora Slávy Volného *Kvadratura času aneb Jak jsem doklopýtal do srpna 68*. *„I jeho memoáry z konce sedmdesátých let byly původně určeny k rozhlasovému čtení. Jejich knižní publikace v pražském nakladatelství Práh je bezpochyby záslužná. V hodnocení autorova osobního profilu se však čtenář nejmladší generace a čtenář pamětník, čtenář poznamenaný normalizací a čtenář posrpnový emigrant budou zajisté lišit.“*[202]

V září toho roku jejich pozornosti neunikl ani titul *Den, kdy došly prachy* Milana Vodičky. Knihu s podtitulem *Jak velká krize ve 30. letech změnila životy lidí a na co se máme připravit my* Daniel Novák označuje jako svižnou historickou reportáž, která *„…není velká dějepisná práce, nepřináší ani příliš nových poznatků, neshrnuje ekonomické teorie. Přesto kompilací z klíčové odborné literatury k tématu předválečné krize vytváří plastický a místy až mrazivý obrázek změn, které tehdejší sociální a ekonomické zemětřesení způsobilo v každodenním životě lidí všech společenských tříd.“*[203]

V témže roce si v redakci všimli i titulu Joachima Festa *Já ne!*, kterou však Vladimír Turek považuje za průměrnou. *„K ne úplně silnému čtenářskému zážitku přispívá překlad – byl jistě důkladně zredigován, přesto na mnoha místech musíme namáhavě luštit, jak to vlastně Fest myslel.“*[204]

V minirecenzích z listopadu 2014 se objevila kniha Brada Stonea *Globální samoobsluha – Jeff Bezos a věk Amazonu*.[205]

---

[201] PROVAZNÍK, Jaroslav. Knihy [online]. *Advojka.cz*. 21. 1. 2009 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2009/2/knihy
[202] KOTALÍK, Matěj. Z Gottwaldova do Mnichova Knihy [online]. *Advojka.cz*. 4. 2. 2009 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2009/3/z-gottwaldova-do-mnichova
[203] NOVÁK, Daniel. Knihy [online]. *Advojka.cz*. 30. 9. 2009 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2009/20/knihy
[204] TUREK, Kazimír. Knihy [online]. *Advojka.cz*. 4. 8. 2010 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2010/16/knihy
[205] BĚLÍČEK, Jan. Minirecenze [online]. *Advojka.cz*. 5. 11. 2014 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2014/23/minirecenze

Jako většinu českých médií také *Magazín A2* zaujala edice Shakespeare 400. První knihu edice autorky Jeanette Wintersonové *Trhlina v čase* zhodnotila Anna Stejskalová.[206] O dalším vydaném titulu *Děvče na Ocet* spisovatelky Anne Tylerové píše ve své minirecenzi z roku 2016 Pavel Kořínek. *„Odmyslíme-li si občasnou hru s citací či drobnou scénickou parafrází, z pokusu o shakespearovskou aktualizaci už o mnoho více nezbylo – Tylerová zde Shakespeara přetváří k obrazu svému natolik, že se předloha takřka vytratila. Coby ochutnávka autorčina stylu poslouží Děvče na ocet dokonale, jako každá podobná navnaďující jednohubka však nezasytí nadlouho.“*[207] V roce 2017 pak také zrecenzoval titul *Kus temnoty*, který tehdy označil jako patrně nejlepší dílo edice. O románu Margaret Atwoodové, jedné z nejuznávanějších spisovatelek posledních let, napsal: *„Ve výtečném českém překladu Kateřiny Klabanové jej právě publikovalo nakladatelství Práh, jež se těchto moderních shakespearovských variací ujalo a zatím nám je přináší s obdivuhodnou rychlostí a chvályhodnou oddaností věci. Přitom právě Atwoodové verze Shakespearovy Bouře, poprvé uvedené v roce 1611, tedy próza Kus temnoty (Hag-Seed, 2016), představuje bezesporu dosavadní vrchol celého projektu a román v mnoha ohledech pozoruhodný.“*[208]

3.3 Knihy vydané Práhem v očích čtenářů

Pro zhodnocení toho, jak čtenáři hodnotí knihy vydané Práhem jsem zvolila internetové stránky Databázeknih.cz, jejímž uživatelem jsem i já sama. Zakladatelem a provozovatelem této databáze, která byla poprvé spuštěna v prosinci 2008, je Daniel Fiala.[209] Podle Zprávy o českém knižním trhu 2013/2014 Svazu českých knihkupců a nakladatelů byla Databáze knih nejnavštěvovanějším českým knižním internetovým projektem za září 2014.[210] V současné době je na databázi zaregistrovaných více jak 320 000 uživatelů.[211]

Blíže jsem se podívala na knihy z roku 2020, kterých Práh vydal celkem devatenáct. Průměrné hodnocení těchto knih je 76 %. Samozřejmě je nutné brát v potaz, že některé knihy

[206] STEJSKALOVÁ, Anna. Umění coververze. Nový román Jeanette Wintersonové [online]. *Advojka.cz*. 2. 3. 2016 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2016/5/umeni-coververze
[207] KOŘÍNEK, Pavel. Minirecenze [online]. *Advojka.cz*. 23. 11. 2016 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2016/24/minirecenze
[208] KOŘÍNEK, Pavel. Vězeňská pomsta Prosperova. Metatextové románové divadlo Margaret Atwoodové [online]. *Advojka.cz*. 5. 7. 2017 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2017/14/vezenska-pomsta-prosperova
[209] Internetová Databáze knih [online]. [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: http://www.databazeknih.cz/
[210] Oficiální stránky Svazu českých knihkupců a nakladatelů [online]. [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: file:///C:/Users/MK2/Downloads/Zprava%20%202013_14.pdf
[211] Statistiky internetové Databáze knih [online]. [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.databazeknih.cz/statistiky

mají pouze jedno, dvě či tři hodnocení, nicméně je možné konstatovat, že knihy čtenáři hodnotí převážně kladně. Data jsou platná k 1. 4. 2021.

Anna chce skočit, Lucie Lomová

Hodnocení na Databázi knih: 70 %, 68 hodnocení

Babiččina sladká terapie aneb jeden bláznivý rok, Michala Jendruchová

Hodnocení na Databázi knih: 68 %, 8 hodnocení

J SS Bach, Martin Goodman, přeložila Dana Šimonová

Hodnocení na Databázi knih: 64 %, 10 hodnocení

Jak na to, absurdní vědecká řešení obyčejných každodenních problémů, Randall Munroe, přeložil Jiří Petrů

Hodnocení na Databázi knih: 97 %, 7 hodnocení

Krize chlapectví, Warren Farrell a John Gray, přeložila Daniela Reischlová

Hodnocení na Databázi knih: 53 %, 3 hodnocení

Mámino poslední objetí, Frans de Waal, přeložila Klára Mathé

Hodnocení na Databázi knih: 100 %, 1 hodnocení

Metamorfórky, Lukáš Csicsely, ilustroval Jaromír Plachý

Hodnocení na Databázi knih: 90 %, 2 hodnocení

Mluvící hora, Eda Kriseová, ilustrovala Anna Novotná

Hodnocení na Databázi knih: nehodnoceno

Můj život mezi slzami a smíchem, Jiřina Bohdalová, Jiří Janoušek

Hodnocení na Databázi knih: 88 %, 28 hodnocení

Mussolini: syn XX. století, Antonio Scurati, přeložila Marie Kronbergerová

Hodnocení na Databázi knih: 80 %, 2 hodnocení

Pes, který spolkl svět, Sandra Dieckmann, přeložila Háta Kreisinger Komňacká

Hodnocení na Databázi knih: 62 %, 10 hodnocení

Saturnin a Stínadla aneb Setkání Lídy Baarové a Adiny Mandlové v Havlově vaně, Alžběta Prknářová

Hodnocení na Databázi knih: 80 %, 2 hodnocení

Slepičí polévka pro duši. Co ten pes zase provedl?, Amy Newmark, přeložila Jana Srbová

Hodnocení na Databázi knih: 90 %, 4 hodnocení

Tanec trosečníků, Iva Procházková

Hodnocení na Databázi knih: 83 %, 32 hodnocení

V hlavě, Gábina Pokorná

Hodnocení na Databázi knih: 100 %, 1 hodnocení

Vesmírní baroni: Elon Musk, Jeff Bezos a tažení za osídlením vesmíru, Christian Davenport, přeložila Daniela Reischlová

Hodnocení na Databázi knih: 89 %, 13 hodnocení

Vůdcové, myslitelé, hrdinové, Walter Isaacson, přeložil Tomáš Jeník

Hodnocení na Databázi knih: 72 %, 10 hodnocení

Zapomenuté dívky, Sara Blædel, přeložila Magdalena Jírková

Hodnocení na Databázi knih: 78 %, 65 hodnocení

Zpovědi trosky po čtyřicítce, Alexandra Potter, přeložila Daniela Reischlová

Hodnocení na Databázi knih: 79 %, 86 hodnocení

Že si čtenáři všímají titulů Práhu můžeme vidět také z četnosti jejich výskytu v žebříčcích sta nejlépe hodnocených knih, které je možné najít na Databází knih. Rozděleny jsou do několika kategorií. Data jsou platná k 1.4.2021.[212]

[212] Z žebříčků internetové Databáze knih [online]. [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.databazeknih.cz/zebricky/100-nejlepe-hodnocenych-knih

Biografie: 16. *Steve Jobs*

Citáty a přísloví: 43. *Kdo jinému jámu kopá…*, 98. *Kdo se směje naposled…*

Duchovní literatura: 8. *Labyrint světa a ráj srdce*, 78. *Tibetská kniha mrtvých*

Ekologie a životní prostředí: 4. *O kocourovi, který přišel na Vánoce*

Ekonomie a obchod: 5. *Jak drahé je zdarma?*, 28. *Jak drahá je nepoctivost?*, 31. *Globální samoobsluha – Jeff Bezos a věk Amazonu*

Filozofie: 19. *Poselství z věčnosti*, 80. *Věčná Treblinka*

Historie: 86. *Leonardo da Vinci*

Literatura česká: 2. *Kytice*, 5. *Máj*, 17. *Babička*

Literatura faktu: 10. *Steve Jobs*

Literatura naučná: 47. *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*, 48. *Jak drahé je zdarma?*

Literatura světová: 1. *Malý princ*

Matematika a logika: 34. *Úhelný kámen evropské vzdělanosti a moci*, 42. *Tryznivé tajemství*, 92. *Vyprávění o kráse novobarokní matematiky*

Náboženství: 79. *Tichá srdce – kláštery a jejich lidé*, 33. *Tibetská kniha mrtvých*

New Age: 6. *Poselství od protinožců*, 34. *Slepičí polévka pro duši – Myslete pozitivně*, 56. *Duši, tělo opatruj*

Novely: 1. *Malý princ*

Obrazové publikace: 16. *Belmondo o Belmondovi*

Osobní rozvoj a styl: 32. *Přemýšlej a zbohatni*

Poezie: 1. *Kytice*, 2. *Máj*

Pověsti: 1. *Kytice*, 91. *33 moravských legend*

Pragensie: 9. *77 pražských legend*, 61. *Praha v legendách*

Pro děti a mládež: 1. *Malý princ*

Psychologie a pedagogika: 12. *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*, 13. *Jak drahé je zdarma?*, 58. *Jak drahá je intuice?*, 69. *Jak drahá je nepoctivost?*, 88. *Totem a tabu*

Romány: 51. *Babička*

Umění: 15. *Mých tisíc životů*, 61. *Jak udělat revoluci – Zápisky z trestanecké kolonie*

4. POSTAVENÍ NAKLADATELSTVÍ PRÁH NA ČESKÉM KNIŽNÍM TRHU

„Nakladatel v sobě spojuje mnoho funkcí, musí obsáhnout mnoho profesí, nikoli absolutně, ale ve smyslu profesní orientace. Hodně z toho, co dnes vyžaduje nakladatelská profese jako celek, si zprvu v dobách historických museli osvojit jen sami nakladatelé na základě zkušeností," píše Jan Halada ve své publikaci *Člověk a kniha*.[213] Stejně jako na další česká nakladatelství tato charakteristika sedí i na Práh. Přesto má však Práh mezi ostatními výjimečně postavení, neboť to, co v jiných nakladatelstvích zajišťuje řada zaměstnanců nebo dokonce celá nakladatelská oddělení, v Práhu zajišťuje jeden člověk, resp. v posledních několika letech dva lidé. Celá organizace vydání knihy stojí na jednom člověku, a přesto se nejedná o malé nakladatelství, které by sporadicky vydávalo několik málo knih. Každoročně Práh vydá mezi dvaceti pěti až třiceti knihami s obratem okolo dvaceti milionů korun ročně.[214]

Za celou třicetiletou historii fungování Práh neměl ani jeden ztrátový rok. Přestože Vopěnka nikdy neskrýval, že nakladatelství nevnímá jako své poslání, ale čistě pragmaticky jako prostředek k obživě, nehoní se za obrovskými zisky, investuje opatrně, uváženě a zbytečně neriskuje. *„Jsou chvíle, kdy člověk nepotřebuje nové tituly a zrovna my nepotřebujeme plnit tři sta titulů ročně, takže když dva měsíce nic nekoupím, tak se nic nestane. Spíš ušetřím, protože většina titulů je v zásadě proděločná. I když zrovna vloni se nám podařilo, že jak jsme byli kvůli lockdownu opatrní, tak jsme měli drtivou většinu výdělečnou. … Pak se ale samozřejmě stává, že přijde agent, který vám nabízí úžasného gruzínského autora, ale co s tím uděláte, že jo. Zároveň si uvědomíte, že stejná situace je, když úžasný český autor dorazí do Británie. Takže tohle pak nechávám těm, co mají nakladatelství jako poslání, ti ať se snaží najít klenoty. Ale protože já mám hlavní to psaní, tohle by mě příliš brzdilo, takže tyto dobré skutky nedělám. Musím jít aspoň relativně na jistotu, nemůžu jít do takových sebevražedných věcí."*[215]

Nelze však ani říci, že by šlo Práhu pouze o výdělek. Jak sám Vopěnka říká: *„…nejlepší kniha je taková, která je i hodnotná, i se prodává."*[216] Důkazem toho, že Práh chce vydávat krásné a hodnotné knihy, budiž především jeho produkce knih pro děti a mládež, které jsou propojením precizně odvedené práce jak na straně autorů, tak nakladatele.

V prvních letech Práh vydával především literaturu faktu. Až později se k tomu přidala také právě literatura pro děti a beletrie, kterou Vopěnka zpočátku nechtěl vydávat, protože to pro něj

[213] HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace.* Praha: Karolinum, 1993. str. 54.
[214] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[215] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[216] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.

byl konflikt zájmů, vzhledem k tomu, že je sám spisovatelem. Až v několika posledních letech, kdy je Vopěnka již zavedeným spisovatelem, vydává vše, co mu připadá zajímavé. *„Cílem je chytit bestseller, jinak to nejde.“*[217]

A to se Práhu především díky vydávaným biografiím slavných osobností daří. Posledním takovým titulem, byla biografie Jiřiny Bohdalové *Můj život mezi slzami a smíchem* z roku 2020. Ta se v roce 2020 několik týdnů držela v první desítce nejprodávanějších knih u nás. V týdnu od 30. 11. do 6. 12. byla desátou nejprodávanější knihou v kategorii beletrie, v následujícím týdnu vystoupala na osmé místo, kde se držela i další týden a ve vánočním týdnu od 21. 12. do 27. 12. byla kniha čtvrtou nejprodávanější.[218]

Zároveň se minulý rok mezi nejprodávanější tituly u nás zařadila kniha *Myslet srdcem* (vydáno 2019) od Jitky Juliet Navrátilové. Ta byla v týdnu od 13. do 19. 7. 2020 mezi naučnou literaturou na sedmém místě. Následující dva týdny se držela na osmém místě, poté na desátém.[219]

Co se týče souhrnné prodejnosti knih, není zcela možné při takovém počtu knih, jaké Práh ročně vydá, mluvit o statistice, „*…protože jeden bestseller to vždycky vyhoupne úplně jinam. Nejdřív jsme měli Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše, pak Albrightovou, Steva Jobse, ten zvýšil tržby třeba o třetinu.“*[220] Tedy v letech, kdy Práh vydá bestseller, tržby pochopitelně výrazně stoupnou, což doznívá ještě následující dva roky. Poté je ideální opět přijít s titulem, ze kterého bude bestseller. Což se ovšem Práhu v pravidelných intervalech daří.

Přestože Vopěnka o sobě říká, že je především spisovatelem, bezpochyby je také schopným nakladatelem, díky němuž Práh již řadu let pevně stojí na českém knižním trhu. „*Nejde to úplně jednoznačně rozlišit, mám v sobě schopnost přepínat. Třeba hodinu píšu a hodinu dělám nakladatelství a ani mě to v tom psaní moc neruší. Když na to přijde, tak umím podnikat a vydělávat. Ale pořád nakladatelství beru jako vedlejší roli, hlavní rolí je spisovatel.“*[221]

[217] JIRKŮ, Irena. Psaní mě musí dostat tam, kde ještě nikdy nikdo nebyl, jinak mě nebaví, tvrdí spisovatel a nakladatel Martin Vopěnka [online]. *iHned.cz*. 13. 12. 2019 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://vikend.ihned.cz/c1-66693520-psani-me-musi-dostat-tam-kde-jeste-nikdo-nebyl-jinak-me-nebavi-tvrdi-spisovatel-a-nakladatel-martin-vopenka
[218] Žebříčky Svazu českých knihkupců a nakladatelů [online]. [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.sckn.cz/zebricek-tistene-knihy/
[219] Tamtéž.
[220] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[221] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.

5. VIZE DO BUDOUCNOSTI

Co se týká nakladatelských plánů na tento rok, nejvýznamnějším titulem bude vydání knihy britského přírodovědce Davida Attenborougha *Život na naší planetě*, která se objeví na trhu symbolicky 22. dubna, kdy se slaví Den země. Knihu, která je svědectvím a zároveň vizí do budoucnosti o Zemi, Vopěnka vydává také z přesvědčení a přál by si, aby si knihu přečetlo co nejvíce lidí. To, že titul vychází právě v Práhu, není náhoda. Práh si mezi českými nakladatelstvími vybral sám Attenborough. „*Chtělo to vydat asi šest nakladatelů. On* (pozn. Attenborough) *řekl, že nebude rozhodující cena, ale každý mu musel napsat dopis. V té chvíli jsem si byl jistý, že to dostanu. Protože Přežít civilizaci je také o planetě a o tom, jak se ničí. Takže si mě vybral na základě toho, že jsme si názorově blízcí.“*[222]

Při příležitosti třicetiletého výročí fungování Práhu letos také vyjde nové vydání knihy *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*.[223] Tato kniha vztahového poradce Johna Graye, přestože u nás vyšla už před dvaceti sedmi lety, se pořád těší pozornosti a stále se prodává. Gray k letošnímu vydání napsal pro české čtenáře novou předmluvu.[224]

V Práhu postupně vyjdou další tři díly tetralogie *Mussolini – syn XX. století*, jejíž první díl vydalo nakladatelství v minulém roce, a také nové knihy psychologa Stanislava Grofa, jemuž v Práhu vyšly zatím dvě z jeho knih (2012: *Když se nemožné stane*, 2013: *Kosmická hra*). Do léta by celkově mělo vyjít celkem šest titulů, nicméně vydávání se bude odvíjet od současné situace, která je ovlivněna covidovou pandemií.[225]

Pokud se podíváme do vzdálenější budoucnosti a na osud Práhu, v nejbližší době Vopěnka neplánuje výrazné změny. Nicméně přiznává, že čas od času ho přepadne pocit, že vydávání knih už mu nemůže přinést nic nového a přemýšlí, že by mohl začít dělat něco zcela jiného *„ …ale spíš veřejně prospěšného. Už nemusím jít čistě na ekonomický zisk.“*[226]

Zároveň také říká, že nemá v úmyslu z Práhu vytvořit rodinný podnik a nerad by v budoucnu nakladatelství předával svým dětem, pokud by o to nestály. *„ …myslím, že budou mít svoji cestu, kterou budou chtít jít. … Takže možná se jednou rozhodnu to prodat, to nevylučuji. Ale je to dilema. Už jsem tak nakročený do psaní, že už bych si mohl dovolit*

[222] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[223] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[224] ZAVŘELOVÁ, Monika. Rovnost není stejnost, píše autor knihy Muži jsou z Marsu a ženy z Venuše [online]. *iDnes.cz*. 17. 3. 2021 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/john-gray-kniha-muzi-jsou-z-marsu-zeny-z-venuse-nove-vydani.A210316_091425_literatura_kiz
[225] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[226] JIRKŮ, Irena. Psaní mě musí dostat tam, kde ještě nikdy nikdo nebyl, jinak mě nebaví, tvrdí spisovatel a nakladatel Martin Vopěnka [online]. *iHned.cz*. 13. 12. 2019 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://vikend.ihned.cz/c1-66693520-psani-me-musi-dostat-tam-kde-jeste-nikdo-nebyl-jinak-me-nebavi-tvrdi-spisovatel-a-nakladatel-martin-vopenka

věnovat se jenom tomu. Ale zároveň je to ošemetné, protože nakladatelství představuje spoustu vztahů s lidmi. Člověk se od všeho odstřihne, a pak se může zbláznit o samotě, že jo. Takže ještě bych to určitě pár let nechal tak, jak to je a neprodával to.“[227]

Nejlepší doba na prodej Práhu některému z velkých nakladatelských domů podle něj byla před dvěma lety, nicméně v té době nebyl připravený své nakladatelství prodat. Velmi problematické je navíc určení finanční částky, za které by nakladatelství mohlo být prodáno. *„Hodně toho, co dělám, je v mojí hlavě a oni to vědí, takže si nemyslím, že by byli za nakladatelství ochotni zaplatit kdo ví jak velkou sumu. Vědí, že beze mě to už nebude ono. Takže si říkám, že kdybych to prodal, tak za čtyři roky bych totéž vydělal, kdybych ho provozoval.“*[228]

Proces pohlcování menších nakladatelství velkými nakladatelskými domy však považuje za nevyhnutelný a tvrdí, že éra, kdy za každým nakladatelstvím stála osobnost zakladatele, končí. *„Sám mám radši pestrost. Ale chápu, že na některé výzvy už malá nakladatelství nestačí. Třeba investice do reklamy jsou nad jejich síly. Takže já tento vývoj hodnotím jako nevyhnutelný, jako předseda svazu* (pozn. Svazu českých knihkupců a nakladatelů) *k tomu nemohu ani nechci dávat emocionálně zabarvené vyjádření, protože vím, že lidé z velkých nakladatelství jsou také nesmírně zodpovědní. Mimochodem, s nimi se na věcech, které jsou prospěšné pro celý knižní byznys, dohodnu někdy mnohem lépe než s řadou svérázných osobností, které si hýčkají svá malá nakladatelství nebo knihkupectví.“*[229]

V nejbližších několika letech se tedy prodej Práhu určitě konat nebude. Nicméně by Vopěnka rád zmenšil prostor, který věnuje nakladatelství a přenechal více práce na jeho kolegovi, případně uvažuje, že by mohl přijmout dalšího zaměstnance. Uvědomuje si, že tím, že by přešel pouze do pozice supervizora, by pravděpodobně snížil ziskovost nakladatelství, avšak momentálně je pro něj důležitější prostor pro jeho vlastní literární tvorbu než výše zisků. *„Teď jsem trochu zmlsaný a už ve čtvrtek dopoledne si říkám, jak je možné, že jsem pořád ještě neskončil. Už jsem zvyklý, že v pátky vyloženě jenom píšu, takže postupně zkracuji čas, který nakladatelství věnuji.“*[230]

[227] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[228] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.
[229] JIRKŮ, Irena. Psaní mě musí dostat tam, kde ještě nikdy nikdo nebyl, jinak mě nebaví, tvrdí spisovatel a nakladatel Martin Vopěnka [online]. *iHned.cz*. 13. 12. 2019 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://vikend.ihned.cz/c1-66693520-psani-me-musi-dostat-tam-kde-jeste-nikdo-nebyl-jinak-me-nebavi-tvrdi-spisovatel-a-nakladatel-martin-vopenka
[230] Z rozhovoru s Martinem Vopěnkou z 22. 2. 2021.

ZÁVĚR

Práh je v českém knižním světě bezpochyby unikátním nakladatelstvím. V době, kdy knižnímu trhu vládnou velké nakladatelské domy, které pohltily již mnoho středně velkých nakladatelů, stojí Práh samostatně. Jediný člověk, se dvěma šuplíky v pracovním stole a několika šanony v pracovně svého soukromého bytu, jim dokáže být konkurencí a dokáže být mezi nimi viděn.

Práh se v mnohém liší od jiných nakladatelů již od okamžiku svého vzniku. Pokud jej například postavíme vedle nakladatelství Paseka, prvního registrovaného soukromého nakladatele po roce 1989, můžeme vidět řadu naprosto opačných rysů. Ladislav Horáček, zakladatel Paseky, vystudoval Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy a před rokem 1989 pracoval jako redaktor Středočeského nakladatelství a knihkupectví. Již v té době se rozhodl, že bude nakladatelem. Po revoluci si v bance půjčil milion korun a s přesnou vizí toho, co a jak chce vydávat, své vysněné nakladatelství založil.[231]

Vedle toho stojí Martin Vopěnka s vystudovanou jadernou fyzikou a s nulovými znalostmi o nakladatelské profesi. O tom, že založí vlastní nakladatelství nikdy nesnil, mohl z něj být také majitel cestovní kanceláře nebo realitní makléř. Náhoda jej však přivedla do nakladatelského světa, a tak s kapitálem 10 000 korun založil Práh. Přestože je existence Práhu spíše shodou okolností než záměrem, stojí dodnes pevně a úspěšně jak vedle Paseky, tak i dalších českých nakladatelství.

Vopěnka si dělá věci po svém a sám říká, že se okolo sebe příliš nedívá. Není pochyb o tom, že fungování Práhu je osobité a vymykající se běžným zvyklostem ve vedení a chodu nakladatelství. Zcela jistě mají na Vopěnkově úspěchu podíl jeho podnikatelské schopnosti, bez nichž by Práh nemohl fungovat. Avšak z mého pohledu za jeho úspěšností stojí především jeho „čich“ na úspěšné tituly a schopnost přitáhnout si k sobě nadané a úspěšné autory.

Příkladem jeho skvělého odhadu budiž titul *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*, který před ním odmítlo nakladatelství Melantrich. Stejně tak řada jiných nakladatelů odmítla i velmi úspěšnou autobiografii herce Jeana-Paula Belmonda.

Jeho předvídavosti si však můžeme všimnout již dávno před tím, kdy dokázal vyplnit prázdná místa na knižním trhu, což je zřejmé, hned u prvního titulu Práhu. Přestože jeho vydání vzešlo z nahodilé známosti, a tedy určitou roli zde hrálo i obyčejné štěstí, mohl Vopěnka vydání

[231] ŠIMKOVÁ, Karolína. Profil nakladatelství Paseka a jeho mediální obraz (1990–2018). Praha, 2020. 109 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

titulu odmítnout. Což ovšem neudělal, a tak v době téměř naprosté absence učebnic anglického jazyka na našem trhu, vydal brožuru *Reading about the English speaking countries*, která měla obrovských odbyt na školách. O pár let později pak v čase, kdy u nás začali být velmi aktivní Svědkové Jehovovi, vydal titul *Strážná věž*, který v obrovských množstvích putoval na české farnosti. Jinými slovy, Vopěnka umí knihy vydávat ve správnou chvíli.

Co se týče autorů vydávajících v Práhu, jmenujme z českých Renátu Fučíkovou či Jiřího Janouška, ze zahraničních pak Waltera Isaacsona nebo Dalea Carnegieho a musí nám být zřejmé, že Práh už dávno není „shodou náhod", ale že Vopěnka ví, jaká cesta vede k úspěchu a dokáže velmi dobře odhadnout, co chtějí čtenáři v danou chvíli číst a kupovat.

V rozhovoru pro slovenský deník *SME* Vopěnka řekl, že občas některé věci fláká a nesnaží se, aby v nakladatelství všechno fungovalo na sto procent, stačí na devadesát.[232] Na tomto místě bych jistě mohla Práhu vytknout, stejně jako řada literárních kritiků, že čas od času vydal knihu v ne zcela kvalitním překladu a se špatnou korekturou. Ovšem nemám k tomu co více dodat ve chvíli, kdy si uvědomím, že právě knihy nejvíce kritizované, byly i přes veškeré nedostatky a chyby prodejně velmi úspěšné a vynesly Práhu nejvyšší zisky. Sám Vopěnka říká, že dělá jen to, co považuje za důležité, což je pravděpodobně další z faktorů, ve kterém tkví jeho úspěch.

To, že Vopěnka nevěnuje sto procent svého času pouze Práhu, však zřejmě vede k tomu, že literární kritici, potažmo česká média, si jeho titulů v posledních letech příliš často nevšímají. Nicméně dokud čtenáři knihy Práhu kupují, není nezbytně nutné chod nakladatelství měnit.

Poté, co jsem si při psaní této práce prošla cestou Práhu od jeho počátku až po současnost, spatřuji v něm jak lásku k literatuře a zájem vydávat krásné a hodnotné knihy, tak zároveň také zcela pragmatický přístup k tomu, že je třeba si vydělat na živobytí, potažmo na vydávání oněch krásných knih. Zdá se, že Práh našel rovnováhu mezi nakladatelstvím jako posláním a nakladatelstvím jako zdrojem obživy. Vopěnka je zkrátka na devadesát procent nakladatel a na sto procent spisovatel.

Nezodpovězenou otázkou zůstává, co bude s Práhem v budoucnu, ve chvíli, kdy se Vopěnka rozhodne, že chce energii věnovat pouze své vlastní tvorbě. Nakladatelství bude pravděpodobně schopné fungovat i bez něj, avšak domnívám se, že ztratí velmi mnoho ze svého osobitého charakteru a kladu si také otázku, zda bude pro autory i nadále zajímavé vydávat své knihy v Práhu i v situaci, kdy již nebude tak úzce spjaté s Vopěnkou.

[232] ULIČIANSKA, Zuzana. Nie je nič horšie než prikrášľovať zlo [online]. *Sme.sk.* 7.1. 2012 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: https://kultura.sme.sk/c/6207179/nie-je-nic-horsie-nez-prikraslovat-zlo.html

SUMMARY

Práh is undoubtedly a unique publisher in the Czech book world. At a time when the book market is dominated by large publishing houses, which have absorbed most of the medium-sized publishers, Práh is standing alone. A single person, with two drawers in the desk and few folders in the study of his private apartment, can compete with them and be seen between them.

Práh differs in many ways from other publishers from the moment it was created. If we put it as an example next to the Paseka publishing house, the first registered private publisher after 1989, we can see a number of completely opposite features. Ladislav Horáček, the founder of Paseka, graduated from the Faculty of Philosophy of Charles University and before 1989 worked as an editor in publishing house. Already at that time, he decided to be a publisher. After the revolution, he borrowed a million crowns in the bank and, with an accurate vision of what and how he wanted to publish, he founded his dream publishing house.

And than there was Martin Vopěnka with a degree in nuclear physics and zero knowledge of the publishing profession. He never dreamed of starting his own publishing house, he could also be the owner of a travel agency or a real estate agent. However, chance brought him to the publishing world, and so he founded Práh with a capital of 10,000 crowns. Although the existence of Práh is more of a coincidence than an intention, it still stands firmly and successfully next to Paseka and other Czech publishers.

He does things his way. There is no doubt that the functioning of Práh is distinctive and out of the ordinary practice in the management and operation of a publishing house. His entrepreneurial skills certainly play a part in Vopěnka's success. However, from my point of view, his success is mainly due to his "smell" for successful titles and the ability to attract talented and successful authors.

An example of his excellent estimate is the title *Men Are from Mars, Women Are from Venus*, which was rejected by Melantrich publishing house before him. Likewise, many other publishers have rejected the very successful autobiography of actor Jean-Paul Belmondo.

However, we can notice his foresight long before, at the time when he was able to fill the gaps in the book market, which is obvious at the first title of Práh. Although his release arose from a chance acquaintance, and therefore ordinary luck also played a role here, Vopěnka could refuse to release the title. However, which he did not do, and so at a time of almost complete absence of English textbooks on our market, he published *Reading about the English speaking countries*, which had huge sales in schools. A few years later, at a time when Jehovah's

Witnesses were becoming very active in our country, he published the title *Strážná věž*, which had huge sales in Czech parishes. In other words, Vopěnka can publish books at the right time.

As for the authors publishing in Práh, let's name Renáta Fučíková or Jiří Janoušek from the Czech authors, Walter Isaacson or Dale Carnegie from the foreign authors, and it must be clear to us that Práh is no longer a "coincidence", but that Vopěnka knows which path leads to success and can very well guess what readers want to read and buy at a given time.

In an interview for the Slovak newspaper *SME*, Vopěnka said that he does not try to make everything work for one hundred percent in the publishing house, it is enough for ninety. At this point, I could certainly criticize Práh, as well as many literary critics, that from time to time it published a book in a not entirely high-quality translation and with poor proofreading. However, I have nothing more to add, when I realize, that the books that were most criticized, were, despite all the shortcomings and mistakes, very successful and brought the highest profits to Práh. Vopěnka himself says that he only does what he considers important, which is probably another of the factors in which his success lies.

However, the fact, that Vopěnka does not devote one hundred percent of his time only to Práh, probably leads to the fact that literary critics and Czech media, have not paid much attention to his titles in recent years. However, as long as readers buy the Práh's book, it is not necessary to change the course of the publishing house.

It is obvious that Práh has a love for literature and is interested in publishing beautiful and valuable books. At the same time, it is quite pragmatic in that it realizes the need to earn a living or to publish those beautiful and valuable books. Práh found a balance between publishing as a mission and publishing as a source of livelihood.

The unanswered question remains what will happen to Práh in the future, at a time when Vopěnka decides that he wants to devote energy only to his own author's work. The publishing house will probably be able to function without him, but I think it will lose a lot of its distinctive character. I also wonder whether it will continue to be interesting for authors to publish their books in Práh even in a situation where Práh will no longer be so closely connected with Vopěnka.

POUŽITÁ LITERATURA

E-mailová korespondence s Jakubem Kadlecem z 18. března 2021.

E-mailová korespondence s Jakubem Kadlecem z 5. února 2021.

E-mailová korespondence s Martinem Vopěnkou z 12. 4. 2021.

Rozhovor s Martinem Vopěnkou z 22. února 2021.

Prameny

Katalogy a databáze národní knihovny ČR [online]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/Q5QN9KFY8XNS9DS53V7P5J7JF8RNLNS22UDB8MI4SNPC3G45VP-00637?func=find-d&find_code=WPB&request=Pr%C3%A1h&adjacent1=N&find_code=WRD&request=&adjacent2=N&find_code=WRD&request=&adjacent3=N&x=35&y=11&filter_code_1=WLN&filter_request_1=&filter_code_2=WPV&filter_request_2=&filter_code_3=WTP&filter_request_3=&filter_code_4=WYR&filter_request_4=2020.

Moravská zemská knihovna v Brně [online]. Dostupné z: https://dnnt.mzk.cz/.

Národní digitální knihovna [online]. Dostupné z: https://ndk.cz/.

Literatura

CARNEGIE, Dale & Associates. *Jak rozvíjet vztahy s lidmi, působit na ně a získat si jejich důvěru*. Praha: Práh, 2010. 193 str. ISBN 978-80-7252-280-4.

HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. 120 str. ISBN 80-70 66-767-2.

HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007. 380 str. ISBN 978-80-7277-165-3.

JANOUŠEK, Pavel. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945. 1. A-L.* Praha: Brána, 1995. 549 str. ISBN 80-85946-16-5.

PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. 280 str. ISBN 978-80-87053-50-8.

ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. 499 str. ISBN 978-80-200-2404-6.

ŠMEJKALOVÁ, Jiřina. *Kniha. K teorii a praxi knižní kultury.* Brno: Host, 2000. 238 str. ISBN 80-7294-005-8.

Akademické práce

ŠIMKOVÁ, Karolína. Profil nakladatelství Paseka a jeho mediální obraz (1990–2018). Praha, 2020. 109 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

Periodika

Literární noviny

Největší průšvih je nestabilní daňový systém. *Literární noviny.* Praha: Lidové noviny, 2012, 23(33), V. ISSN 1210-0021.

Mladá fronta Dnes

BEZR, Ondřej. Nesboův Macbeth vyjde i v češtině. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2015, 26(53), 8. ISSN 1210-1168.

KARÁSKOVÁ, Ivana. Manžel měl dluhy, pak i milenku. Zůstala jsem s dětmi na ulici. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2015, 26(87), 4. ISSN 1210-1168.

Kniha. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2015, 26(104), 15. ISSN 1210-1168.

KUBÍČKOVÁ, Klára. Jobsův oficiální životopis: od školních lumpáren k Applu. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2011, 22(269), 9. ISSN 1210-1168.

KUBÍČKOVÁ, Klára. Jobsův životopis namluví Martin Stránský. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2012, 23(47), 9. ISSN 1210-1168.

KUBÍČKOVÁ, Klára. Tipy MF DNES. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2012, 23(13), 10. ISSN 1210-1168.

KUBÍČKOVÁ, Klára. Tipy na audioknihy. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2012, 23(67), 11. ISSN 1210-1168.

SLEZÁKOVÁ, Alena. Přesně tak chutnal strach a jiné pasti komunismu. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2011, 22(272), 11. ISSN 1210-1168.

VODIČKA, Milan. Nikdy nepůjdu do důchodu. *Mladá fronta Dnes.* Praha: MaFra, 2011, 22(156), 11. ISSN 1210-1168.

Internetové zdroje

Oficiální webové stránky nakladatelství Práh [online]. Dostupné z: https://www.prah.cz/.

Oficiální webové stránky Martina Vopěnky [online]. Dostupné z: https://martinvopenka.com/.

Oficiální webové stránky Festivalu spisovatelů Praha [online]. Dostupné z: https://www.pwf.cz/index.php?lang=1.

Oficiální webové stránky ocenění Zlatá stuha [online]. Dostupné z: http://www.zlatastuha.cz/cs.

Oficiální webové stránky literárního projektu Nejlepší knihy dětem [online]. Dostupné z: https://www.nejlepsiknihydetem.cz/.

Oficiální webové stránky Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského [online]. Dostupné z: https://www.npmk.cz/.

Oficiální webové stránky ocenění Český bestseller [online]. Dostupné z: http://www.ceskybestseller.cz/.

Oficiální webové stránky ocenění Magnesia Litera [online]. Dostupné z: https://magnesia-litera.cz/.

Oficiální webové stránky České sekce IBBY [online]. Dostupné z: https://www.ceskasekceibby.cz/.

Oficiální webové stránky Památníku národního písemnictví [online]. Dostupné z: http://www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/.

Oficiální webové stránky Obce překladatelů [online]. Dostupné z: http://www.obecprekladatelu.cz/.

Oficiální webové stránky literárního projektu European Literature Network [online]. Dostupné z: https://www.eurolitnetwork.com/.

Oficiální webové stránky nakladatelství Barbican Press [online]. Dostupné z: https://barbicanpress.com/.

Oficiální stránky Internationale Jugendbibliothek München [online]. Dostupné z: https://www.ijb.de/en/home.

Oficiální webové stránky Renáty Fučíkové [online]. Dostupné z: http://www.renatafucikova.cz/.

Oficiální webové stránky Aleny Ježkové [online]. Dostupné z: https://www.alenajezkova.cz/.

Oficiální webové stránky Miroslava Huptycha [online]. Dostupné z: http://www.huptych.cz/.

Oficiální webové stránky Jiřího Votruby [online]. Dostupné z: http://www.votruba.cz/?l=cs.

Oficiální webové stránky Svazu českých knihkupců a nakladatelů [online]. Dostupné z: https://www.sckn.cz/.

Oficiální webové stránky Zlín film festivalu [online]. Dostupné z: https://www.zlinfest.cz/.

Oficiální webové stránky původního amerického vydání edice Slepičí polévka [online]. Dostupné z: https://www.chickensoup.com/.

Oficiální webové stránky Knižního klubu a Literární kavárny [online]. Dostupné z: https://literarni-kavarna.knizniklub.cz/stranka/1.

Oficiální webové stránky stanice Vltava Českého rozhlasu [online]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/.

Oficiální webové stránky kanálu Déčko České televize [online]. Dostupné z: https://decko.ceskatelevize.cz/.

Oficiální webové stránky časopisu *Duha* Moravské zemské knihovny v Brně [online]. Dostupné z: https://duha.mzk.cz/

Oficiální webové stránky projektu Paměť národa [online]. Dostupné z: https://www.pametnaroda.cz/cs

Zpravodajský server *iDnes.cz* [online]. Dostupné z: http://www.idnes.cz/.

Zpravodajský server *iHNed.cz* [online]. Dostupné z: https://ihned.cz/.

Zpravodajský server *thetimes.co.uk* [online]. Dostupné z: https://www.thetimes.co.uk/.

Zpravodajský server *Reflex.cz* [online]. Dostupné z: https://www.reflex.cz/.

Zpravodajský server *Ceskenoviny.cz* [online]. Dostupné z: https://www.ceskenoviny.cz/.

Zpravodajský server *Sme.sk* [online]. Dostupné z: https://www.sme.sk/.

Zpravodajský a literární server *Literarky.cz* [online]. Dostupné z: https://literarky.cz/.

Internetová Databáze knih [online]. Dostupné z: http://www.databazeknih.cz/.

Internetová Databáze obálek knih [online]. Dostupné z: https://obalkyknih.cz/.

Internetový Slovník české literatury po roce 1945 [online]. Dostupné z: http://www.slovnikceskeliteratury.cz/

Internetové knihkupectví Kosmas [online]. Dostupné z: https://www.kosmas.cz/.

Internetový Online-antikvariát [online]. Dostupné z: https://online-antikvariat.cz/.

Server kulturního magazínu *A2* [online]. Dostupné z: https://www.advojka.cz/.

Mediální server *Mediaguru.cz* [online]. Dostupné z: https://www.mediaguru.cz/.

Internetový archiv *Týdeníku Rozhlas* [online]. Dostupné z: https://program.rozhlas.cz/archiv.

Oficiální Veřejný rejstřík a Sbírka listin Ministerstva spravedlnosti České republiky [online]. Dostupné z: https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik.

SCHVÁLENO MT. 16.9.20

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
Vaňková Michaela

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2018

E-mail diplomantky/diplomanta:
mich.vankova@gmail.com

Studijní obor/forma studia:
Mediální a komunikační studia/kombinovaná

Razítko podatelny:

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Došlo dne: 10 -09- 2020 -1-
Čj: 136 Příloh:
Přiděleno:

Název práce v češtině:
Profil nakladatelství Práh od jeho vzniku až do současnosti

Název práce v angličtině:
Profile of the Práh Publishing House from Its Inception to the Present

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: *ZS 2012/2013*):
(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)
LS 2021

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Pražské nakladatelství Práh bylo založeno v roce 1991 spisovatelem Martinem Vopěnkou. Cílem mé práce je vytvořit komplexní profil tohoto nakladatelství, které za dobu své existence vydalo několik bestsellerů a dostalo se mu řady ocenění a nominací, především za knihy vydávané pro děti a mládež. Bakalářská práce pomocí komplexní deskripce představí ediční profil i jednotlivé edice a vznik nakladatelství, jeho historii i vývoj až do současné doby, a zároveň bude analyzovat jeho produkci a zhodnotí, jak čtenáři a kritici přijímají vydávané tituly. Spolu s tím se také zaměří na postavení tohoto nakladatelství na českém knižním trhu.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod (představení tématu, stručné nastínění obsahu a směřování práce)
2. Historie (představení nakladatelství a osoby jeho zakladatele, popis vzniku a počátků fungování nakladatelství)
- **2.1 Profil zakladatele nakladatelství**
- **2.2 Vznik a počátky nakladatelství**
- **2.3 Současný Práh**

3. Produkce (žánry, autoři, výtvarná stránka)
4. Nakladatelství v očích čtenářů a kritiků (zhodnocení toho, jak čtenáři a kritici přijímají knihy vydávané Práhem, přehled ocenění)
5. Postavení nakladatelství Práh na českém knižním trhu (zhodnocení prodejnosti a konkurenceschopnosti nakladatelství, analýza ediční činnosti apod.)
6. Vize do budoucnosti (nastínění budoucího směřování nakladatelství)
7. Závěr (shrnutí tématu)
8. Seznam použité literatury
9. Přílohy

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Ediční plány nakladatelství Práh
Tituly vydané nakladatelstvím Práh v období 1991 až 2020
Recenze knih ve vybraných českých periodikách
Rozhovor se zakladatelem nakladatelství

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Deskripce ediční a nakladatelské činnosti. Kvalitativní a kvantitativní analýza produkce nakladatelství.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Univerzita Karlova, 1993. ISBN 80-7066-767-2.

Skripta, která jsou obecným úvodem do problematiky nakladatelské činnosti a ediční tvorby. Autor se zabývá fenoménem knihy, postavením nakladatelství ve společnosti, funkcí nakladatelské činnosti a jednotlivými nakladatelskými žánry.

HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006*. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-165-3.

Slovník zachycující asi 700 nakladatelství, která působila či působí na českém knižním trhu, a to od roku 1949 až do roku 2006. V knize lze najít základní údaje, ale také informace o kmenových autorech, ilustrátorech či graficích jednotlivých nakladatelství.

PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. ISBN 978-8087053-50-8.

Příručka, ve které autor podrobně popisuje proces vydávání knih. Zabývá se knižním trhem, uvádí základní technické pojmy, pojednává také o redakční praxi a ekonomických a právních aspektech vydávání knih.

ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati--: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2404-6.

Autor v knize popisuje dějiny knižního trhu v českých zemích od středověku až do období po roce 1989, které zasazuje do souvislostí kulturních, ale také obecných dějin českých zemí.

ŠMEJKALOVÁ, Jiřina. *Kniha: (k teorii a praxi knižní kultury)*. Brno: Host, 2000. Studium (Host). ISBN 80-7294-005-8.

Autorka se v knize věnuje vztahům knižní produkce a tržních mechanismů, které ovlivňují výrobu, distribuci a prodej knih. Zabývá se rozporem mezi monopolizací celosvětového knižního trhu nadnárodními společnostmi a snahami zajistit čtenáři přístup k co nejširší škále titulů.

ZACH, Aleš. *Stopami pražských nakladatelských domů: procházka mizející pamětí českých kulturních dějin*. Praha: Thyrsus, 1996. ISBN 80-901774-4-1.

Autor v knize provádí dějinami slavných pražských nakladatelských domů od počátku 19. století a popisuje rozvoj českého knižního obchodu. Kniha je doplněna mnoha dobovými fotografiemi.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Práce na toto téma doposud nebyla zpracovaná.

Datum / Podpis studenta/ky

10. 9. 2020

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:
Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám. **Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.** doc. PhDr. JAN HALADA, CSc. 10.9.2020 . ..... **Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga** **Datum / Podpis pedagozky/pedagoga**

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT **VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ** A VE **DVOU** VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A **NECHAT VEVÁZAT** DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Rozhovor s Martinem Vopěnkou z 22. února 2021 (rozhovor)

Příloha č. 2: Obálky vybraných autorských řad a edic (obrázky)

a. Mars a Venuše
b. Největší Češi
c. Klasická díla české literatury ilustrovaná Miroslavem Huptychem
d. Shakespeare 400

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Rozhovor s Martinem Vopěnkou z 22. února 2021

Nakladatelství Práh sedm a padesátiletý Martin Vopěnka provozuje z pracovny ve svém pražském bytě, která je zároveň prostorem pro jeho vlastní tvorbu. *„Tady píšu a tady mám nakladatelství,“* ukazuje na jeden stůl, pak na druhý v protějším rohu místnosti a podává mi do ruky několik stran svého rukopisu, psaného drobounkým nečitelným písmem. *„Tohle jsou jedny z posledních stran mého románu, ale nepřečtete ani slovo.“* A má pravdu.

A vy to po sobě přečtete?

No později už ne. Jenom když to přepisuju dost brzo. Ale mně takovýto tvůrčí proces vyhovuje, přepisování tu výslednou práci ještě dotváří.

Měl jste dlouhodobý sen o založení nakladatelství?

To určitě ne, člověk za komunismu neměl moc snů. Já třeba i chvíli uvažoval, že bych pašoval cigarety do Rumunska. Jezdil jsem tam totiž na přechody hor a balíček Kentek se tam tenkrát prodával za desetinásobnou cenu co u nás. Takže tam člověk přišel s kartonem a mohl z toho žít několik týdnů.

A proč to tedy nakonec padlo na nakladatelství?

Já jsem v 80. letech vystudoval jadernou fyziku, ale to jsem nikdy nechtěl dělat. Bylo to přání otce a zároveň nutnost něco vystudovat s určitým kádrovým posudkem a tohle šlo i se špatným. Po studiu jsem začal pracovat ve Výzkumném ústavu psychiatrickém, ale po revoluci jsem věděl, že už nechci být zašitý někde u sálového počítače a předstírat, že pracuju. Chtěl jsem začít s něčím svým. Ale klidně to mohla být i cestovka nebo realitní kancelář. Ale náhodou to padlo na nakladatelství, protože několik psychiatrů chtělo v ústavu založit družstvo a požádali mě, abych jim tam vedl nakladatelství. Po půl roce se vize družstva ukázala jako nesmyslná, ale já už jsem si to nakladatelství nechal. Ale nikdy jsem nezastíral, že prioritou pro mě byl zisk. Nakladatelství jsem zakládal s tím, že si chci vydělat na to, abych mohl jenom psát.

I když jste studoval něco, co Vás nezajímalo, ovlivnilo Vás to přece jenom nějak ve Vaší tvorbě nebo to byla jen kapitola nutné zlo?

Dlouho jsem to vnímal jenom jako nutné zlo, a tak mě to znechutilo, že dvacet let jsem nebyl schopný se k tomu jakkoliv vracet. Ale pak se mi dostala do rukou jedna filozofická kniha z astrofyziky a inspirovala mě k napsání románu Pátý rozměr, takže to byla takové rehabilitace. Pak mě astrofyzika začal zajímat a napsal jsem několik vizí budoucnosti, například Nová planeta nebo Láska v čase bezsmrtnosti. Takže nakonec jsem to nějak zúročil a teď už si toho cením.

Vy byste sám sebe označil jako spisovatele nebo nakladatele?

Nejde to úplně jednoznačně rozlišit, mám v sobě schopnost přepínat. Třeba hodinu píšu a hodinu dělám nakladatelství a ani mě to v tom psaní moc neruší. Když na to přijde, tak umím podnikat a vydělávat. Ale pořád nakladatelství beru jako vedlejší roli, hlavní rolí je spisovatel. A v poslední době se to konečně začíná ukazovat. Doteď mě tu vnímali spíše jako nakladatele, teď už se to pomalu obrací. Ale jsou tu vůči mně velké předsudky. S dětskými knihami mám u nás úspěch, ale co se týče knih pro dospělé, tak u těch se kritici rozhodli, že je nebudou uznávat a nepřijmou je. S těmi mám úspěch spíše v zahraničí.

A čím to podle vás je?

Já myslím, že za prvé je to tou mojí dvoj nebo i trojrolí – spisovatel, nakladatel, předseda Svazu nakladatelů – asi nechtějí uznat, že by člověk mohl být dobrý ve více věcech. A za druhé moje témata jsou prostě taková nečeská, spíše mezinárodní. Mě zajímají základní ideje, existenciální otázky, život a vesmír. A tady se často v literatuře řeší hlouposti. Nebo se velmi často sahá do minulosti, do války, padesátých let, pořád se vytahují příběhy, které se staly, autor si je nastuduje, a pak o tom napíše román. Ale mně připadá mnohem kreativnější psát z budoucnosti, pro autora je tam větší prostor.

Proč většinu svých knížek vydáváte v jiných nakladatelstvích, a ne ve svém vlastním?

Jako autor to chci mít oddělené, protože když se o mě stará někdo jiný, je to objektivnější. Autor potřebuje partnera na druhé straně. Já sám to vidím na autorech, které vydávám. Spisovatel

není nejlepším rádcem při výběru toho, co má být na obálce nebo jaký má být podtitul. Marketingové záležitosti udělá lépe někdo, kdo je od díla více odtržený.
Akorát Mladá fronta teď vlastně de facto zkrachovala, ale dostal jsem nabídku od Euromedie i od Albatrosu, takže jsem měl dilema komu dát práva. Ale nakonec jsem na několik knih podepsal smlouvu s Euromedií.

Je nějaké téma, o kterém píšete nejraději?

Vždycky je to zrovna to, o čem aktuálně píšu. Naopak to, co bylo před tím, je za mnou už tak daleko, že většinou redaktor, který to čte, už o tom ví víc než já. Vždycky jsem naplno v přítomnosti. Teď jsem zrovna dopsal román Smrt v Hamburku a chystám se na malý příběh pro děti, který by měl mít tři části. Pak pravděpodobně scénář k druhému dílu Spící spravedlnost, a pak bych rád zase napsal román pro mládež.

A odkud především berete inspiraci? Vždycky mě fascinovalo, kde se to těm spisovatelům bere v hlavě.

Jde o to mít otevřenou mysl, aby to mohlo přicházet. Mně psaní asi až do Pátého rozměru, který vyšel v roce 2009, šlo poměrně těžce. Trvalo mi dlouho, než jsem přišel na to, co psát. Ale pak jsem se vloupal do nějakého spisovatelského ráje a najednou to chodí pořád. Od té doby jsem se nezastavil a za posledních deset let jsem napsal tisíce stránek. Něco se otevřelo v mysli a začalo to proudit.
Ale v devadesátých letech mi vycházely šílené recenze. Něco jako že Vopěnka už by měl přestat psát a začít se věnovat vydávání a podobně. Ale to už se teď změnilo. Muselo se to i generačně obměnit, protože vaše generace, nebo i ti o něco starší, už jsou otevřenější. Generace recenzentů z osmdesátých let už se nezmění. Ale to je tak ve všem.

A kdy jste začal psát?

Svou první povídku jsem napsal v šesti letech. Ještě jsem ani neuměl psát, používal jsem takové to pravítko s písmenky. A taky jsem psal básničky. Ale tehdy tomu nikdo moc nevěnoval pozornost, spíš se mě snažili dostat na různé jiné cesty.

Jaké knížky vy sám rád čtete?

Já nejsem moc dobrý čtenář. Ono to strašně ruší při psaní. Samozřejmě jsem prošel tou klasikou při studiích, tehdy jsem četl hodně. Ale teď čtu převážně naučnou literaturu. Filozofie, historie, astrofyzika, hlubinná psychologie. Spíše se vzdělávám, než že bych četl romány.

Dokázal byste najít jedno propojení vedoucí skrze všechny vaše knížky?

To asi ne. Řekl bych, že mám jednu linii takovou psychologickou nebo psychologicko-existenciální, druhá jsou vize budoucnosti, které jsou vždy postavené na osobním příběhu. Pak jsou to knihy pro mládež. A pak ještě čtvrtá linie, což je non-fiction, to je třeba cestopis Přežít civilizaci, Nebarevné vzpomínky nebo Antarktida na prahu konce. Mě by asi nebavilo psát pořád jenom jedno téma.

A jak to tedy bylo s počátky Práhu?

Začal jsem podnikat jako fyzická osoba v roce 1991. Měl jsem dvougarsonku v přízemí a v jedné místnosti jsem skladoval knihy. Přijel kamion s knihami, který jsem celý vyskládal. A pak přijížděli stánkaři, které jsem rovnou kasíroval, protože tenkrát když někdo s těmi knihami odjel a nezaplatil, tak už jste ty peníze nikdy neviděli. To byl takový divoký kapitalismus ve svých začátcích. Nebo jsem si najal řidiče, protože jsem neměl řidičák, a rozváželi jsme po knihkupectvích, a taky jsem je ideálně hned kasíroval. Někde, když byli důvěryhodnější, jsem nechával faktury, které jsem rukou psal po nocích.

Vy jste o fungování nakladatelství asi nic nevěděl, že?

Vůbec nic. Ti, kteří zprivatizovali státní nakladatelství nebo z nich odešli a vzali si s sebou know-how, měli přede mnou obrovský náskok. Kdybych začínal s vědomostmi, které jsem měl třeba po patnácti letech, tak bych byl za dva roky za vodou. Informace jsou to nejcennější.

Měl jste alespoň někoho, s kým jste se mohl poradit?

Jeden známý mi tehdy řekl, že má známou v nakladatelství Mladá fronta, že si tam s ní mám jít popovídat. Já jsem potřeboval vědět, jak se ta kniha vůbec vyrábí. A její odpověď byla, že na to

musím mít technickou redakci. Byla zvyklá na takový proces, že kniha jde k redaktorovi, pak k technickému redaktorovi, a pak jde do výroby. Takhle to znala a nic jiného si nedovedla představit. Takže mi vlastně nijak neporadila.

Jak to tedy u vás probíhalo?

Všichni byli externisti, a tak je to doteď. Posledních několik let mám jenom Jakuba Kadlece jako vedoucího redaktora, který organizuje přípravu titulů a víc zaměstnanců jsem nikdy neměl. Jakub také pracuje od sebe, oba to máme jako trvalý homeoffice. Kdybych tady měl někoho dalšího, jen by mě to rušilo.
A s externisty samozřejmě spolupracuji dlouhodobě. Grafici, těch mám pět, sazeči, redaktoři, ti se ale proměňují, protože ne každý u toho povolání zůstane, i překladatelé. Nakladatelství této velikosti ani nepotřebuje jednu profesi na plný úvazek, bylo by to zbytečné vyhození peněz. Vlastně veškerá administrativa nakladatelství je támhletěch asi osm červených šanonů. Já mám navíc výhodu, že si pamatuji čísla. Podívám se na to a už to vím. I když dostanu vyúčtování, tak mi stačí jména. Nepotřebuji jednotky kusů, přesně vím, jak se která knížka kde prodává a mám celkový obraz o trhu. Což mi možná šetří jednoho celého zaměstnance.

Takže mezi začátky a současným fungováním zas tak moc velký rozdíl není.

Vlastně ně. Jenom teď mám externí účetní firmu. A samozřejmě díky počítači mám alespoň pětkrát vyšší produktivitu práce než v 90. letech, čemuž odpovídá i počet vydaných titulů. Tehdy to bylo třeba dvanáct ročně. A nejvíc jsem se dostal na čtyřicet asi před čtyřmi lety. Ale to jsem teď omezil, protože se nechci zbytečně tak honit. Takže teď jsem na nějakých pětadvaceti až třiceti titulech ročně.
Tady od toho stolu dělám obrat většinou tak devatenáct až dvacet milionů ročně ve velkoobchodních cenách. Čili knih, co vydám, se prodá za čtyřicet milionů, což je neuvěřitelné. Sám nechápu, jak je to možné.

Obdivuji, že to všechno zvládáte sám.

Měl jsem tady svého přítele, generálního ředitele Albatros Media, největšího nakladatele, který vydá asi 1 300 titulů ročně. A když jsem mu ukázal, co je Práh (pár šanonů a dva šuplíky), tak říkal, že asi něco dělá špatně. (smích) *Dělám prostě jenom to, co považuji za důležité.*

Předpokládám, že je to ale také tím, že máte sice externisty, ale stálé a spolehlivé.

Ano, to určitě. Já potřebuji pracanty, protože chci být často na chalupě a psát. Takže oni musí být ti, co milují svou práci a nechtějí dělat nic jiného. Nemohl bych mít za spolupracovníka někoho, kdo má stejnou mentalitu jako já.

Dá se říct, že jste teď ve fázi, kdy jenom zadáte práci, a pak to odklepnete?

No, pořád za mě nikdo neudělá třeba vymýšlení sloganů, podtitulů a nasměrování grafiků ohledně vzhledu obálek. Obálky jsou vlastně skoro to nejdůležitější v procesu vydávání. Vymýšlím, jak knížky uvést na trh, pod jakou ideou. Obchod, marketing a vzhled knih mám pod kontrolou já. Jakub se to postupně učí, ale pořád by to beze mě asi nefungovalo. A taky musím být pořád ostražitý, v knihách se musí investovat skutečně opatrně.

Jako první knížku jste vydal *Reading about the English speaking countries*. Na základě čeho jste vybíral první vydané tituly?

To byly nahodilé známosti. Jedna starší paní se znala s mým otcem, její snacha učila angličtinu a ta se mi pak ozvala, že má tento sešit k vydání. Obrovské množství těchto knih pak šlo přímo do škol, jen malá část šla přes distribuce. Pak zase jeden psychiatr, zabýval se sektami a napsal knihu proti Svědkům Jehovovým. To se tehdy posílalo snad na všechny fary. Jen po farnostech jsme rozeslali 15 000 výtisků, protože jehovisti začali být po roce devadesát hrozně aktivní a kněží se báli, že jim odloudí všechny věřící. Potřebovali mít v ruce nějaké argumenty (pozn. jde o knihu Stanislava Ferfeckiho *Strážná věž*).

Takže jste dopředu neměl nějakou vizi o tom, jaké knihy chcete vydávat?

Ne, to nešlo. Člověk se učil cestou. Vydal jsem tehdy i jednoho Freuda (pozn. jde o knihu Sigmunda Freuda *Totem a Tabu*)*, a taky to bylo náhodou. Potkal jsem se s psychologem, který to přeložil. A takhle se to skládalo. Klíčovým momentem pak bylo vydání knihy Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše od Greye, které jsem vydal asi nějakých 120 000 výtisků.*

A k této knize jste přišel jak?

Literární agentka, která zastupovala nějakou americkou agenturu, posílala nabídky. A mě na knihu upozornil můj přítel Svatoslav Gosman, který strávil půl roku na stáži v USA, a avizoval, že je to tam velký hit. V té chvíli měl vydání zamluven Melantrich, ale ředitelka to odmítla, a tak to zbylo na mě.
Jeho knihy (pozn. knihy Johna Graye) *mě v 90. letech vlastně živily. I když už se jich neprodalo tolik, jako té první, tak stejně jsem jich prodal třeba 20 000. A teď budeme dělat – po třiceti letech fungování nakladatelství – jubilejní vydání Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše. Pořád se toho ještě několik tisíc ročně prodá.*

Žánrové zaměření, které teď Práh má, tedy nějak vykrystalizovalo z těch začátků.

Ono obecně ten vývoj byl takový, že i ti, kteří byli nějak specificky zaměření, jako třeba Albatros na dětské knihy, postupně začali vydávat všechno (pozn. Albatros začal vydávat i jiné žánry až poté, co na přelomu let 2008 a 2009 překonal krizi)*. Ukázalo se, že až na některé výjimky (třeba u těch, co vydávají učebnice nebo jen odbornou literaturu), je výhodnější dělat všechno. Lidi totiž nekupují knihy podle nakladatelství, ale podle obsahu. Takže je k ničemu, aby lidé věděli, že někdo dělá jenom pro dospělé. Stejně si od nich koupí i dobrou dětskou knížku a bude jim jedno, co je to za nakladatelství. Všichni své žánry diverzifikovali.*

Když chcete vydat novou knihu, je to spíše tak, že autoři oslovují Vás nebo si je vyhledáváte? Nebo většinu tvoří stálí autoři?

Samozřejmě máme základní portfolio stálých autorů. To je třeba pan Janoušek, kterému jsem vydal Wericha a letos mi přinesl Bohdalovou, což je hit samozřejmě (pozn. knihy *Jan Werich za oponou* a *Můj život mezi slzami a smíchem*). *A před tím i Ebena* (pozn. knihy *Na plovárně s Markem Ebenem* a *Marek Eben a hosté Na plovárně*). *Pak jsou to třeba Alena Ježková nebo Renáta Fučíková. A jinak každý den mažu asi čtyřicet nabídek, chodí toho hrozně moc. Jsou chvíle, kdy člověk nepotřebuje nové tituly a zrovna my nepotřebujeme plnit tři sta titulů ročně, takže když dva měsíce nic nekoupím, tak se nic nestane. Spíš ušetřím, protože většina titulů je v zásadě prodělečná. I když zrovna vloni se nám podařilo, že jak jsme byli kvůli lockdownu opatrní, tak jsme měli drtivou většinu výdělečnou. Ale většinou to tak není,*

i když bychom si to samozřejmě rádi zachovali. Myslím, že rok před tím, bylo 60 % titulů prodělečných.

Nejvíce se vám prodávají biografie?

No, to je taková jistota, celebrity jako Steve Jobs, Albrightová, teď Bohdalová. Naopak se mi ale nedaří prodávat krimi, i když si myslím, že je skvělé, v dané zemi se prodává a dám třeba i půl milionu do reklamy. Ale to nikdo nechápe, proč se některé chytí a některé ne. I v případě Euromedie, která vydává zdánlivě úspěšné krimi, je to jen tím, že jich vydá třeba padesát, z nichž je pak úspěšných pět. Jen když jsem vyfoukl jednoho Nesbøa (pozn. Jo Nesbø, kniha *Macbeth*)*, tak jsem samozřejmě 50 000 výtisků prodal v podstatě bez práce, protože ten už má jméno, tu práci už za mě někdo udělal* (pozn. Nesbøvy knihy vydává nakladatelství Kniha Zlín).

Já osobně to s těmi biografiemi moc nechápu, nikdy mě nelákalo je číst.

Já jsem vlastně taky žádnou nečetl. Ale ono se to snáze propaguje díky tomu velkému jménu. Třeba plakáty v metru na detektivku se vám slejí se všemi ostatními. Všichni píšou, že je to nejlepší, nejkrvavější a nejnapínavější. Ale když tam máte známý obličej – Bohdalovou, Jobse, Belmonda – tak to je okamžitý zásah.

Knihy k vydání si vybíráte spíš na základě předpokladu, že se budou dobře prodávat nebo proto, že se Vám jednoduše líbí, i když třeba nemají takový prodejní potenciál?

Já si myslím, že nejlepší kniha je taková, která je i hodnotná, i se prodává. A jsou i takové, třeba Máme na vybranou (pozn. kniha od Edith Evy Eger)*, což je drsný příběh o holocaustu, který ale každého posílí, protože mu ukáže, že i z těch nejtěžších chvil může člověk vytěžit něco pozitivního. Je to úžasná psychoterapie a zároveň je i velmi úspěšná. Každý měsíc se prodají stovky kusů, dohromady jsem prodal už asi 8 000 výtisků a pořád se prodává. Pak se ale samozřejmě stává, že přijde agent, který vám nabízí úžasného gruzínského autora, ale co s tím uděláte, že jo. Zároveň si uvědomíte, že stejná situace je, když úžasný český autor dorazí do Británie. Takže tohle pak nechávám těm, co mají nakladatelství jako poslání, ti ať se snaží najít klenoty. Ale protože já mám hlavní to psaní, tohle by mě příliš brzdilo, takže tyto dobré skutky nedělám. Musím jít aspoň relativně na jistotu, nemůžu jít do takových sebevražedných věcí.*

Měli jste v tom třicetiletém období, kdy fungujete, nějakou větší krizi?

Rok 1997 byl takovým prvním vystřízlivěním z doby raného kapitalismu, a tam to bylo hodně znát. Tehdy spousty těch, co měly i skvělý start, zkrachovaly, protože přepálily investice, neuměly zacházet s penězi a žily na příliš vysoké noze. To byl takový první filtr. Pak byla další krize asi kolem roku 2005, kdy krachovaly malé distribuce, trh se začínal chovat jako na Západě, to znamená, že přežívali jenom velcí. Člověk musel být opatrný, aby mu někde nezůstaly peníze. Tím vším jsem ale nějak prokličkoval a řekl bych, že od vydání Steva Jobse v roce 2011 je nakladatelství stabilní. A musím říct, že i loňský rok. Myslel jsem si, že to bude mnohem horší.

Takže vás pandemie covidu nějak výrazně neovlivnila?

Určitě jsem přišel o velkou část zisku, protože jsem měl hodně silné tituly a za normální situace by byl odbyt ještě mnohem lepší. Ale i tak jsem byl výrazně v zisku.

A myslíte, že vás to neovlivní ani do budoucna?

Teď budeme muset nějak přežít do května. Já jsem teď prostě stopnul vydávání. První, co vydáme, bude v dubnu na Den Země kniha Davida Attenborougha Život na naší planetě. Což je zrovna kniha, kterou vydávám i z přesvědčení a chci jí pomoct, aby si ji přečetlo co nejvíce lidí. Takže tím začneme. A budeme připravení, až se trh oživí, vydáme další tituly.
Nebojím se, že nás to do budoucna nějak ovlivní. Ale je škoda, že třeba té Bohdalové jsme prodali asi 26 000 výtisků, ale myslím, že kdyby byly normálně otevřené knihkupectví, tak prodáme třeba 40 000, protože to je zrovna titul, který by byl všude u pokladen a lidi by to na Vánoce kupovali. Předpokládám, že tady jsem o nějaký milion zisku přišel. Ale ona bude mít v květnu devadesátiny, tak si myslím, že přijde druhá vlna prodeje.

Chystáte teď nějakou novou edici či řadu?

Edice se mi vůbec neosvědčily. Nakonec se to pro knihy stane takovým vězením. Lidé stejně většinou knihy berou individuálně.
Ale to, co bude de facto edice, je velký román o Mussolinim. (pozn. kniha Antonia Scuratiho *Mussolini – syn XX. století*) *Toho třeba hodně poškodila tato krize, protože lidé přes e-shop*

nevidí, jaká je to velká kniha, a že těch šest stovek je odpovídající cena. Ale už se začíná chytat. A budou ještě tři takovéto díly. Není to vysloveně edice, ale je to na pokračování. A teď také kupuji další knihy od Stanislava Grofa.

Stoupají vám v průběhu vaší existence prodeje?

Ono se při tomto počtu titulů nedá mluvit o statistice, protože jeden bestseller to vždycky vyhoupne úplně jinam. Nejdřív jsme měli Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše, pak Albrightovou, Steva Jobse, ten zvýšil tržby třeba o třetinu. Ty roky, kdy máme megabestseller, to stoupne. Pak to většinou druhý rok ještě doznívá, třetí rok už je dole, a pak už to chce mít zase nějaký ten bestseller.

Každopádně jste ale za všechny ty roky byli vždy v plusu?

Ano, neměl jsem ani jeden ztrátový rok. A mám to tak i teď, protože hodně investuji do reklamy. Řekl bych, že tak pět až deset procent z tržeb, což je hodně, ale bez toho to prostě nejde. Mám spočítáno, že když budu mít obrat čtrnáct milionů, tak to bude na nule. Pak ale samozřejmě všechen obrat nad to není do zisku, to je dáno třeba vyššími náklady. Ale když je to těch čtrnáct milionů, tak je to pro nakladatelství stabilní ekonomika.

Co považujete za největší konkurenty Práhu?

Já se kolem sebe moc nedívám. Samozřejmě vidím, že ti velcí mají větší možnosti při propagaci knih, zvlášť když třeba Euromedia má své Luxory, ale já s nimi mám skvělé vztahy a většinou se dohodneme dobře.

Uvažoval jste někdy o tom, že byste se nechal odkoupit nějakou takovou velkou společností?

Pořád kolem mě někdo krouží. A já to nechci hodit na svoje děti, protože myslím, že budou mít svoji cestu, kterou budou chtít jít. Takže to jako rodinný podnik, který by se dědil, nevidím. Takže možná se jednou rozhodnu to prodat, to nevylučuji. Ale je to dilema. Už jsem tak nakročený do psaní, že už bych si mohl dovolit věnovat se jenom tomu. Ale zároveň je to ošemetné, protože nakladatelství představuje spoustu vztahů s lidmi. Člověk se od všeho

odstřihne, a pak se může zbláznit o samotě, že jo. Takže ještě bych to určitě pár let nechal tak, jak to je a neprodával to.
Ideální příležitost byla asi před dvěma lety, kdy velké firmy bojovaly o podíl na trhu a kdy každá taková značka pro ně měla v tomto souboji význam. Věděl jsem, že je to nejlepší doba, ale nebyl jsem připravený to prodat. Navíc je problém s cenou. Hodně toho, co dělám, je v mojí hlavě a oni to vědí, takže si nemyslím, že by byli za nakladatelství ochotni zaplatit kdo ví jak velkou sumu. Vědí, že beze mě to už nebude ono. Takže si říkám, že kdybych to prodal, tak za čtyři roky bych totéž vydělal, kdybych ho provozoval.

V nejbližší době tedy neplánujete žádné velké změny?

Když se mi podaří prosperovat i v jiných oborech, tak bych chtěl ideálně zmenšit prostor, který nakladatelství věnuji a dát větší důvěru kolegovi nebo třeba ještě přibrat někoho dalšího. A pak už bych mohl dělat jenom supervizi. Tím bych samozřejmě snížil ziskovost, ale pokud bych na ní nebyl životně závislý, tak bych to tak mohl udělat. Pro mě je podstatné, že si o ziscích můžu rozhodovat sám, že je to mé rozhodnutí a nedělám ho pod tlakem.

Co považujete za největší úspěch nakladatelství?

Největšími počiny jsou určitě Labyrint (pozn. *Labyrint světa a ráj srdce* s koláženi Miroslava Huptycha)*, a pak Historie Evropy od paní Fučíkové. To byla obrovská investice, která se ale vrátila.*
Z toho nakladatelského triumfu je zajímavé, že kolegové nevěřili Belmondovi. (pozn. knihy *Belmondo o Belmondovi* a *Mých tisíc životů*) *Mně bylo od začátku jasné, že jeho autobiografie bude mít úspěch. Je to herec, kterého každý zná a není nikdo, kdo by ho neměl rád. Překvapilo mě, že to ostatní odmítli. Takže jsem vlastně celkem levně pořídil práva a vyplatilo se to.*
A pak pro mě bylo nesmírně cenné setkání s Urim Orlevem. (pozn. v Práhu vyšly jeho knihy *Ostrov v Ptačí ulici*, *Běž, chlapče, běž*, *Domů ze slunečných stepí* a *Je těžké být lvem*). *Je to člověk, který za války žil ve varšavském ghettu, přežil holocaust, a přitom je tak laskavý, pozitivní a veselý a předává dětem triumf dobra. Píše příběhy z té doby, ale nedělá z toho neštěstí nebo tragédii.*

Jak jste přišel na název Práh?

Tak já musel do rejstříku tenkrát něco napsat. (smích) *Práh symbolizuje to, že se musí něco překročit, nějaká kvalitativní laťka řekněme, kterou jsem často podlezl.* (smích)

Kdo Vám vymyslel logo?

To první mi tenkrát vytvořila grafička, u které jsem dělal sazbu. Pozdější upgrade loga mi dělalo renomované grafické studio ReDesign. Já jsem to nějak nevnímal, ale tak třeba i škodovka měnila logo, tak asi to má nějaký význam.

Kde máte momentálně sklad?

V Hostivicích za Prahou. Je tam dvě stě dvacet palet knih. A dalších zhruba dvě stě bude v distribuci, takže to je nějakých třeba dvě stě nebo tři sta tisíc knih. Z toho půlka se nikdy neprodá.

Jaký je ediční plán na tento rok?

Zatím čekáme na situaci. Vybral jsem asi šest titulů, které by měly vyjít do léta, pokud se otevřou knihkupectví. Přes e-shopy se dobře prodává backlist, ale novinky na to doplatí, to se nedá vydávat při zavřených knihkupectvích. Musíme prostě počkat.

A chystáte něco speciálního k vašemu třicetiletému výročí?

Speciální bude ten Attenborough. Chtělo to vydat asi šest nakladatelů. On řekl, že nebude rozhodující cena, ale každý mu musel napsat dopis. V té chvíli jsem si byl jistý, že to dostanu. Protože Přežít civilizaci je také o planetě a o tom, jak se ničí. Takže si mě vybral na základě toho, že jsme si názorově blízcí.

Baví Vás pořád Vaše práce?

Já jsem měl vždycky období, kdy mě to otravovalo a kdy mě to bavilo. Tak přiměřeně. Někdy mě to i obtěžuje, protože jak nemám sekretářku, tak musím samozřejmě udělat i to, že vytisknu

smlouvu a odnesu ji na poštu. Teď jsem trochu zmlsaný a už ve čtvrtek dopoledne si říkám, jak je možné, že jsem pořád ještě neskončil. Už jsem zvyklý, že v pátky vyloženě jenom píšu, takže postupně zkracuji čas, který nakladatelství věnuji.

Příloha č. 2: Obálky vybraných autorských řad a edic

a. Mars a Venuše

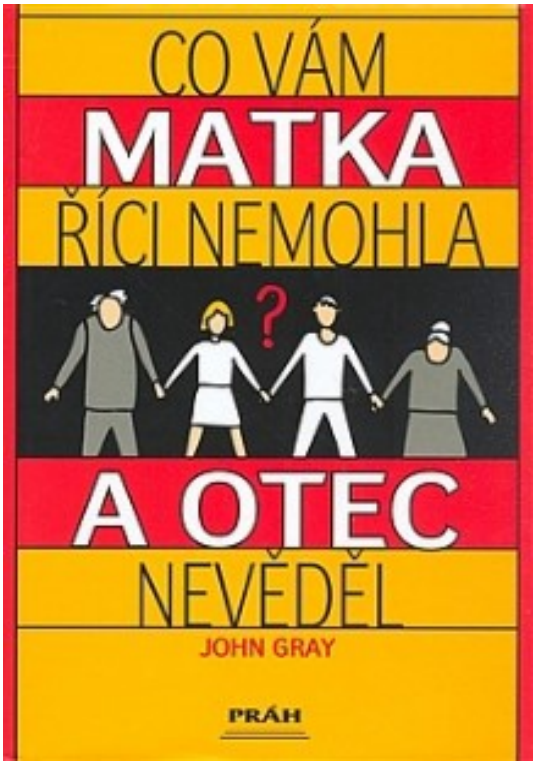

MARS
a
VENUŠE
SI SPOLU
ZAČÍNAJÍ
JOHN GRAY
PRÁH

MARS
a
VENUŠE
ZAČÍNAJÍ
ZNOVU
JOHN GRAY
PRÁH

MUŽI JSOU Z MARSU
ŽENY Z VENUŠE
A DĚTI
JSOU
Z NEBE
JOHN GRAY
PRÁH

JAK MÍT
CO CHCEME
A CHTÍT
CO UŽ MÁME
JOHN GRAY
PRÁH

Zdroje: obalkyknih.cz, databazeknih.cz, kosmas.cz, knihydobrovsky.cz, knihcentrum.cz

b. Největší Češi

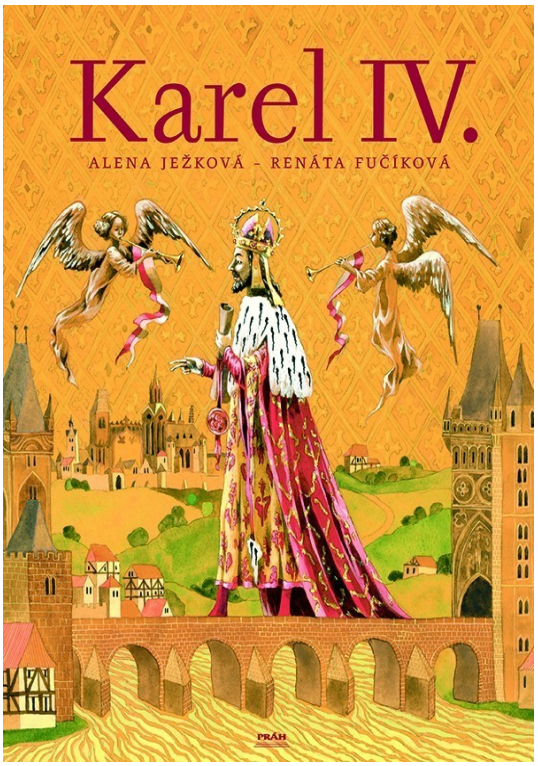

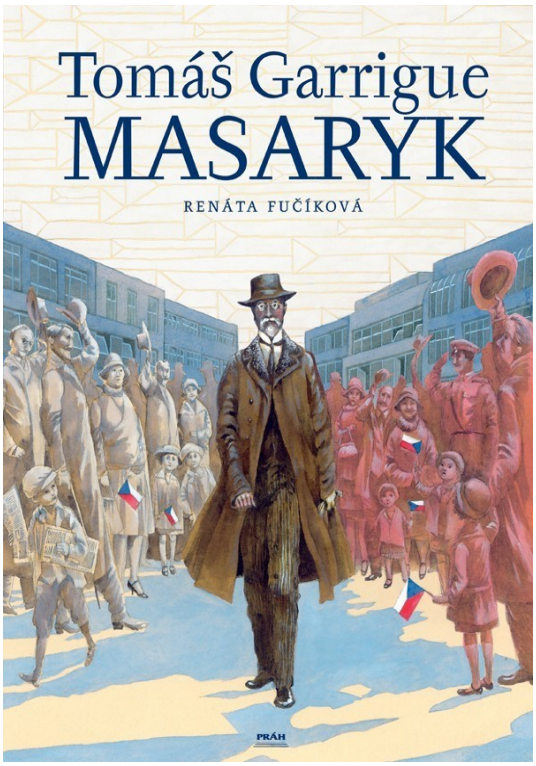

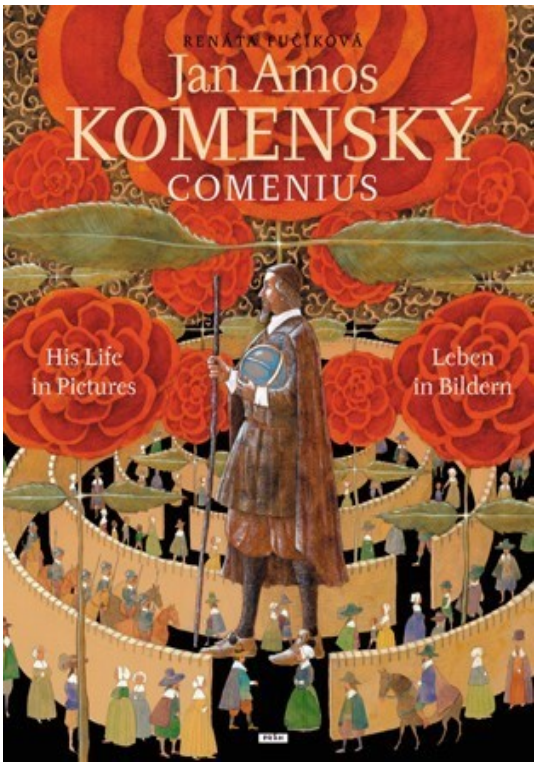

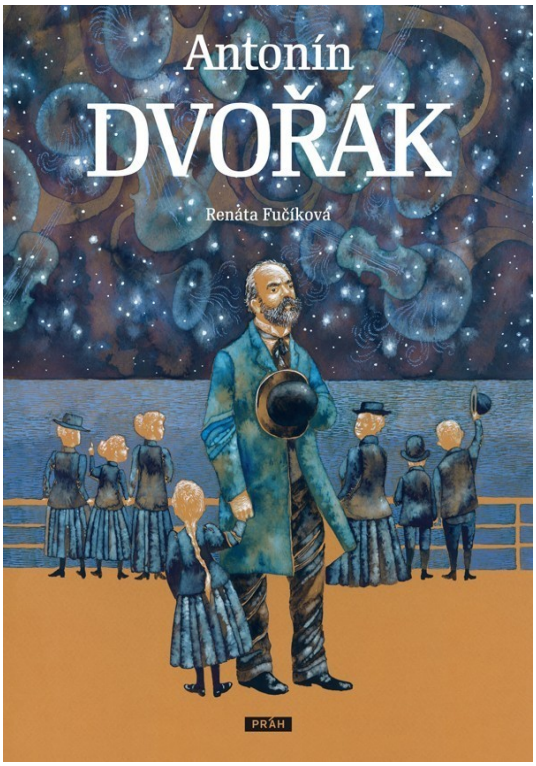

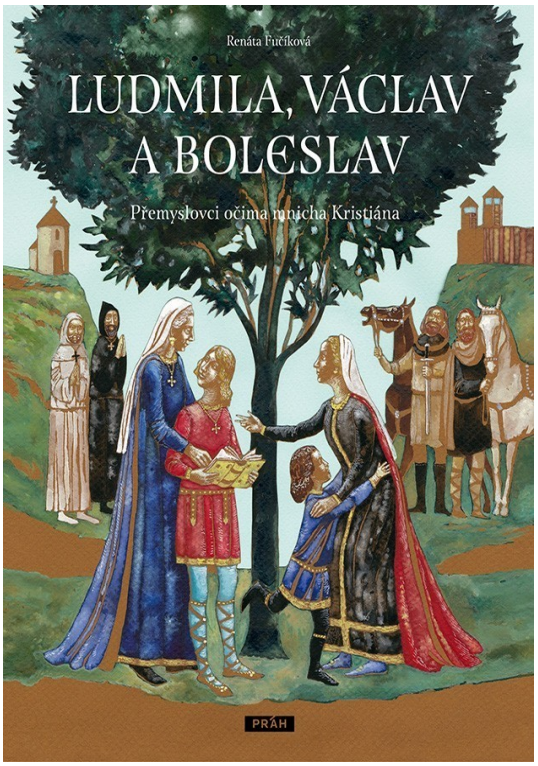

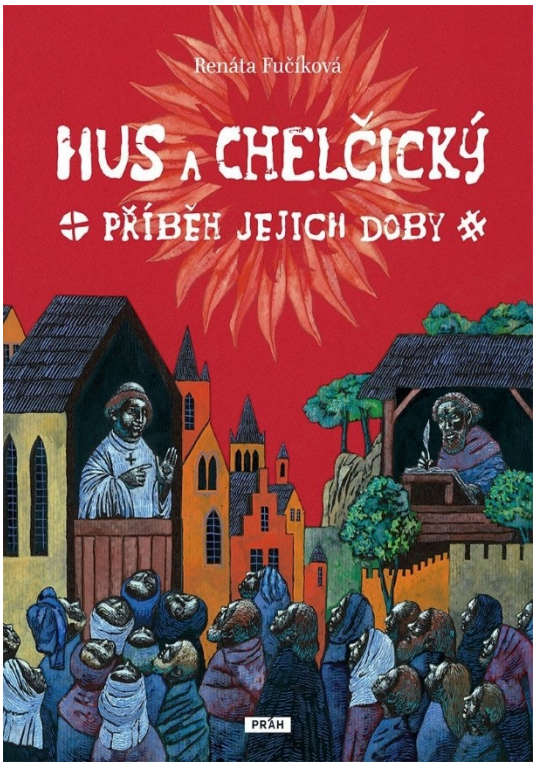

Zdroje: prah.cz

c. Klasická díla české literatury ilustrovaná Miroslavem Huptychem

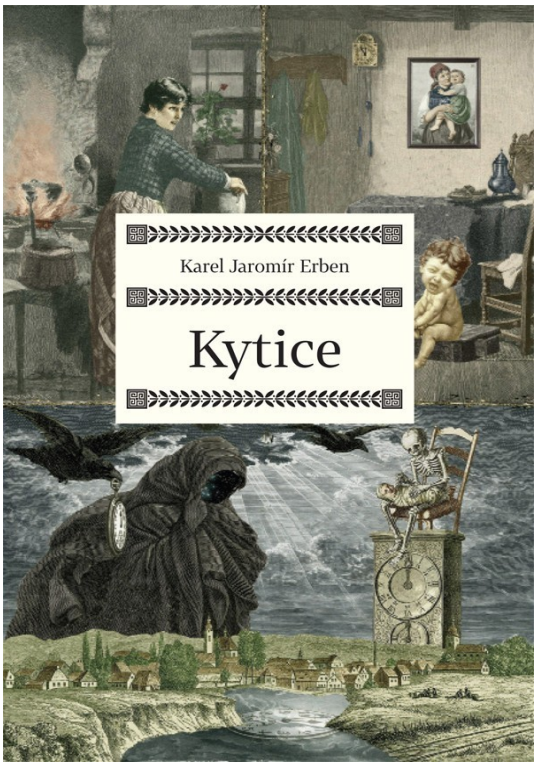

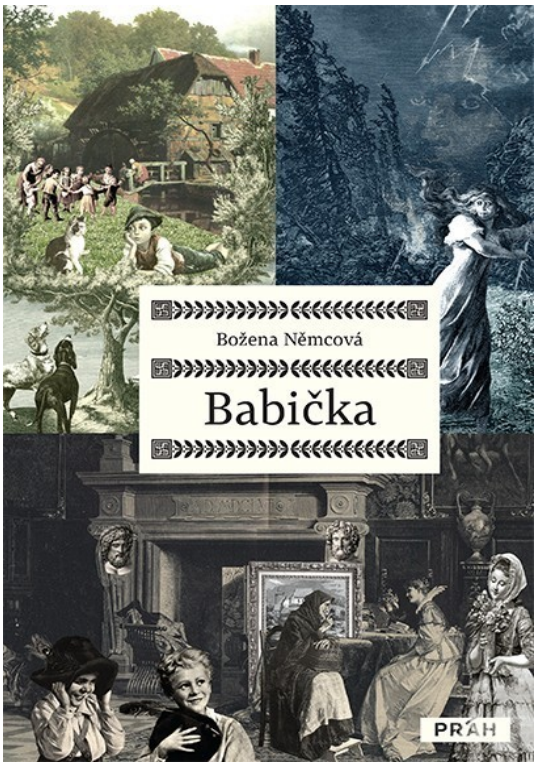

Zdroje: prah.cz, huptych.cz

d. Shakespeare 400

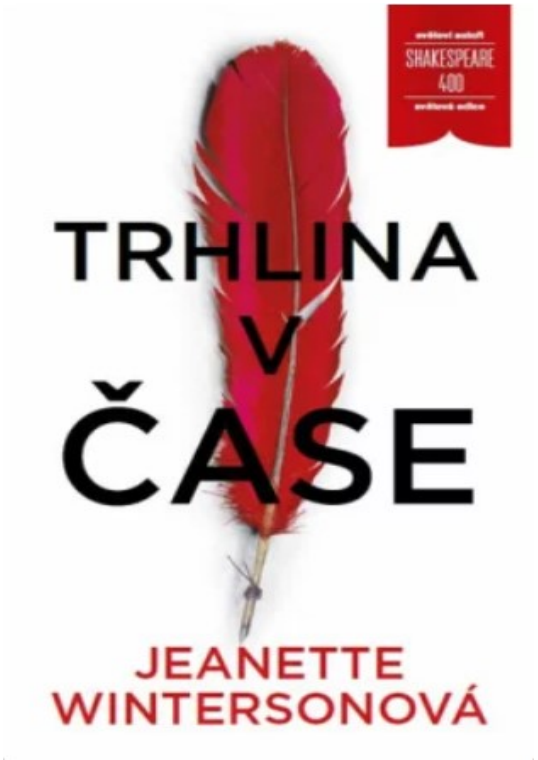

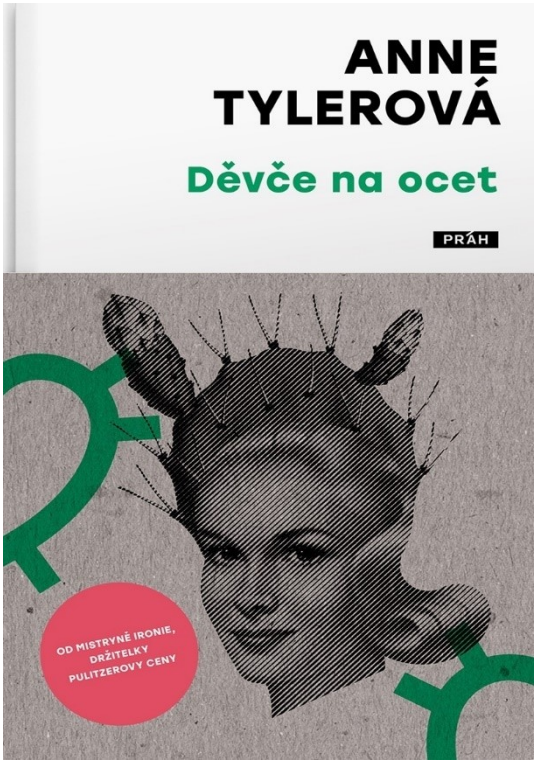

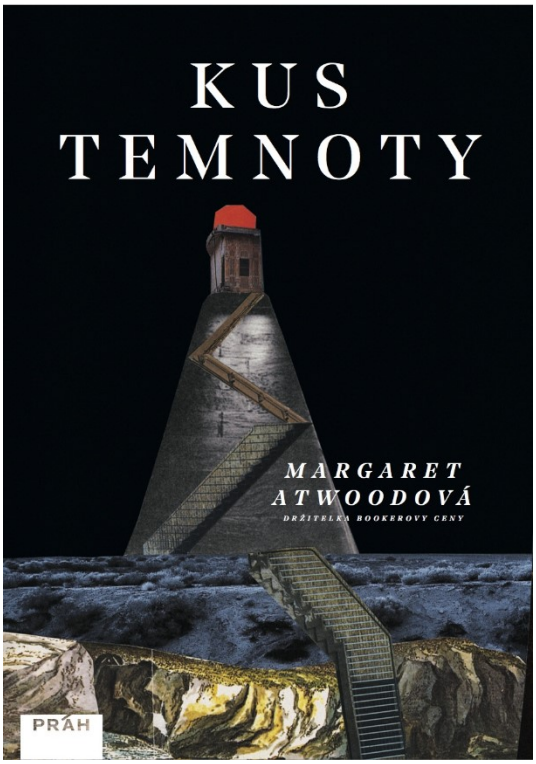

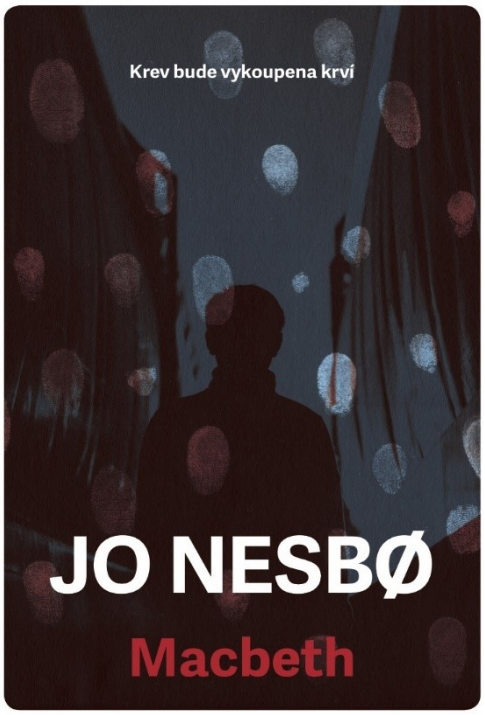

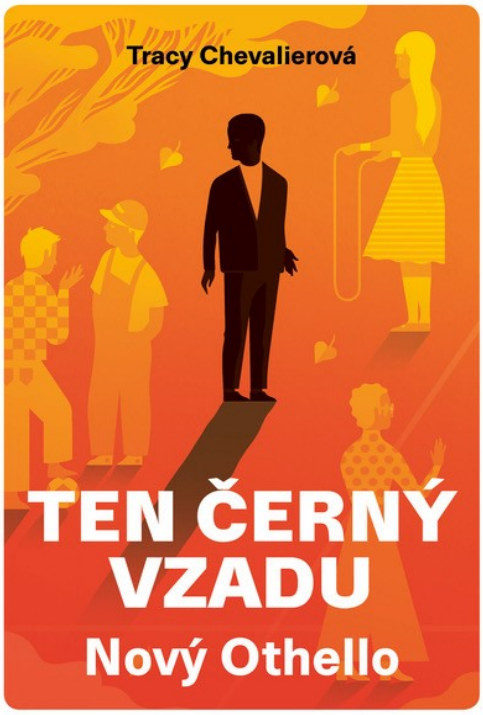

Zdroje: knihydobrovsky.cz, prah.cz